

KOMISJA EUROPEJSKA

ERASMUS MUNDUS 2009-2013

Przewodnik programowy

przeznaczony dla przyszłych wnioskodawców i beneficjentów

„Przewodnik programowy” należy czytać razem z właściwym corocznym zaproszeniem do składania wniosków i wytycznymi do zaproszenia do składania wniosków odnoszącego się do Akcji 2, które zawierają dokładne informacje na temat szczegółowych procedur przyznawania dofinansowania.

Uwaga: jedynie angielska wersja „Przewodnika programowego Erasmus Mundus 2009-2013” jest prawnie wiążąca. Wszystkie pozostałe wersje przygotowano wyłącznie dla celów informacyjnych.

16/12/2010

1	WPROWADZENIE	4
1.1	KONTEKST I CEL „PRZEWODNIKA PROGRAMOWEGO”	4
1.2	CELE PROGRAMU	5
1.3	STRUKTURA I BUDŻET PROGRAMU	5
1.4	JAK WZIĄĆ UDZIAŁ JAKO...	8
1.4.1	EUROPEJSKA INSTYTUCJA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO:	8
1.4.2	INSTYTUCJA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO Z KRAJU TRZECIEGO:	9
1.4.3	OSOBA	9
1.4.4	INSTYTUCJA BADAWCZA	10
1.4.5	ORGANIZACJA DZIAŁAJĄCA W DZIEDZINIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO	10
2	DEFINICJE I TERMINY	11
3	WSPÓLNE ELEMENTY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO WSZYSTKICH AKCJI	17
3.1	PROCEDURA SKŁADANIA WNIOSKU I SELEKCJI	17
3.2	KRYTERIA WYKLUCZENIA	19
3.3	KRYTERIA SELEKCJI	20
3.4	WARUNKI FINANSOWE	20
3.5	WARUNKI UMOWNE	21
4	AKCJA 1A: WSPÓLNE STUDIA MAGISTERSKIE ERASMUS MUNDUS (EMMC)	24
4.1	WPROWADZENIE	24
4.2	EMMC – KRYTERIA KWALIFIKACJI	25
4.2.1	KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM	25
4.2.2	KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA	27
4.3	EMMC – KRYTERIA OCENY	30
4.4	EMMC – WARUNKI FINANSOWE	31
4.5	EMMC – WARUNKI UMOWY	34
4.6	EMMC – PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	36
4.7	WARUNKI UŻYWANIA ZNAKÓW PROGRAMU ERASMUS MUNDUS	37
5	AKCJA 1B: WSPÓLNE STUDIA DOKTORANCKIE ERASMUS MUNDUS (EMJD)	39
5.1	WPROWADZENIE	39
5.2	EMJD – KRYTERIA KWALIFIKACJI	40
5.2.1	KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM	40
5.2.2	KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA	42
5.3.	EMJD – KRYTERIA OCENY	45
5.4	EMJD – WARUNKI FINANSOWE	46

5.5	EMJD – WARUNKI UMOWY	48
5.6	EMJD – PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	50
6	AKCJA 2: PROJEKTY PARTNERSKIE ERASMUS MUNDUS	52
6.1	AKCJA EMA2 – ŚCIEŻKA 1: PROJEKTY PARTNERSKIE Z PAŃSTWAMI OBJĘTYMI INSTRUMENTAMI ENPI, DCI, EFR I IPA	52
6.1.1	DZIEDZINY TEMATYCZNE STUDIÓW I POTRZEBY REGIONU/PAŃSTWA.....	53
6.1.2	KRYTERIA KWALIFIKACJI	54
6.1.2.A	KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM	54
6.1.2.B	KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA.....	57
6.1.3	KRYTERIA OCENY	62
6.2	AKCJA EMA2 – ŚCIEŻKA 2: PROJEKTY PARTNERSKIE Z KRAJAMI I TERYTORIAMI OBJĘTYMI INSTRUMENTEM NA RZECZ WSPÓLPRACY Z PAŃSTWAMI UPRZEMYSŁOWIONYMI (ICI)	64
6.2.1	DZIEDZINY TEMATYCZNE STUDIÓW I POTRZEBY REGIONU/PAŃSTWA.....	65
6.2.2	KRYTERIA KWALIFIKACJI	65
6.2.2.A	KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM	65
6.2.2.B	KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA.....	68
6.2.3	KRYTERIA OCENY	72
6.3	WARUNKI FINANSOWE.....	73
6.4	WARUNKI UMOWY	77
6.5	PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	79
7	AKCJA 3: PROJEKTY PROMOCYJNE PROGRAMU ERASMUS MUNDUS.....	80
7.1	WPROWADZENIE	80
7.2	KRYTERIA KWALIFIKACJI	81
7.2.1	KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY.....	81
7.2.2	KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA.....	82
7.3	KRYTERIA SELEKCJI	84
7.4	KRYTERIA OCENY	85
7.5	WARUNKI FINANSOWE	86
7.6	WARUNKI UMOWY	88
7.7	PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM	89
8	ZAŁĄCZNIKI.....	91
8.1	WYKAZ BIUR KRAJOWYCH PROGRAMU ERASMUS MUNDUS	91
8.2	WYKAZ DELEGACJI UE.....	91
8.3	PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE I DOKUMENTY	91

1 WPROWADZENIE

1.1 KONTEKST I CEL „PRZEWODNIKA PROGRAMOWEGO”

Erasmus Mundus to program współpracy i mobilności w zakresie szkolnictwa wyższego mający na celu:

- ✓ poprawę jakości europejskiego szkolnictwa wyższego;
- ✓ promowanie Unii Europejskiej jako centrum doskonałości w kształceniu na całym świecie;
- ✓ wspieranie międzykulturowego zrozumienia poprzez współpracę z krajami trzecimi, a także rozwój krajów trzecich w zakresie szkolnictwa wyższego.

Erasmus Mundus jest odpowiedzią na wyzwania globalizacji, przed jakimi stoi obecnie europejskie szkolnictwo wyższe, w szczególności – na konieczność dostosowania systemów kształcenia do potrzeb społeczeństwa wiedzy, zwiększenia atrakcyjności i widoczności europejskiego szkolnictwa wyższego na całym świecie oraz stymulowania procesu ujednolicania tytułów i stopni naukowych w Europie. Kwestie te są kluczowe dla obecnych krajowych procesów reform w szkolnictwie wyższym, zachodzących w państwach członkowskich. Ponadto program jest ważnym narzędziem promocji lub międzykulturowego dialogu między Unią Europejską a resztą świata.

Program kontynuuje działania rozpoczęte w trakcie pierwszego etapu (2004–2008) i poszerza ich zakres oraz włącza program Okno Współpracy Zewnętrznej Erasmus Mundus (Erasmus Mundus External Cooperation Window), który został rozpoczęty w 2006 r. jako uzupełnienie pierwotnej wersji programu.

Decyzja ustanawiająca drugi etap programu Erasmus Mundus została przyjęta przez Parlament Europejski i Radę 16 grudnia 2008 r. (decyzja nr 1298/2008/WE)¹. Program obejmuje lata 2009–2013 i dysponuje ogólnym budżetem 470 mln euro dla Akcji 1 i 3 oraz orientacyjnym budżetem 460 mln euro dla Akcji 2.

Komisja Europejska (zwana dalej „Komisją”) powierzyła realizację programu Erasmus Mundus 2009–2013 Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (zwanej dalej „Agencją”). Agencja jest w związku z tym odpowiedzialna za zarządzanie tym programem – w tym za: sporządzanie zaproszeń do składania wniosków, selekcję projektów i podpisanie umów dotyczących projektów, zarządzanie finansami, monitorowanie projektów (ocenę okresowych i końcowych sprawozdań), komunikację z beneficjentami i kontrole na miejscu – pod nadzorem Dyrekcji Generalnej ds. Edukacji i Kultury (DG EAC), jeśli chodzi o Akcję 1 i 3, pod nadzorem Biura Współpracy EuropeAid (DG Aidco), jeśli chodzi o Akcję EMA2 – ŚCIEŻKA 1 oraz pod nadzorem DG RELEX, jeśli chodzi o Akcję EMA2 – ŚCIEŻKA 2. Agencja jest ponadto odpowiedzialna za realizację ponad 15 innych programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej (UE) oraz za działania odnoszące się do kształcenia i szkolenia, aktywnej postawy obywatelskiej, młodzieży, sektora audiowizualnego i kultury.

Niniejszy „Przewodnik programowy” ma zastosowanie do wszystkich projektów Erasmus Mundus² i ma być pomocny dla wszystkich zainteresowanych przy podejmowaniu wspólnych działań w zakresie współpracy lub otrzymaniu indywidualnych stypendiów w ramach programu Erasmus Mundus (2009–2013). „Przewodnik” powinien pomóc zainteresowanym w zrozumieniu celów i poszczególnych akcji programu, typów działalności, które mogą (lub nie mogą) być przedmiotem dofinansowania oraz warunków, na jakich dofinansowanie to może zostać przyznane, a przyznane stypendium – wykorzystane.

¹ Dz.U. L 340, z 19.12.2008, s. 83.

² Włączając projekty Erasmus Mundus wybrane w ramach pierwszego etapu programu, które są kontynuowane podczas etapu programu Erasmus Mundus przypadającego na lata 2009–2013.

Choć, jak stwierdzono powyżej, „Przewodnik” obowiązuje przez cały okres trwania programu, przyszli wnioskodawcy powinni przeczytać go razem z konkretnymi zaproszeniami do składania wniosków, z których mają zamiar skorzystać. Te zaproszenia do składania wniosków będą publikowane zgodnie z działaniami zaplanowanymi przez Komisję w jej rocznym programie prac i dostarczą dodatkowych informacji na temat przewidywanych środków z budżetu i innych istotnych danych lub dokumentów właściwych dla zaproszenia.

Wszystkie formularze lub dokumenty wymagane w celu złożenia wniosku o dofinansowanie są dostępne na stronie internetowej programu Erasmus Mundus (zob. http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php)

1.2 CELE PROGRAMU

Celem programu jest promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego, przyczynianie się do rozszerzenia i poprawy perspektyw kariery studentów i ułatwiania zrozumienia międzykulturowego poprzez współpracę z krajami trzecimi, zgodnie z celami polityki zewnętrznej Unii Europejskiej, aby przyczyniać się do trwałego rozwoju państw trzecich w dziedzinie szkolnictwa wyższego.

Szczegółowe cele programu są następujące:

- sprzyjanie zorganizowanej współpracy pomiędzy instytucjami szkolnictwa wyższego i tworzeniu dobrej jakości oferty w dziedzinie szkolnictwa wyższego, stanowiącej szczególną europejską wartość dodaną i atrakcyjnej zarówno w Unii Europejskiej, jak i poza jej granicami, w celu stworzenia centrów doskonałości;
- przyczynianie się do wzajemnego wzbogacania społeczeństw poprzez rozwijanie kwalifikacji kobiet i mężczyzn, aby dysponowali oni kompetencjami dostosowanymi w szczególności do rynku pracy i aby charakteryzowali się otwartością umysłu oraz doświadczeniem w środowisku międzynarodowym, poprzez promowanie mobilności najbardziej utalentowanych studentów i nauczycieli akademickich z krajów trzecich, która umożliwi im uzyskiwanie kwalifikacji lub doświadczenia w Unii Europejskiej, a także mobilności najbardziej utalentowanych europejskich studentów i nauczycieli akademickich – poprzez wyjazdy do krajów trzecich;
- wspieranie doskonalenia zasobów ludzkich oraz możliwości współpracy międzynarodowej uczelni z krajów trzecich poprzez zwiększoną mobilność między Unią Europejską a krajami trzecimi;
- poprawa dostępności oraz doskonalenie profilu i widoczności europejskiego szkolnictwa wyższego w świecie, a także jego atrakcyjności dla obywateli krajów trzecich i obywateli Unii Europejskiej.

Komisja jest zobowiązana dopilnować, by żadna grupa obywateli UE lub krajów trzecich nie została wykluczona ani nie znalazła się w niekorzystnej sytuacji.

1.3 STRUKTURA I BUDŻET PROGRAMU

Program Erasmus Mundus obejmuje trzy akcje:

- **Akcja 1:** realizacja wspólnych programów kształcenia na poziomie studiów magisterskich (Akcja 1A) i doktoranckich (Akcja 1B) oraz przyznanie indywidualnych stypendiów w celu uczestniczenia w tych programach;

- **Akcja 2:** projekty partnerskie Erasmus Mundus (wcześniej Okno Współpracy Zewnętrznej);
- **Akcja 3:** projekty promujące europejskie szkolnictwo wyższe.

Akcja 1 – wspólne programy studiów Erasmus Mundus (w tym stypendia dla studentów i nauczycieli akademickich)

Akcja 1 zapewnia:

- ✓ wsparcie wysokiej jakości wspólnych studiów magisterskich (Akcja 1A) i doktoranckich (Akcja 1B) oferowanych przez konsorcjum, które składa się instytucji szkolnictwa wyższego z Europy i ewentualnie krajów trzecich. Inne typy organizacji, których działalność wpisuje się w treść i przyjęty program wspólnych studiów, mogą być częścią tego konsorcjum.
- ✓ stypendia dla studentów i doktorantów z Europy i krajów trzecich, aby umożliwić im uczestniczenie we wspólnych studiach magisterskich lub doktoranckich Erasmus Mundus.
- ✓ stypendia krótkoterminowe dla nauczycieli akademickich z Europy i krajów trzecich na wykonywanie zadań dydaktycznych i badawczych, stanowiących część wspólnych studiów magisterskich.

Akcja ta będzie promować współpracę między instytucjami szkolnictwa wyższego a uczelniami w Europie i w krajach trzecich, aby doskonalić umiejętności i podnosić kwalifikacje pracowników. Wspólne programy muszą wiązać się z mobilnością między instytucjami tworzącymi konsorcjum i prowadzić do przyznawania uznanych wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów studentom i doktorantom, którzy pomyślnie ukończą studia.

Orientacyjny podział budżetu i wyniki przewidziane dla poszczególnych operacji w ramach Akcji 1 w latach 2009-2013 powinny być następujące³:

	Oczekiwane wyniki w 2013 r.	Szacowany łączny budżet (mln euro)
Wspólne programy kształcenia		
Wspólne studia magisterskie Erasmus Mundus (EMMC)	150	19
Wspólne studia doktoranckie Erasmus Mundus (EMJD)	35	6
Wspólne programy studiów – łącznie	185	25
Indywidualne stypendia		
Stypendia kategorii A dla studentów studiów magisterskich ⁴	5300	245
Stypendia kategorii B dla studentów studiów magisterskich	3400	63
Stypendia kategorii A dla doktorantów	440	35
Stypendia kategorii B dla doktorantów	330	30

³ Podział ten podano wyłącznie dla celów informacyjnych, może on ulec zmianie w trakcie programu.

⁴ Zob. definicję kategorii A i B w części 4.2.1 i 5.2.1 poniżej.

Stypendia dla nauczycieli akademickich z krajów trzecich na EMMC	1900	28
Stypendia dla nauczycieli akademickich z Europy na EMMC	1900	28
Stypendia – łącznie	13270	429
Orientacyjny budżet – łącznie		454

Akcja 2 – projekty partnerskie Erasmus Mundus (wcześniej Okno Współpracy Zewnętrznej)

Projekty partnerskie Erasmus Mundus mają na celu promowanie współpracy instytucjonalnej i mobilności między instytucjami szkolnictwa wyższego z Europy i krajów trzecich. Akcja ta jest oparta na wcześniejszym programie UE Okno Współpracy Zewnętrznej (lata 2006-2008) o szerszym zasięgu geograficznym, większym zakresie i zróżnicowanych celach.

Akcja 2 jest podzielona na dwie ścieżki:

- EMA2 – ŚCIEŻKA 1: projekty partnerskie z krajami objętymi instrumentami ENPI, DCI, EFR i IPA⁵ (dawniej Okno Współpracy Zewnętrznej)
- EMA2 – ŚCIEŻKA 2: projekty partnerskie z krajami i terytoriami objętymi instrumentem ICI (tj. na rzecz współpracy z państwami przemysłowymi)⁶.

Akcja 2 zapewnia:

- ✓ wsparcie przy tworzeniu projektów partnerskich między europejskimi instytucjami szkolnictwa wyższego a instytucjami szkolnictwa wyższego z określonych krajów trzecich/terytoriów w celu tworzenia i realizowania zorganizowanych, indywidualnych mobilności między uczelniami z Europy a krajami trzecimi;
- ✓ stypendia o różnym czasie trwania – w zależności od priorytetów określonych dla krajów trzecich/terytoriów, poziomu studiów lub specjalnych ustaleń w ramach projektów partnerskich – dla osób z Europy⁷ i krajów trzecich/terytoriów (studentów, nauczycieli akademickich, pracowników naukowych, specjalistów).

Podobnie jak w przypadku Akcji 1, dwóm ścieżkom Akcji 2 przyświeca cel doskonalenia umiejętności. Dodatkowo EMA2 – ŚCIEŻKA 1 jest szczególnie ukierunkowana na cel rozwoju.

W przeciwieństwie do Akcji 1 i 3, które są finansowane z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonego na działalność edukacyjną, działania w ramach Akcji 2 są finansowane z różnych instrumentów finansowych dostępnych w kontekście stosunków zewnętrznych Unii (tj. Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa, Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, Instrumentu na rzecz Współpracy Rozwojowej i Gospodarczej (DCECI), Europejskiego Funduszu Rozwoju i Instrumentu na rzecz Współpracy z Państwami

⁵ ENPI – Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa; DCI – Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju; IPA – Instrument Pomocy Przedakcesyjnej; EFR – [Europejski Fundusz Rozwoju](#) jest głównym europejskim instrumentem zapewniania pomocy w zakresie współpracy na rzecz rozwoju w ramach umowy z Kotonu: „Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony”.

⁶ Więcej informacji na temat instrumentu ICI można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/dgs/external_relations/index_en.htm.

⁷ Możliwość przyznania stypendiów osobom z Europy zależy od instrumentu finansowego, który został wykorzystany w celu sfinansowania współpracy z danym krajem trzecim. Wnioskodawcy są proszeni o zapoznanie się z corocznym zaproszeniem do składania wniosków w celu uzyskania szczegółowych informacji na temat współpracy w ramach Akcji 2 z poszczególnymi krajami trzecimi.

Uprzemysłowionymi)⁸. W związku z różnorodnością celów objętych tymi instrumentami finansowymi, jak i ze względu na różne potrzeby oraz priorytety określonych krajów trzecich, zasady realizacji Akcji 2 mogą znacznie się różnić w zależności od roku i od kraju partnerskiego.

Rozdział niniejszego „Przewodnika programowego” dotyczący Akcji 2 ogranicza się więc do wspólnych i trwałych aspektów przewidzianych na najbliższe pięć lat programu, podczas gdy szczegółowe informacje na temat określonych krajów trzecich i szczegółowe zasady współpracy mające do nich zastosowanie zostaną określone w corocznych zaproszeniach do składania wniosków dotyczących Akcji 2 Erasmus Mundus.

W celu sfinansowania projektów Akcji 2 zaproponowano orientacyjną łączną kwotę 460 mln euro. Budżet ten powinien umożliwić wyselekcjonowanie około 100 projektów partnerskich, których finansowanie będzie uwzględnione w budżetach odpowiednich instrumentów polityki zewnętrznej.

Akcja 3 – projekty promocyjne

Akcja 3 wspiera ponadnarodowe inicjatywy, badania, projekty, wydarzenia i inne działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności oraz poprawę profilu, wizerunku, widoczności i dostępności europejskiego szkolnictwa wyższego na świecie.

Działania w ramach Akcji 3 nawiązują do międzynarodowego wymiaru wszystkich aspektów szkolnictwa wyższego, takich jak: promocja, dostępność, zapewnienie jakości, uznawanie punktów ECTS, uznawanie europejskich kwalifikacji za granicą oraz wzajemne uznawanie kwalifikacji z krajami trzecimi, opracowanie programów nauczania, mobilność, jakość usług itd.

Promowanie programu Erasmus Mundus i jego wyników również może odbywać się w ramach Akcji 3. Działania promocyjne mogą być prowadzone przez zróżnicowane sieci składające się z organizacji pochodzących z Europy i z krajów trzecich, działających w sektorze szkolnictwa wyższego.

Akcja 3 może przybierać różne formy (konferencje, seminaria, warsztaty, badania, analizy, projekty pilotażowe, nagrody, sieci międzynarodowe, tworzenie materiałów do publikacji, opracowanie narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych) i może mieć miejsce w każdym miejscu na świecie.

Działania w ramach Akcji 3 powinny zmierzać do ustalenia związków między szkolnictwem wyższym a badaniami oraz między szkolnictwem wyższym a sektorem prywatnym w Europie i krajach trzecich oraz tam gdzie to możliwe – wykorzystywać potencjalną synergię.

Budżet Akcji 3 na cały okres trwania programu wynosi 16,00 mln euro i powinien pozwolić na sfinansowanie około 50 projektów.

1.4 JAK WZIĄĆ UDZIAŁ JAKO...

1.4.1 EUROPEJSKA⁹ INSTYTUCJA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁰:

Europejska instytucja szkolnictwa wyższego może złożyć:

⁸ Więcej informacji na temat tych instrumentów można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm.

⁹ Zob. rozdział 2 – definicja instytucji europejskiej.

¹⁰ Dla celów Akcji 1B – wspólne studia doktoranckie pojęcie instytucji szkolnictwa wyższego obejmuje również kolegia doktoranckie/podyplomowe/badawcze i instytucje badawcze, które oferują studia doktoranckie i prowadzą działalność badawczą oraz przyznają uznawane stopnie doktora; zob. definicję w rozdziale 2.

- ✓ **wniosek w Akcji 1** będący propozycją wspólnego programu kształcenia na poziomie studiów magisterskich lub doktoranckich we współpracy z uczelniami partnerskimi z Europy i ewentualnie z krajów trzecich. Jeśli wniosek przejdzie pomyślnie proces selekcji, środki finansowe z programu Erasmus Mundus zostaną przyznane na pięć kolejnych lat (finansowanie będzie zależec od przedłużenia programu po 2013 r.) w celu:
  - współfinansowania kosztów realizacji wspólnego programu studiów i zarządzania nim;
  - utworzenia stypendiów dla studentów i doktorantów z Europy i krajów trzecich, przyjętych na wspólny program studiów;
  - (tylko w kontekście studiów magisterskich) utworzenia stypendiów krótkoterminowych dla nauczycieli akademickich z Europy i krajów trzecich w celu umożliwienia prowadzenia zajęć dydaktycznych i badań w ramach wspólnego programu studiów.

- ✓ **wniosek w Akcji 2** przedstawiający projekt partnerski skierowany do konkretnych krajów/regionów spoza Europy i składający się z uczelni z Europy i z krajów trzecich z określonych obszarów geograficznych. W ramach projektu finansowane są stypendia na całe studia, jak i stypendia krótkoterminowe dla studentów, nauczycieli akademickich i specjalistów z krajów trzecich, i – o ile zostało to dopuszczone – z krajów europejskich.

- ✓ **wniosek w Akcji 3** złożony w imieniu konsorcjum lub sieci instytucji szkolnictwa wyższego/organizacji z Europy i państw trzecich, działających w dziedzinie szkolnictwa wyższego, którego celem jest zwiększenia atrakcyjności europejskiego sektora szkolnictwa wyższego i ułatwienie współpracy tego sektora z resztą świata.

1.4.2 INSTYTUCJA SZKOLNICTWA WYŻSZEGO Z KRAJU TRZECIEGO¹¹:

Choć instytucje szkolnictwa wyższego z krajów trzecich mogą uczestniczyć jako aktywni członkowie konsorcjum/partnerstwa/sieci w dokładnie takich samych działaniach jak europejskie instytucje szkolnictwa wyższego, **nie mogą one przedłożyć wniosku o dofinansowanie** w imieniu całego konsorcjum/partnerstwa/sieci. Takie wnioski mogą być składane tylko przez organizacje europejskie.

1.4.3 OSOBA

Akcja 1 i 2 programu zapewnia finansowe wsparcie dla osób z Europy i z krajów trzecich w celu umożliwienia im podjęcia studiów, nauczania lub prowadzenia badań w ramach wybranych konsorcjów lub projektów partnerskich.

Osoby z Europy i z krajów trzecich	Wspólne programy studiów		Projekty partnerskie	
	Akcja 1A – EMMC	Akcja 1B – EMJD	Akcja 2 ŚCIEŻKA 1	Akcja 2 ŚCIEŻKA 2
• Studenci studiów licencyjnych			X	
• Studenci studiów magisterskich	X		X	X
• Doktoranci		X	X	X
• Pracownicy naukowcy stopnia podoktorskiego			X	X
• Nauczyciele akademicy	X		X	X

¹¹ Zob. rozdział 2 – definicja instytucji z kraju trzeciego.

• Personel administracyjny z instytucji szkolnictwa wyższego			X	X
--	--	--	---	---

Należy zauważyć, że:

- ✓ w ramach Akcji 2 typ indywidualnych beneficjentów może różnić się w zależności od konkretnych potrzeb i celów określonego kraju trzeciego oraz instrumentu finansowego wykorzystanego w celu sfinansowania stypendiów;
- ✓ przyznanie indywidualnych stypendiów europejskim nauczycielom akademickim w ramach Akcji 1A będzie zależec od udziału organizacji z krajów trzecich w konsorcjum;
- ✓ definicja osób z Europy i z krajów trzecich jest różna dla Akcji 1 i Akcji 2 (więcej szczegółów znaleźć można w rozdziałach poświęconych Akcji 1A, 1B i Akcji 2).

Osoby zainteresowane stypendiami Erasmus Mundus muszą zwrócić się bezpośrednio do dowolnego z wybranych konsorcjów w Akcji 1 lub projektów partnerskich w Akcji 2 i przejść proces selekcji w drodze konkursu, organizowany przez partnerów konsorcjum. Ten proces selekcji jest przygotowywany zgodnie z procedurą i zestawem kryteriów przyjętych przez konsorcjum/partnerstwo i zatwierdzonych wcześniej przez Agencję. Listy istniejących konsorcjów i partnerstw są dostępne pod następującym adresem; listy te są aktualizowane za każdym razem, gdy w wyniku zaproszenia do składania wniosków wybierane są nowe konsorcja lub partnerstwa.

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_en.php

1.4.4 INSTYTUCJA BADAWCZA

Choć cele programu Erasmus Mundus nie mają za zadanie wspierania bezpośrednio działalności badawczej w Europie, to jednak program jest otwarty na wszelkie publiczne lub prywatne instytucje badawcze, które mogą mieć swój udział w realizacji jego celów, w szczególności w odniesieniu do zwiększania jakości szkolnictwa wyższego i wzajemnego uzupełniania działalności z zakresu szkolnictwa wyższego, badań i rozwoju.

Organizacje te mogą brać udział we wszystkich trzech akcjach programu, ale składać i koordynować projekty mogą jedynie w ramach Akcji 1B (pod warunkiem posiadania uprawnień do przyznawania stopnia doktora) i Akcji 3.

1.4.5 ORGANIZACJA DZIAŁAJĄCA W DZIEDZINIE SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

Podczas gdy większość działań Erasmus Mundus jest skierowana do instytucji szkolnictwa wyższego i osób z nimi powiązanych, program jest również otwarty na każdą organizację z dowolnego miejsca na świecie, która bezpośrednio lub pośrednio działa w sektorze szkolnictwa wyższego. Mogą to być organy administracji publicznej, organizacje pozarządowe, partnerzy społeczni, organizacje zawodowe, izby handlowe lub przemysłowe, przedsiębiorstwa itp.

Organizacje te mogą brać udział we wszystkich trzech akcjach programu w charakterze partnerów stowarzyszonych. W ramach Akcji 3 mogą one składać i koordynować projekty jako pełnoprawni partnerzy, jeżeli są zlokalizowane w kraju, który kwalifikuje się do programu.

2 DEFINICJE I TERMINY

- **Organizacja wnioskująca/koordynująca** – organizacja, która składa wniosek o dofinansowanie w imieniu konsorcjum, partnerstwa lub sieci organizacji uczestniczących. Organizacja wnioskująca/koordynująca reprezentuje grupę organizacji uczestniczących w jej relacjach z Agencją i działa w jej imieniu. Jeśli wniosek o dofinansowanie przejdzie pomyślnie procedurę selekcji, organizacja wnioskująca/koordynująca staje się głównym beneficjentem (zob. definicję beneficjenta poniżej) i podpisuje „Umowę o dofinansowanie” w imieniu organizacji uczestniczących.
- **Partner stowarzyszony** – jakakolwiek organizacja, która może przyczynić się do działań w zakresie promowania, realizacji, monitorowania, oceny lub do zrównoważonego rozwoju konsorcjum/partnerstwa w ramach Akcji 1, Akcji 2 lub Akcji 3 może zostać uznana za partnera stowarzyszonego. W szczególności odnosi się to do społeczno-ekonomicznych partnerów (tj. przedsiębiorstw handlowych, organów lub organizacji publicznych, organizacji o charakterze niezarobkowym lub organizacji charytatywnych itp.), organizacji międzynarodowych lub w niektórych przypadkach – do instytucji szkolnictwa wyższego z krajów trzecich. W przeciwieństwie do pełnoprawnych partnerów (zob. definicja poniżej) partnerzy stowarzyszeni nie są uprawnieni do korzystania z dofinansowania w sposób bezpośredni.
- **Student studiów pierwszego stopnia** – osoba kształcąca się na studiach wyższych pierwszego stopnia, która po ich ukończeniu uzyska tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia.
- **Beneficjent i współbeneficjent**¹² – beneficjent (zwany również głównym beneficjentem lub organizacją koordynującą) jest organizacją, która w imieniu konsorcjum/partnerstwa/sieci organizacji uczestniczących podpisała umowę z Agencją. Beneficjent ponosi główną odpowiedzialność prawną wobec Agencji za właściwe wykonanie umowy. Jest również odpowiedzialny za ogólną i codzienną koordynację i zarządzanie projektem w partnerstwie, konsorcjum lub sieci oraz wykorzystanie środków UE nań przeznaczonych. Tylko w kontekście „Umowy finansowej z wieloma beneficjentami” można uznać pełnoprawnych partnerów za współbeneficjentów i włączyć ich wydatki do końcowego budżetu projektu. We wszystkich innych okolicznościach tylko wydatki poniesione przez głównego beneficjenta i należycie wpisane do ksiąg rachunkowych zgodnie z właściwymi zasadami księgowania państwa, w którym ma on siedzibę, można uznać za kwalifikujące się.
- **Koordinator/organizacja koordynująca** – koordinator to kierownik projektu w instytucji koordynującej. Pełni on rolę osoby kontaktowej dla Agencji we wszystkich kwestiach odnoszących się do zarządzania konsorcjum, partnerstwem lub projektem. Organizacja koordynująca jest organizacją odpowiedzialną za ogólne zarządzanie projektem w partnerstwie, konsorcjum lub sieci. Organizacja koordynująca zazwyczaj występuje jako beneficjent (lub główny współbeneficjent) w stosunkach umownych lub finansowych między konsorcjum, partnerstwem lub siecią a Agencją (zobacz powyżej).
- **Wspólna opieka promotorów** – wspólny nadzór nad studiami doktoranckimi prowadzony przez dwa uniwersytety z dwóch różnych krajów. Jeśli doktorant ukończy pomyślnie studia, otrzyma wspólny lub podwójny dyplom doktorski przyznany przez obie instytucje.
- **Suplement do dyplomu** – wzór suplementu do dyplomu został stworzony przez Komisję Europejską, Radę Europy i UNESCO/CEPES. Celem suplementu jest dostarczenie odpowiednich niezależnych danych, by zwiększyć przejrzystość na poziomie międzynarodowym i zapewnić sprawiedliwe uznawanie kwalifikacji w świecie akademickim i zawodowym (dyplomy, tytuły naukowe, zaświadczenia itp.). Ma on za zadanie

¹² Szczegółowe zasady odnoszące się do współbeneficjenta mają zastosowanie do projektów w ramach Akcji 3.

opisać charakter, poziom, kontekst, przedmiot i status studiów, których podjęła się i które pomyślnie ukończyła osoba wymieniona z nazwiska na oryginalnym dyplomie, do którego dołączono suplement. Nie powinien on zawierać żadnych opinii wartościujących, stwierdzeń na temat równoważności dyplomów lub sugestii dotyczących uznania

(http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc1239_en.htm).

- **Rozpowszechnianie** – zaplanowany proces rozpowszechniania wśród głównych zainteresowanych i grup docelowych informacji na temat działań, wyników i rezultatów programów i projektów. Następuje ono w miarę pojawiania się w wynikach programów i inicjatyw.
- **Doktorant (student trzeciego stopnia)** – pracownik naukowy na początku kariery rozpoczynającej się z chwilą uzyskania dyplomu, który formalnie uprawnia go do podjęcia studiów doktoranckich.
- **„Umowa doktoranta”** – umowa podpisana przez konsorcjum i doktoranta przyjętego na wspólne studia doktoranckie, która w sposób wyraźny przedstawia naukowe, badawcze, finansowe i administracyjne zasady odnoszące się do udziału doktoranta w studiach, a w stosownych przypadkach – do przyznania i wykorzystania stypendium.
- **Studia doktoranckie (studia trzeciego stopnia)** – studia badawcze odbywające się w ramach studiów i badań szkolnictwa wyższego po uzyskaniu dyplomu studiów wyższych i kończące się uzyskaniem w pełni uznawanego tytułu doktora przyznawanego przez instytucje szkolnictwa wyższego lub – w tych państwach członkowskich, w których jest to zgodne z ustawodawstwem krajowym i praktykami krajowymi – przez instytucję badawczą.
- **Szkoła doktorancka** – struktura badawcza i pedagogiczna, która gromadzi i koordynuje kilka zespołów badawczych w kontekście spójnego projektu badawczego, a także organizuje lub zapewnia szkolenia dla doktorantów oraz przygotowuje ich do kariery zawodowej.
- **Podwójne lub wielokrotne dyplomy** – dwa lub kilka dyplomów krajowych wydanych przez dwie lub więcej instytucji szkolnictwa wyższego i uznane urzędowo w krajach, w których znajdują się instytucje przyznające dyplomy.
- **Edycja** wspólnych studiów magisterskich/wspólnych studiów doktoranckich – edycja EMMC lub EMJD odpowiada całemu okresowi wspólnych studiów, od chwili przyjęcia studentów/doktorantów do chwili otrzymania tytułu magistra lub doktora. Po ogłoszeniu wyników wszystkie zaakceptowane EMMC i EMJD otrzymają umowę ramową o partnerstwie (zob. 4.5 lub 5.5) obejmującą pięć kolejnych edycji wspólnych studiów; każda edycja rozpoczyna się wraz z początkiem roku akademickiego i kończy się rok, dwa, trzy lub cztery lata później, w zależności od okresu trwania wspólnych studiów.
- **Umowy o pracę** – w kontekście Akcji 1B – wspólne studia doktoranckie Erasmus Mundus – pojęcie „umowy o pracę” odnosi się do metody rekrutacji doktorantów, która gwarantuje odpowiednie i równe świadczenia socjalne (włączając świadczenia chorobowe i rodzicielskie, ubezpieczenie zdrowotne i wypadkowe, uprawnienia emerytalne i zasiłki dla bezrobotnych) zgodnie z obowiązującymi przepisami krajowymi lub sektorowymi układami zbiorowymi. Po spełnieniu tych warunków konsorcja EMJD mogą wybrać najodpowiedniejszą formę przyjęć.
- **EURAXESS** – portal zawierający użyteczne informacje na temat zarządzania działalnością badawczą oraz rekrutacji naukowców. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <http://ec.europa.eu/euraxess>.
- **European Credit Transfer System (ECTS)** – europejski system transferu i akumulacji punktów mający ułatwiać studentom mobilność między różnymi instytucjami szkolnictwa wyższego, który jest systemem skupiającym się na studencie, opartym na pracy studenta niezbędnej do osiągnięcia celów

programu, najlepiej określonych w formie efektów kształcenia i kompetencji, jakie należy zdobyć i osiągnąć. Więcej informacji można znaleźć pod adresem:

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc48_en.htm.

- **„Umowa konsorcjum realizującego studia doktoranckie Erasmus Mundus (EMJD)”** – umowa podpisana przez wszystkich pełnoprawnych partnerów konsorcjum (i ewentualnie partnerów stowarzyszonych), która jasno określa naukowe, badawcze, administracyjne i finansowe zasady i procedury dla wspólnych studiów doktoranckich, zgodne z zasadami i wymogami, o których mowa w programie Erasmus Mundus.
- **„Umowa konsorcjum realizującego studia magisterskie Erasmus Mundus (EMMC)”** – umowa podpisana przez wszystkich pełnoprawnych partnerów konsorcjum (i ewentualnie partnerów stowarzyszonych), która jasno określa naukowe, administracyjne i finansowe zasady oraz procedury dla wspólnych studiów magisterskich, zgodne z zasadami i wymogami, o których mowa w programie Erasmus Mundus.
- **Biura krajowe programu Erasmus Mundus** – są to punkty kontaktowe i informacyjne, wyznaczone przez kraje UE. Informują one społeczeństwo o programie, oferują pomoc i porady potencjalnym wnioskodawcom i uczestnikom beneficjentom programu oraz zapewniają Komisji i Agencji informację zwrotną na temat realizacji programu. Mogą dostarczyć użytecznych informacji na temat specyfiki krajowych systemów kształcenia, wymogów dotyczących wizy, transferu i akumulacji punktów oraz innych narzędzi; udzielają informacji dotyczących uznawania tytułów, kwalifikowalności instytucji i innych jakościowych kwestii związanych z programem. Wykaz biur krajowych programu Erasmus Mundus znajduje się w rozdziale 8.
- **Przedsiębiorstwo** – dowolny podmiot gospodarczy sektora publicznego lub prywatnego, bez względu na rozmiar, status prawny bądź sektor gospodarki, w którym działa, w tym z zakresu gospodarki społecznej.
- **„Europejskie ramy kwalifikacji”** (*European Qualification Framework, EQF*) – funkcjonuje jako narzędzie przekładu poprawiające czytelność krajowych dyplomów w całej Europie. Promuje mobilność pracowników i osób uczących się między krajami oraz ułatwia ich uczenie się przez całe życie. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-policy/doc44_en.htm.
- **„Państwo europejskie”** – kraj będący państwem członkowskim Unii Europejskiej lub inny dowolny kraj uczestniczący w programie na mocy art. 9 decyzji w sprawie programu (tj. państwa EOG, kraje kandydujące korzystające ze strategii przedakcesyjnej, potencjalne kraje kandydujące Bałkanów Zachodnich i Konfederacja Szwajcarska, o ile umowa ustanawiająca ich udział w programie EM obowiązuje w dniu podjęcia decyzji w kwestii selekcji). W innych przypadkach instytucja szkolnictwa wyższego z danego kraju będzie uważana za organizację z kraju trzeciego uprawnioną do uczestniczenia w projektach jako partner, lecz nie do ich składania lub koordynowania, a obywatele tego kraju będą uznawani za obywateli krajów trzecich¹³.

Ponizej znajduje się lista „państw europejskich” dla każdej z trzech akcji programu obowiązująca w momencie tworzenia niniejszej wersji Podręcznika programowego:

---

¹³ Uczestnictwo organizacji lub obywateli krajów trzecich w Akcji 2 wiąże się bezpośrednio z geograficznym zakresem konkretnych grup.

„Państwa europejskie”		
zgodnie z art. 9 decyzji w sprawie programu w momencie tworzenia niniejszej wersji		
Podręcznika programowego		
Państwa	Akcja 1 i Akcja 3	Akcja 2
27 państw członkowskich UE	Tak	Tak
Państwa EOG		
Islandia	Tak	Nie
Liechtenstein	Tak	Nie
Norwegia	Tak	Nie

- **Osoba z Europy** – osoba, która jest obywatelem państwa europejskiego w rozumieniu definicji zawartej powyżej lub mieszka w nim na stałe.
- **Instytucja europejska** – instytucja, która jest zlokalizowana w państwie europejskim w rozumieniu definicji zawartej powyżej.
- **Komitet oceniający** – komitet odpowiedzialny za sporządzenie wniosku z selekcji, który będzie przedmiotem formalnej decyzji o przyznaniu dotacji. Skład komitetu oceniającego może różnić się w zależności od działania, ale musi się on składać co najmniej z trzech osób reprezentujących dwie różne jednostki organizacyjne, które nie pozostają w hierarchicznej relacji. W przypadku programu Erasmus Mundus komitet składa się z przedstawicieli Agencji i odpowiednich służb w Komisji Europejskiej. W przypadku Akcji 1 komitetowi oceniającemu towarzyszy *komitet selekcyjny* składający się z czołowych postaci europejskiego środowiska akademickiego, zgłoszonych przez państwa członkowskie UE i wyznaczonych przez Komisję.
- **Wykorzystywanie wyników** – polega na „włączaniu do głównego nurtu” i „pomnażaniu”. Włączanie do głównego nurtu to zaplanowany proces przekazywania pomyslnych wyników programów i inicjatyw właściwym decydentom w regulowanych lokalnych, regionalnych, krajowych i europejskich systemach. Pomnażanie to zaplanowany proces przekonywania indywidualnych końcowych użytkowników do przyjęcia lub stosowania wyników programów i inicjatyw.
- **Pełnoprawny partner** – organizacja spełniająca kryteria kwalifikowalności dla danego działania, która pełni rolę pełnoprawnego członka konsorcjum, partnerstwa, projektu lub sieci. W przeciwieństwie do partnera stowarzyszonego (zobacz definicję powyżej), pełnoprawni partnerzy mogą otrzymać dotację UE i – w ścisłej współpracy z beneficjentem – odgrywać decydującą rolę w zarządzaniu współpracą w ramach projektu i jej wdrażaniu.
- **Szkolnictwo wyższe** – wszelkie cykle studiów lub bloki cykli studiów, szkoleń lub przygotowania do prowadzenia badań naukowych, realizowane na poziomie pomaturalnym i uznawane przez właściwe organy krajowe kraju uczestniczącego za element systemu szkolnictwa wyższego tego kraju.
- **Instytucja szkolnictwa wyższego** – placówka prowadząca nauczanie w zakresie szkolnictwa wyższego, uznana przez właściwy organ krajowy kraju uczestniczącego za element systemu szkolnictwa wyższego tego kraju. Dla celów Akcji 1B – wspólne studia doktoranckie pojęcie instytucji szkolnictwa wyższego obejmuje również kolegia doktoranckie/podyplomowe/badawcze i instytucje badawcze, o ile prowadzą one działalność w zakresie studiów doktoranckich i badań oraz nadają stopień doktora uznany za taki przez właściwe organy danego kraju.
- **Pracownicy instytucji szkolnictwa wyższego** – osoby, które z racji pełnionych obowiązków uczestniczą bezpośrednio w procesie kształcenia lub działalności administracyjnej w szkolnictwa wyższego.

- **Wspólny dyplom** – pojedynczy dyplom wydany przez przynajmniej dwie instytucje szkolnictwa wyższego oferujące zintegrowany program i uznane urzędowo w krajach, w których znajdują się instytucje przyznające tytuły. Zgodnie z decyzją w sprawie programu Erasmus Mundus promowane są programy kończące się przyznaniem wspólnych dyplomów.
- **Szkolenie początkujących naukowców – Sieci Marie Curie INT** (*Marie Curie Initial Training Networks*) – sfinansowany przez Komisję Europejską program mający na celu zwiększenie perspektyw rozwoju pracowników naukowych na początku kariery w sektorze publicznym i prywatnym, co ma spowodować, że kariery naukowe będą bardziej atrakcyjne dla młodych osób. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: http://cordis.europa.eu/fp7/people/initial-training_en.html.
- **Studia magisterskie (drugiego stopnia)** – studia wyższe drugiego stopnia, następujące po studiach pierwszego stopnia lub równoważnego poziomu, kończące się uzyskaniem tytułu magistra przyznawanego przez instytucję szkolnictwa wyższego i uznawanego jako taki przez właściwe organy państwa, w którym przyznano tytuł magistra.
- **Protokół ustaleń** – dokument opisujący wszelkie ustalenia poczynione między partnerami w odniesieniu do wszystkich aspektów zarządzania partnerstwami i organizacją mobilności. Określa on rolę i odpowiedzialność partnerów w ramach organizacji w odniesieniu do działań dotyczących mobilności, procedurę i kryteria wyboru kandydatów oraz przewidywane środki służące osiągnięciu poszczególnych celów programu, takich jak widoczność, zapewnianie jakości, przeciwdziałanie drenażowi mózgowi i zrównoważony rozwój. Musi on także zawierać szczegółowe postanowienia dotyczące zarządzania finansami związanymi z dotacją.
- **Student studiów magisterskich (uczestnik studiów drugiego stopnia)** – osoba przyjęta na studia wyższe drugiego stopnia, która uzyskała już tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia lub posiada równoważny poziom wykształcenia, uznany zgodnie z prawem krajowym i praktykami krajowymi.
- **Mobilność** – pobyt w innym państwie w celu podjęcia studiów, stażu, pracy badawczej lub innej działalności o charakterze edukacyjnym, dydaktycznym, badawczym lub powiązanej działalności administracyjnej, wspartej w razie potrzeby kursami przygotowawczymi w zakresie znajomości języka kraju goszczącego.
- **Program studiów stopnia podoktorskiego** – studia lub badania z zakresu szkolnictwa wyższego oferowane przez instytucję szkolnictwa wyższego lub instytucję badawczą utworzoną zgodnie z ustawodawstwem i z praktykami krajowymi, do których można przystąpić po uzyskaniu tytułu doktora.
- **Promocja i zwiększanie świadomości** – stosuje się głównie w kontekście podawania do wiadomości publicznej istnienia programów i inicjatyw, ich celów, zadań i działań oraz dostępności środków na dane cele.
- **Pracownik naukowy stopnia podoktorskiego** – doświadczony pracownik naukowy posiadający tytuł doktora lub co najmniej trzyletnie doświadczenie w pracy naukowej w przeliczeniu na pełny etat, włącznie z okresem kształcenia przygotowującego do prowadzenia badań naukowych w instytucji badawczej utworzonej zgodnie z ustawodawstwem i z praktykami krajowymi, licząc od momentu uzyskania tytułu, który formalnie uprawniał go do podjęcia studiów doktoranckich w instytucji szkolnictwa wyższego.
- **Nauczyciel akademicki** – osoba posiadająca wybitne doświadczenie w pracy akademickiej lub zawodowej, prowadząca wykłady lub badania w instytucji szkolnictwa wyższego albo w instytucji badawczej ustanowionej zgodnie z ustawodawstwem krajowym i praktykami krajowymi.

- **„Umowa studenta”** – umowa podpisana przez konsorcjum i studenta przyjętego na wspólne studia magisterskie, która w sposób wyraźny przedstawia naukowe, finansowe i administracyjne zasady odnoszące się do udziału studenta we wspólnych studiach, a w stosownych przypadkach – do przyznania i wykorzystania stypendium.
- **Kraj trzeci** – kraj niebędący państwem europejskim w rozumieniu definicji zawartej powyżej.
- **Osoba z kraju trzeciego** – osoba, która ani nie jest obywatelem państwa europejskiego w rozumieniu definicji zawartej powyżej, ani nie mieszka w nim na stałe.
- **Instytucja z kraju trzeciego** – instytucja, która nie jest zlokalizowana w państwie europejskim w rozumieniu definicji zawartej powyżej. Dla celów realizacji Akcji 2 kraje uczestniczące w programie „Uczenie się przez całe życie”¹⁴ nie są uznawane za kraje trzecie.

---

¹⁴ Dz.U. L 327 z 24.11.06, s. 45.

3 WSPÓLNE ELEMENTY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO WSZYSTKICH AKCJI

Niniejsza część ma zastosowanie do wszystkich trzech akcji objętych „Przewodnikiem programowym”.

Niniejsza procedura i kryteria muszą być przestrzegane przez wszystkich wnioskodawców i uczestników, niezależnie od działania, o które się ubiegają lub w którym uczestniczą. Procedurę tę i kryteria uzupełniają specjalne elementy mające zastosowanie do poszczególnych akcji, które szczegółowo opisano w odpowiednich rozdziałach „Przewodnika”.

Wnioski o dofinansowanie są selekcyonowane według czterech różnych typów kryteriów, tj. kryteriów kwalifikacji, wykluczenia, selekcji i oceny. Podczas gdy kryteria wykluczenia i wyboru opisane poniżej w rozdziałach 3.2 i 3.3 są identyczne dla wszystkich akcji programu Erasmus Mundus, pozostałe kryteria różnią się w zależności od akcji i zostały szczegółowo opisane we właściwych częściach „Przewodnika”.

3.1 PROCEDURA SKŁADANIA WNIOSKU I SELEKCJI

- a) wnioskodawcy proszeni są o składanie wniosków zgodnie z kryteriami kwalifikowalności, selekcji i oceny, odpowiednimi dla akcji programu Erasmus Mundus, w których chcą złożyć wniosek;
- b) może istnieć tylko jedna organizacja koordynująca/wnioskująca, która składa wniosek w imieniu konsorcjum/partnerstwa/sieci organizacji uczestniczących;
- c) instytucja koordynująca/wnioskująca będzie punktem kontaktowym dla Agencji w sprawach dotyczących wniosku. Jeśli wniosek przejdzie pomyślnie selekcję, na instytucji będą ciążyły zobowiązania prawne wobec Agencji oraz będzie ona oficjalnie reprezentowała konsorcjum/partnerstwo/siec i składała jej sprawozdania;
- d) wnioski muszą zostać złożone do Agencji zgodnie z procedurą wskazaną w formularzu wniosku¹⁵;
- e) ostateczny termin składania wniosków może różnić się w zależności od akcji – znajduje się on w odpowiednim formularzu wniosku i zaproszeniu do składania wniosków;
- f) wnioski o dofinansowanie muszą zostać sporządzone w jednym z języków UE wskazanych w formularzu wniosku, na specjalnie opracowanym dla tego celu formularzu;
- g) tylko wnioski złożone w terminie i zgodnie z wymogami określonymi w formularzu zostaną przyjęte;
- h) po złożeniu wniosku nie można dokonać w nim żadnych zmian. Jeśli jednak istnieje potrzeba wyjaśnienia pewnych aspektów, można skontaktować się w tym celu z wnioskodawcą;
- i) w trakcie procedury selekcji nie można podawać informacji na temat wyników poszczególnych wniosków;
- j) wnioskodawcy zostaną poinformowani przez Agencję o otrzymaniu przez nią wniosku w ciągu 15 dni roboczych;
- k) przy udzielaniu dofinansowania będą brane pod uwagę tylko wnioski, które nie spełniają żadnego z ogólnych kryteriów wykluczenia (zob. rozdział 3.1 powyżej) oraz spełniają kryteria selekcji i kwalifikowalności właściwe dla danej akcji. Jeśli uznano, że wniosek nie kwalifikuje się do przyznania dofinansowania, wnioskodawcy zostanie przesłane pismo z uzasadnieniem;

---

¹⁵ Jeśli stosowane są wnioski elektroniczne, szczegółowe procedury zostaną opisane w odpowiednich formularzach elektronicznych i instrukcjach.

- l) projekty zostaną wyselekcjonowane w zależności od budżetu dostępnego dla określonej akcji i jakości złożonych wniosków;
- m) wszyscy wnioskodawcy zostaną poinformowani na piśmie o wynikach selekcji.

Streszczenie procedury selekcji mającej zastosowanie do wniosków składanych w ramach programu Erasmus Mundus

- 1) Rejestracja i potwierdzenie odbioru przez Agencję.
- 2) Sprawdzenie przez Agencję kryteriów kwalifikacji i selekcji.
- 3) Ocena dokonana przez międzynarodowych ekspertów naukowych z odpowiednich dziedzin i dysponujących doświadczeniem w zakresie międzynarodowych projektów współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego.
- 4) Posiedzenie komitetu oceniającego mające na celu wskazanie wniosków do zaakceptowania. W przypadku Akcji 1 komitetowi oceniającemu pomagają komitety selekcyjne złożone z wybitnych osobistości z europejskiego środowiska akademickiego zgłoszonych przez państwa członkowskie i powołanych przez Komisję Europejską.
- 5) Równoległe do etapu 3 i 4, w razie potrzeby, odbywa się konsultacja z biurami krajowymi lub delegacjami UE ds. kwestii kwalifikacji odnoszących się do instytucji szkolnictwa wyższego.
- 6) Przygotowanie przez Agencję decyzji o przyznaniu dotacji, z uwzględnieniem opinii wydanych na etapach 3, 4 i 5 (jak powyżej).
- 7) Przyjęcie przez Agencję decyzji o przyznaniu dotacji¹⁶.
- 8) Poinformowanie przez Agencję kwalifikujących się wnioskodawców o decyzji o przyznaniu dotacji. Wszyscy wnioskodawcy otrzymują ocenę ekspertów.

Ostateczne terminy składania wniosków

Poniższe ostateczne terminy zostały podane wyłącznie dla celów informacyjnych. Wnioskodawcy są proszeni o zapoznanie się z odpowiednimi zaproszeniami do składania wniosków w celu potwierdzenia ostatecznego terminu składania wniosków.

Akcja	Ostateczne terminy
Akcja 1A – wspólne studia magisterskie (EMMC) Akcja 1B – wspólne studia doktoranckie (EMJD)	30 kwietnia ¹⁷ (złożenie streszczenia do 31 marca)
Akcja 2 – projekty partnerskie	30 kwietnia ¹⁷
Akcja 3 – promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego	30 kwietnia ¹⁷

¹⁶ Równoległe, tylko w przypadku Akcji 1 i 3, przekazanie wniosku z selekcji przez Komisję do Komitetu ds. programu i Parlamentu Europejskiego dla celów informacyjnych.

¹⁷ Jeśli 30 kwietnia przypada w dniu wolnym od pracy lub w weekend, ostatecznym terminem składania wniosków jest ostatni dzień roboczy kwietnia.

Wszelkie pytania lub prośby o dodatkowe informacje dotyczące procedury składania wniosków w ramach dowolnej z trzech akcji programu w kontekście corocznego zaproszenia do składania wniosków należy przekazywać na adres EACEA-Erasmus-Mundus@ec.europa.eu.

3.2 KRYTERIA WYKLUCZENIA

Wnioskodawcy i (współ)beneficjenci muszą oświadczyć, że nie znajdują się w żadnej sytuacji opisanej w art. 93 i 94 rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich¹⁸ ani w sytuacjach określonych poniżej.

Zostaną oni wykluczeni z uczestnictwa w zaproszeniach do składania wniosków programu Erasmus Mundus, jeśli znajdują się w którejkolwiek z następujących sytuacji:

- a) jeżeli podlegają postępowaniu upadłościowemu, likwidacyjnemu, zarządowi sądowemu, prowadzą postępowanie układowe z wierzycielami, zawiesili działalność gospodarczą, podlegają postępowaniu sądowemu dotyczącemu tych kwestii bądź też znajdują się w podobnej sytuacji wynikającej z podobnej procedury przewidzianej w ustawodawstwie krajowym;
- b) zostali skazani za przestępstwo dotyczące etyki zawodowej prawomocnym wyrokiem (*res judicata*);
- c) dopuścili się poważnego przestępstwa stwierdzonego za pomocą wszelkich środków, jakie zamawiający może uzasadnić;
- d) nie wypełnili zobowiązań odnoszących się do opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne lub zapłacenia podatków zgodnie z przepisami prawa kraju, w którym mają siedzibę, lub z przepisami prawa kraju zamawiającego czy też kraju, w którym umowa ma być wykonywana;
- e) wydany został w stosunku do nich prawomocny wyrok (*res judicata*) skazujący za oszustwo finansowe, korupcję, udział w organizacji przestępczej lub inne działanie niezgodne z prawem, szkodzące finansowym interesom Wspólnot;
- f) w następstwie innej procedury udzielania zamówień publicznych lub procedury przyznawania dotacji finansowanej z budżetu Unii Europejskiej uznano wobec nich, że rażąco naruszyli umowę lub nie wywiązali się ze swoich zobowiązań umownych.

Wnioskodawcy, współbeneficjenci i ubiegający się o stypendia nie mogą otrzymać wsparcia finansowego, jeśli w chwili podjęcia decyzji o przyznaniu dotacji:

- a) podlegają konfliktowi interesów;
- b) są winni podania nieprawdziwych informacji wymaganych przez zamawiającego jako warunek udziału w procedurze przyznawania dotacji lub nie złożyli tych informacji.

Zgodnie z art. 93-96 rozporządzenia finansowego można nałożyć kary administracyjne i finansowe na beneficjentów, którzy są winni wprowadzenia w błąd lub wobec których uznano, że rażąco nie wywiązali się ze zobowiązań umownych w ramach wcześniejszej procedury przyznawania dotacji.

Dla zgodności z tymi przepisami wnioskodawcy i partnerzy¹⁹ muszą podpisać deklarację stwierdzającą, że nie znajdują się oni w żadnej z sytuacji, o której mowa w art. 93 i 94 rozporządzenia finansowego.

---

¹⁸ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1525/2007 z dnia 17 grudnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 390/2006 z 30.12.2006); rozporządzenie Komisji (WE, Euratom) nr 478/2007 z dnia 23 kwietnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie (WE, Euratom) nr 2342/2002 ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich.

3.3 KRYTERIA SELEKCJI

MOŻLIWOŚCI TECHNICZNE

Wnioskodawcy i współbeneficjenci muszą posiadać umiejętności i kwalifikacje zawodowe wymagane przy realizacji zaproponowanego projektu. W celu wykazania tych kwalifikacji wnioski o stypendium będzie musiał zawierać cv osób odpowiedzialnych za realizację projektu i zarządzanie nim w obrębie każdej instytucji partnerskiej²⁰.

W stosownych przypadkach możliwości techniczne wnioskodawcy zostaną ocenione z uwzględnieniem poszczególnych wniosków złożonych przez tę samą organizację/departament w kontekście tego samego zaproszenia do składania wniosków.

ZDOLNOŚCI FINANSOWE

Wnioskodawcy i współbeneficjenci muszą mieć stałe i odpowiednie źródła dochodu, które są niezbędne do kontynuowania działalności przez cały czas, kiedy realizowane jest działanie. W celu umożliwienia oceny swoich zdolności finansowych wnioskodawcy muszą złożyć wraz z wnioskiem albo przed etapem spisywania umowy (mająca zastosowanie procedura zostanie określona w formularzu wniosku załączonym do odpowiedniego zaproszenia do składania wniosków):

- wypełnioną i należycie podpisaną deklarację potwierdzającą ich status jako osoby prawnej i stwierdzającą, że posiadają oni zdolności operacyjne i finansowe pozwalające zrealizować zaproponowany projekt; lub
- formularz identyfikacji finansowej²¹ wypełniony przez organizację wnioskującą i potwierdzony przez bank (wymagane są oryginalne podpisy).

Kontrola zdolności finansowych nie ma zastosowania do osób fizycznych otrzymujących stypendia ani do organów publicznych czy organizacji międzynarodowych.

3.4 WARUNKI FINANSOWE

Ogólne warunki mające zastosowanie do dotacji UE

Wnioskodawcy i przyszli beneficjenci powinni pamiętać, że:

- ✓ dotacje UE stanowią bodziec do realizacji projektów, które są niewykonalne bez finansowego wsparcia ze strony UE i są oparte na zasadzie współfinansowania. Uzupełniają one własny wkład finansowy wnioskodawcy lub krajowe, regionalne lub prywatne wsparcie, które otrzymał z innych źródeł;
- ✓ każdy projekt może stanowić podstawę przyznania tylko jednej dotacji UE dla jakiegokolwiek beneficjenta. Przyznanie dotacji podlega zasadzie przejrzystości i równego traktowania;

---

¹⁹ W odniesieniu do wniosków dotyczących Akcji 1 i 2 deklarację tę podpisuje jedynie instytucja wnioskująca w imieniu swoich partnerów w konsorcjum.

²⁰ Liczba i rodzaj CV, które mają zostać dostarczone, zostaną określone w formularzu wniosku załączonym do odpowiedniego zaproszenia do składania wniosków.

²¹ http://ec.europa.eu/budget/info_contract/ftiers_en.htm.

- ✓ dotacje nie mogą się kumulować ani też być przyznawane z mocą wsteczną; dotację można jednak przyznać dla projektu, który już się rozpoczął, o ile wnioskodawca jest w stanie wykazać konieczność rozpoczęcia projektu przed podpisaniem umowy. W takich przypadkach wydatki kwalifikujące się do sfinansowania nie mogą zostać poniesione przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie;
- ✓ przyjęcie wniosku o dofinansowanie nie stanowi zobowiązania do przyznania finansowego wsparcia w kwocie, której domaga się beneficjent. Przydzielona kwota nie może przekroczyć żądanej kwoty, natomiast dofinansowanie może zostać przyznane w kwocie niższej od kwoty żądanej przez wnioskodawcę;
- ✓ przyznanie dofinansowania nie jest tożsame z ustanowieniem prawa do niej na kolejne lata;
- ✓ dofinansowanie UE nie może mieć na celu ani prowadzić do wypracowania zysku przez beneficjenta. Zysk jest zdefiniowany jako nadwyżka przychodów nad kosztami. Poza sytuacjami, w których zaproponowane dofinansowanie jest oparte wyłącznie na jednorazowych kwotach, kwotach zryczałtowanych lub kosztach jednostkowych (w których to zasada braku zysku została już uwzględniona przy ustalaniu poszczególnych wartości jednorazowych kwot, kwot zryczałtowanych i kosztów jednostkowych), kwota dofinansowania zostanie pomniejszona o kwotę każdej nadwyżki określonej w deklaracji finansowej zawartej w sprawozdaniu końcowym z projektu;
- ✓ konto lub subkonto wskazane przez beneficjenta musi pozwolić na identyfikację środków finansowych przekazanych przez Agencję. Jeśli środki wpłacane na to konto generują odsetki lub równoważny zysk w myśl ustawodawstwa państwa, w którym prowadzone jest konto, zysk ten lub odsetki zostaną odzyskane, jeśli wynika to z płatności w ramach prefinansowania;
- ✓ w oparciu o analizę ryzyka zarządzania i ryzyka finansowego (zob. rozdział 3.2, a w przypadku projektów w ramach Akcji 3 – rozdział 7.3.2), konieczny może być zewnętrzny audyt kont, dokonany przez zatwierdzonego audytora, w związku z płatnością w ramach prefinansowania.

3.5 WARUNKI UMOWNE

Osoba prawna

W ramach programu Erasmus Mundus można zaoferować umowę jedynie na podstawie przyjęcia dokumentów, które pozwalają określić **osobę prawną/osobowość prawną** beneficjenta (organ administracji publicznej, prywatne przedsiębiorstwo, organizacja nienastawiona na zysk itp.).

W tym celu beneficjent zostanie poproszony o dostarczenie części lub ogółu następujących dokumentów, zgodnie z wymogami określonymi we właściwym formularzu wniosku:

Podmioty prywatne:

- formularz identyfikacji finansowej, należycie wypełniony i podpisany;
- wyciąg z monitora urzędowego/rejestru handlowego oraz zaświadczenie o obowiązku płacenia podatku VAT (jeśli – jak w niektórych krajach – numer rejestru handlowego i numer VAT są identyczne, należy dostarczyć tylko jeden z tych dokumentów).

Podmioty prawa publicznego

- formularz identyfikacji finansowej, należycie wypełniony i podpisany;

- uchwała lub decyzja podjęta w odniesieniu do publicznego przedsiębiorstwa lub inny oficjalny dokument przyjęty w odniesieniu do podmiotu prawa publicznego.

Informacje o przyznanych dofinansowaniach

Dofinansowania przyznane w trakcie roku budżetowego muszą być publikowane na stronie internetowej UE w trakcie pierwszej połowy roku następującego po zamknięciu roku budżetowego, w którym zostały one przyznane.

Informacje mogą również zostać opublikowane za pośrednictwem innego środka przekazu, w tym w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Za zgodą beneficjenta (biorąc pod uwagę fakt, że informacje ze względu na swój charakter mogą zagrozić jego bezpieczeństwu lub naruszyć interesy finansowe) Agencja opublikuje następujące informacje:

- nazwisko/nazwę i adres beneficjenta;
- przedmiot dofinansowania;
- przyznaną kwotę i udział środków.

Jawność

Poza środkami przewidzianymi dla widoczności projektu oraz rozpowszechniania i wykorzystania jego wyników (które są kryteriami przyznania dotacji), istnieje obowiązek minimalnej jawności każdego projektu objętego dotacją.

Beneficjenci muszą wyraźnie przedstawić wkład Unii Europejskiej we wszystkich komunikatach lub publikacjach, w jakiegokolwiek formie i za pośrednictwem jakiegokolwiek środka przekazu, w tym Internetu, lub przy okazji działań, na które wykorzystuje się dofinansowanie (informacje na temat logotypu, którego należy użyć można znaleźć pod adresem: http://eacea.ec.europa.eu/about/eacea_logos_en.php). Jeśli wymaganie to nie zostanie spełnione w całości, dofinansowanie dla beneficjenta może zostać zmniejszone.

Wnioskodawcy powinni wiedzieć, że możliwość odnoszenia się do programu Erasmus Mundus i wykorzystania powiązanych znaków programu – takich jak „wspólne studia magisterskie Erasmus Mundus (EMMC)”, „wspólne studia doktoranckie Erasmus Mundus (EMJD)”, „projekt partnerski Erasmus Mundus” czy „projekt Erasmus Mundus” – w celu promowania i rozpowszechniania swojej działalności i wyników jest ograniczone wyłącznie do wybranych wniosków.

Jednakże wspólne studia magisterskie Erasmus Mundus finansowane przez co najmniej pięć kolejnych edycji (naborów studentów), których finansowanie zostało przerwane – z powodu ograniczeń budżetowych lub ponieważ zabezpieczyły one inne zrównoważone źródła finansowania – mogą nadal odnosić się do znaku programu Erasmus Mundus w celu promowania i rozpowszechniania swojej działalności pod warunkiem określonym w rozdziale 4.7 poniżej.

Komisja Europejska otworzyła bezpłatną, publiczną, wielojęzyczną, elektroniczną platformę przeznaczoną do rozpowszechniania i wykorzystania wyników projektu. Platforma ta nosi nazwę EVE (*Espace Virtuel d'Echange*), a jej celem jest zwiększenie dostępu do wyników programów i inicjatyw UE w dziedzinie kształcenia, szkolenia, młodzieży itp., a jednocześnie zwiększenie ich widoczności. W odniesieniu do wybranych projektów Erasmus Mundus możliwe jest wezwanie do umieszczenia na EVE informacji o działaniach, poczynionym postępie i uzyskanych wynikach (np. produkty, zdjęcia, linki lub prezentacje itp.).

Audyty i monitoring

Projekty objęte dofinansowaniem mogą podlegać audytowi lub wizycie monitoringowej. Beneficjent, wraz z podpisaniem „Umowy o dofinansowanie”, zobowiązuje się dostarczyć dowód, że dofinansowanie jest prawidłowo wykorzystywane. Agencja, Komisja Europejska, Trybunał Obrachunkowy lub organ przez nie upoważniony mogą kontrolować prawidłową realizację działań (zgodnie z wymogami programu i oryginalnym wnioskiem) oraz wykorzystanie dofinansowania w dowolnym momencie w trakcie obowiązywania umowy, a w przypadku audytów – w okresie pięciu lat od chwili wygaśnięcia umowy.

Ochrona danych

Wszystkie dane osobowe zawarte w „Umowie o dofinansowanie” są przetwarzane zgodnie z:

- rozporządzeniem (WE) nr 45/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady o ochronie osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez instytucje i organy UE i o swobodnym przepływie takich danych;
- w stosownych przypadkach – krajowym ustawodawstwem państwa, w którym wniosek został wybrany.

Dane te będą przetwarzane wyłącznie w związku z realizacją i oceną programu, bez uszczerbku dla możliwości przekazania tych danych organom odpowiedzialnym za kontrolę i audyt zgodnie z prawodawstwem europejskim (służby audytu wewnętrznego, Europejski Trybunał Obrachunkowy, zespół ds. nieprawidłowości finansowych lub Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych). Na wniosek dane osobowe mogą zostać przesłane beneficjentom w celu ich poprawienia lub uzupełnienia. W razie jakichkolwiek pytań dotyczących tych danych prosimy o kontakt z Agencją. Beneficjenci mogą w każdej chwili złożyć skargę na przetwarzanie ich danych osobowych do [Europejskiego Inspektora Ochrony Danych](#).

Wnioskujący o dofinansowanie oraz, w przypadku osób prawnych, osoby posiadające uprawnienia do ich reprezentowania, podejmowania za nich decyzji lub pełnienia kontroli nad nimi, są informowani, że jeśli znajdują się w jednej z sytuacji określonych w:

- decyzji Komisji z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie systemu wczesnego ostrzegania do użytku urzędników zatwierdzających Komisji oraz agencji wykonawczych (Dz.U. L 344 z 20.12.2008, s. 125) lub
- rozporządzeniu Komisji z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie centralnej bazy danych o wykluczeniach (Dz.U. L 344 z 20.12.2008, s. 12),

ich dane osobowe (nazwisko, imię nadane w przypadku osoby fizycznej, adres, forma prawna oraz nazwisko i imię nadane w przypadku osób z uprawnieniami do reprezentowania, podejmowania decyzji lub kontroli w przypadku osób prawnych) mogą zostać zarejestrowane tylko w systemie wczesnego ostrzegania lub zarówno w tym systemie, jak i centralnej bazie danych o wykluczeniach, a także przekazane osobom i podmiotom wymienionym we wspomnianych powyżej decyzji i rozporządzeniu w związku z udzieleniem lub wykonaniem zamówienia publicznego, „Umowy o dofinansowanie” lub decyzji o przyznaniu dofinansowania.

4 AKCJA 1A: WSPÓLNE STUDIA MAGISTERSKIE ERASMUS MUNDUS (EMMC)

4.1 WPROWADZENIE

Studia magisterskie Erasmus Mundus (EMMC) zostały wprowadzone w czasie pierwszego etapu programu (2004–2008) w celu wspierania najwyższej jakości programów kształcenia na poziomie magisterskim, które mogą przyczynić się do większej widoczności i atrakcyjności europejskiego sektora szkolnictwa wyższego.

EMMC muszą:

- trwać od jednego do dwóch lat (60–120 punktów ECTS);
- być realizowane przez konsorcjum instytucji szkolnictwa wyższego z Europy i ewentualnie z krajów trzecich;
- zapewniać wysokiej jakości kształcenie studentom z Europy i krajów trzecich oraz zarezerwować miejsca dla posiadaczy stypendiów Erasmus Mundus;
- zawierać obowiązkowy okres studiów dla studentów w co najmniej dwóch krajach europejskich;
- obejmować obowiązkową mobilność nauczycieli akademickich w obrębie uczelni wchodzących w skład konsorcjum;
- prowadzić do przyznania uznanych wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów studentom, którzy pomyślnie zakończą studia.

W trakcie pierwszego etapu programu każde konsorcjum uczelni realizujące EMMC otrzymało pięcioletnią „Umowę ramową o partnerstwie”, która zapewniała gwarantowane wsparcie finansowe na pięć kolejnych edycji studiów oraz stypendia na udział studentów i nauczycieli akademickich z krajów trzecich w każdej edycji EMMC. Na koniec pierwszego etapu programu wybrano 103 EMMC i przyznano około 7300 stypendiów studentom i nauczycielom akademickim z krajów trzecich.

Akcja ta, która była głównym elementem pierwszego etapu programu, jest kontynuowana w drugim etapie i wspomagana następującymi elementami:

- przyznanie stypendiów studentom europejskim przyjętym na wybrane EMMC;
- możliwość uzyskania przez uczelnie z krajów trzecich statusu pełnoprawnych członków konsorcjów EMMC; choć rola i poziom zaangażowania nowych partnerów może różnić się w zależności od EMMC (w zależności od potrzeb i gotowości konsorcjum oraz danego partnera z kraju trzeciego), mogą oni również działać jako instytucje przyznające tytuły i stopnie naukowe oraz odgrywać aktywną rolę w projektowaniu, realizowaniu i ocenie EMMC²²;
- większe skupienie na strategiach zrównoważonego rozwoju EMMC w celu zapewnienia kontynuacji współpracy po zakończeniu dofinansowania przez WE; w tym kontekście specjalna uwaga zostanie poświęcona temu aspektowi w ocenie i selekcji nowych wniosków EMMC; ponadto począwszy od piątej edycji studiów będzie również miało miejsce stopniowe zmniejszanie liczby stypendiów Erasmus Mundus oferowanych EMMC.

---

²² Dla konsorcjów EMMC, które zostały wybrane bez pełnoprawnych/stowarzyszonych partnerów z krajów trzecich, istnieje możliwość ubiegania się o rozszerzenie składu konsorcjum w celu włączenia takich partnerów (szczegółowe informacje w Przewodniku administracyjno-finansowym Erasmus Mundus: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2009/documents/action_1_2009/emmc_adminfin_handbk.pdf).

Następne części rozdziału 4 zawierają wszelkie niezbędne informacje dla uczelni z Europy i z krajów trzecich, które chciałyby realizować EMMC. Zawierają również warunki kwalifikacji i warunki finansowe mające zastosowanie do indywidualnych stypendiów. Ponieważ selekcja, rekrutacja i dalsze monitorowanie indywidualnych stypendystów jest obowiązkiem EMMC, uczelnie składające wnioski są proszone o zwracanie szczególnej uwagi na warunki kwalifikacji.

4.2 EMMC – KRYTERIA KWALIFIKACJI

Należy przestrzegać ostatecznego terminu składania wniosków i wszystkich pozostałych formalnych kryteriów kwalifikacji określonych w corocznych zaproszeniach do składania wniosków i ich załącznikach (w szczególności korzystać z formularza wniosku).

4.2.1 KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM

SKŁAD KONSORCJUM EMMC

- konsorcjum odpowiedzialne za realizację EMMC składa się z instytucji wnioskującej/koordynującej i jej partnerów. W kwestiach dotyczących umowy i zarządzania finansami partnerzy stowarzyszeni nie są uważani za część konsorcjum;
- **minimalne kwalifikujące się konsorcjum** składa się z instytucji szkolnictwa wyższego będących pełnoprawnymi partnerami z trzech różnych państw europejskich²³, z których co najmniej jeden musi być państwem członkowskim UE.

INSTYTUCJA WNIOSKUJĄCA/KOORDYNUJĄCA EMMC

- wnioskodawcy muszą być instytucjami szkolnictwa wyższego zlokalizowanymi w **państwie europejskim**²⁴ i muszą zostać uznane za instytucje szkolnictwa wyższego przez właściwe organy państwa, w którym się znajdują²⁵.
- uwaga: wydziały instytucji szkolnictwa wyższego krajów trzecich zlokalizowane w kwalifikujących się krajach wnioskujących lub wydziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego w krajach trzecich nie są uważane za kwalifikujących się wnioskodawców.

PEŁNOPRAWNI PARTNERZY EMMC

- każda instytucja szkolnictwa wyższego uznana za taką przez właściwe organy kraju, w którym się znajduje, może działać jako pełnoprawny partner konsorcjum realizującego EMMC²⁶.

PARTNERZY STOWARZYSZENI EMMC

- organizacja, która może przyczynić się do promowania, realizacji, oceny i zrównoważonego rozwoju EMMC, może zostać uznana za „partnera stowarzyszonego” konsorcjum.

²³ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

²⁴ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

²⁵ Dla celów programu Erasmus Mundus i dla określonych krajów wnioskujących uważa się, że instytucja szkolnictwa wyższego jest uznana, jeśli przyznano jej „Kartę Uczelni Erasmusa” w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Jeśli wnioskodawca nie otrzymał „Karty Uczelni Erasmusa”, Agencja sprawdzi za pośrednictwem właściwego biura krajowego programu Erasmus Mundus, czy dana instytucja odpowiada definicji instytucji szkolnictwa wyższego, o której mowa w art. 2 decyzji w sprawie programu.

²⁶ Przyznanie „Karty Uczelni Erasmusa” w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” stanowi wprowadzenie odpowiednie potwierdzenie uznania europejskiej instytucji szkolnictwa wyższego, lecz Agencja poprosi delegację UE o skontaktowanie się z właściwymi władzami danego kraju w celu upewnienia się, że instytucja szkolnictwa wyższego z kraju trzeciego należąca do konsorcjum odpowiada definicji instytucji szkolnictwa wyższego, o której mowa w art. 2 decyzji w sprawie programu.

Od organizacji tych oczekuje się wsparcia dla strategii przyjętych w EMMC, w szczególności w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju programu studiów (wspieranie konsorcjum w realizacji, organizacji i promocji studiów, zapewnianie dodatkowych dochodów, środków, takich jak dodatkowe stypendia dla przyszłych studentów itp.) i szans zatrudnienia studentów (dbanie, by naukowy zakres zajęć odpowiadał potrzebom zawodowym; udział w przekazywaniu wiedzy i umiejętności; oferowanie dodatkowych zajęć zwiększających umiejętności lub możliwości oddelegowania, stażu itp.).

STUDENCI-KANDYDACY DO STYPENDIUM EMMC

- do stypendium kwalifikują się jedynie ci kandydaci, którzy złożyli wniosek do konsorcjum EMMC i zostali przez nie przyjęci zgodnie ze szczegółowymi kryteriami selekcji i składania wniosków dla studentów;
- studenci mogą ubiegać się o stypendium Erasmus Mundus w dowolnych wspólnych programach studiów Erasmus Mundus w ramach Akcji 1 (EMMC lub EMJD), ale liczba wniosków nie może odnosić się do więcej niż trzech różnych wspólnych programów;
- każdy projekt może prowadzić do przyznania tylko jednego stypendium UE studentowi za te same wspólne studia w danym okresie;
- by program był bardziej atrakcyjny dla obywateli krajów trzecich, kwota stypendium przyznanego na cały okres studiów będzie wyższa dla studentów studiów magisterskich z krajów trzecich (stypendia kategorii A) niż dla europejskich studentów studiów magisterskich (stypendia kategorii B). W szczególności:
  - **stypendia kategorii A** mogą być przyznawane studentom studiów magisterskich z krajów trzecich wybranym przez konsorcja EMMC, którzy pochodzą z kraju innego niż państwo europejskie²⁷ i którzy nie mieszkają na stałe ani nie prowadzili głównej działalności (takiej jak studia, szkolenia lub praca) w jednym z tych krajów przez łączny okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich pięciu lat²⁸;
  - **stypendia kategorii B** mogą być przyznawane przez konsorcja EMMC europejskim studentom studiów magisterskich oraz wszystkim studentom studiów magisterskich wybranym przez konsorcja EMMC, którzy nie spełniają kryteriów kategorii A określonych powyżej.

Studenci spełniający kryteria kwalifikowalności zarówno dla kategorii A, jak i dla kategorii B – np. studenci o podwójnym obywatelstwie – muszą dokonać wyboru kategorii. W efekcie będą uprawnieni do ubiegania się o stypendium tylko jednej z dwóch kategorii.

- kandydaci do stypendiów muszą posiadać już tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia²⁹ lub równoważny poziom wykształcenia zgodnie z ustawodawstwem krajowym i praktykami krajowymi;
- osoby, które już korzystały ze stypendium EMMC, nie kwalifikują się do drugiego stypendium pobieranego w celu odbycia tych samych lub innych EMMC;
- studenci korzystający ze stypendium EMMC nie mogą korzystać z innych dotacji UE w czasie odbywania studiów magisterskich Erasmus Mundus;

²⁷ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

²⁸ Pięcioletni okres odniesienia mający zastosowanie do zasady 12 miesięcy liczy się wstecz od momentu ostatecznego terminu na przedkładanie Agencji wniosków o stypendia kategorii A przez konsorcja Erasmus Mundus.

²⁹ Kandydaci, którzy mają uzyskać pierwszy tytuł przyznawany przez instytucję szkolnictwa wyższego dopiero na koniec roku akademickiego poprzedzającego ten, którego dotyczy wniosek o stypendium, mogą się jednak ubiegać o stypendium i zostać wybrani przez dane konsorcjum, pod warunkiem że uzyskają wymagany tytuł przed rozpoczęciem danej edycji studiów magisterskich.

- stypendia dla studentów EMMC są przyznawane wyłącznie w przypadku pełnoprawnego przyjęcia na jedną z edycji studiów.

NAUCZYCIELE AKADEMICY – KANDYDACI DO STYPENDIÓW EMMC

- stypendia EMMC zostaną przyznane nauczycielom akademickim z Europy i z krajów trzecich, według następujących kryteriów:
  - **stypendia mogą zostać przyznane dla nauczycieli akademickich z dowolnych instytucji szkolnictwa wyższego z krajów trzecich**, którzy zostaną wybrani przez konsorcjum EMMC do prowadzenia zajęć lub badań na wspólnych studiach;
  - jeśli konsorcjum posiada partnerów z krajów trzecich (czy to jako pełnoprawnych partnerów, czy to jako partnerów stowarzyszonych), **stypendia mogą zostać przyznane dla nauczycieli akademickich z europejskich instytucji szkolnictwa wyższego będących pełnoprawnymi instytucjami partnerskimi** w celu prowadzenia zajęć lub badań na wspólnych studiach na uczelni w kraju trzecim;
- nauczyciele akademicy EMMC muszą wykazać się wybitnym doświadczeniem w pracy akademickiej lub zawodowej i przynosić konkretną wartość dodaną w prowadzeniu EMMC;
- do stypendium kwalifikują się jedynie ci kandydaci, którzy zostali przyjęci przez konsorcjum EMMC, zgodnie ze szczegółowymi kryteriami selekcji nauczycieli akademickich.

4.2.2 KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

EMMC są studiami przygotowanymi i realizowanymi przez konsorcja instytucji szkolnictwa wyższego z Europy i innych części świata. Przyjęci studenci będą studiować w przynajmniej dwóch krajach europejskich, które są reprezentowane w konsorcjum i otrzymają wspólne, podwójne lub wielokrotne dyplomy w imieniu konsorcjum, po pomyślnym ukończeniu studiów.

Studia EMMC muszą:

- trwać minimum rok i maksymalnie dwa lata akademickie;
- oferować od 60 do 120 pkt ETCS na poziomie studiów magisterskich;
- być w pełni utworzone w chwili składania wniosków i być gotowe do funkcjonowania przez co najmniej pięć kolejnych edycji studiów, począwszy od roku akademickiego następującego po roku, w którym składano wniosek (np. w przypadku wniosku EMMC złożonego w kwietniu „roku n-1”, musi istnieć możliwość uruchomienia pierwszej edycji wspólnych studiów począwszy od sierpnia/września „roku n”);
- obejmować studentów z Europy i krajów trzecich oraz zarezerwować każdego roku pewną liczbę miejsc dla posiadaczy stypendiów Erasmus Mundus; liczba ta będzie różnić się z roku na rok i będzie przekazywana wybranym konsorcjom EMMC jesienią roku poprzedzającego dany rok akademicki³⁰;
- rozpoczynać się najwcześniej w sierpniu „roku n” i kończyć najpóźniej z końcem października „roku n+1” (studia z 60 pkt ETS) lub „roku n+2” (studia z 120 pkt ECTS); data zakończenia obejmuje ogłoszenie wyników końcowych egzaminów studentów;

---

³⁰ Orientacyjnie liczba stypendiów dla studentów prawdopodobnie wyniesie od 7 do 17 stypendiów na edycję, w zależności od „starszeństwa” EMMC.

- posiadać wspólne kryteria składania wniosków, selekcji, przyjęcia i oceny studentów; procedura i kryteria selekcji studentów określone przez konsorcjum będą musiały zostać zatwierdzone przez Agencję przed podpisaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”; procedura składania wniosków i ostateczny termin ich złożenia powinny zostać określone w taki sposób, by studentom zostały przekazane wszelkie niezbędne informacje z dużym wyprzedzeniem wystarczającym na przygotowanie i złożenie wniosku (tj. zasadniczo cztery miesiące przed ostatecznym terminem);
- uzgodnić, czy należy wprowadzić czesne za studia, zgodnie z ustawodawstwem krajowym partnerów. Jeśli wprowadzono czesne za studia, konsorcjum prowadzące EMMC powinno dopilnować, aby jego wysokość była przejrzysta i jasna dla potencjalnych studentów; wysokość czesnego może być różna dla studentów z Europy i dla studentów z krajów trzecich; w przypadku stypendystów programu Erasmus Mundus wysokość czesnego nie może przekraczać kwoty przeznaczonej na ten cel, stanowiącej część stypendium (zob. rozdział 4.4. poniżej). W przypadku kiedy wysokość czesnego przewyższa dozwoloną przez program Erasmus Mundus kwotę, konieczne będzie zastosowanie zwolnienia z opłat do wysokości kwoty dozwolonej;
- zapewnić, że wszyscy pełnoprawni partnerzy są w stanie pełnić rolę instytucji przyjmującej dla studentów EMMC i zagwarantować co najmniej taką liczbę punktów ECTS, jaką określono poniżej;
- być przygotowane w sposób, który umożliwia studentom spędzenie okresu studiów w co najmniej dwóch krajach europejskich, które są reprezentowane w konsorcjum³¹; każdy z tych obowiązkowych okresów mobilności musi obejmować okres studiów, badań lub innych równoważnych zajęć (np. pracy w terenie, działalności laboratoryjnej, stażu lub badań w ramach pisania pracy naukowej itp.) odpowiadający co najmniej:
  - 15 pkt ECTS lub jednemu trymestrowi w przypadku uczelni z krajów trzecich będących pełnoprawnymi partnerami;
  - lub
  - 20 pkt ECTS dla jednorocznych EMMC i 30 pkt ECT dla EMMC o dłuższym okresie trwania w przypadku uczelni europejskich;
- bez uszczerbku dla języka nauczania zapewniać wykorzystanie co najmniej dwóch języków europejskich używanych w krajach, w których student realizuje ścieżkę kształcenia EMMC, a w określonych przypadkach oferować przygotowanie i pomoc językową dla studentów;
- gwarantować przyznanie w imieniu konsorcjum wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów wszystkim studentom, którzy ukończyli pomyślnie studia³²; promowane będą studia kończące się przyznaniem wspólnych dyplomów; dyplomy te muszą być w pełni uznane przez właściwe organy krajów europejskich, których uczelnie są reprezentowane w konsorcjum. Ten warunek kwalifikacji musi być spełniony najpóźniej w chwili przyjęcia pierwszych studentów programu Erasmus Mundus³³; w razie niespełnienia tego warunku środki z programu Erasmus Mundus mogą zostać cofnięte;
- posiadać system ubezpieczeń, który gwarantuje, że studenci są odpowiednio zabezpieczeni przed wypadkiem, szkodą, chorobą itp. w trakcie realizacji studiów EMMC³⁴;

³¹ Program studiów i ścieżki mobilności należy określić tak, by studenci z krajów trzecich mogli ukończyć całe EMMC w Europie.

³² Podwójne lub wielokrotne dyplomy definiuje się jako dwa lub kilka dyplomów krajowych oficjalnie wydanych przez dwie lub kilka instytucji, które są zaangażowane w zintegrowany program studiów. Wspólny dyplom definiuje się jako jeden dyplom wydany przez przynajmniej dwie instytucje oferujące zintegrowany program studiów.

³³ Wnioskodawcy powinni skontaktować się z biurem krajowym programu Erasmus Mundus w celu uzyskania informacji i wsparcia w zakresie statusu uznania ich tytułu zgodnie z legislacją krajową.

³⁴ Zob. minimalne wymogi w zakresie ubezpieczenia na stronie: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php.

- zapewniać podjęcie niezbędnych kroków w celu pomocy studentom kategorii A i nauczycielom akademickim z krajów trzecich w otrzymaniu wymaganej wizy i dokumentów pobytowych³⁵;
- prowadzić wspólną i jasną strategię promocji i widoczności studiów, w tym w szczególności opracowanie strony internetowej EMMC odnoszącej się w sposób wyraźny do programu Erasmus Mundus i dostarczającej wszelkie niezbędne informacje na temat studiów z naukowego, finansowego i administracyjnego punktu widzenia;
- być oparte na umowie na EMMC podpisanej przez prawnych przedstawicieli uczelni wchodzących w skład konsorcjum i obejmującej najbardziej istotne aspekty realizacji, finansowania i monitorowania studiów;
- oferować niezbędne usługi dla studentów (np. biuro międzynarodowe, mieszkania, indywidualnych opiekunów, pomoc przy wizach), w tym – w razie konieczności – usługi dla członków rodziny beneficjenta i dla beneficjentów niepełnosprawnych;

Choć EMMC może oferować program kształcenia w każdej dziedzinie studiów, od pojedynczych wyspecjalizowanych kierunków po kierunki interdyscyplinarne, wnioskodawcy są proszeni o zapoznanie się z corocznymi zaproszeniami do składania wniosków w celu zidentyfikowania ewentualnych tematycznych priorytetów w roku, w którym ma miejsce dana selekcja.

Studenci EMMC posiadający stypendium programu Erasmus Mundus mają obowiązek:

- zadeklarować udział w studiach magisterskich zgodnie z warunkami określonymi przez konsorcjum w „**Umowie ze studentem**”³⁶. Brak takiego zobowiązania może doprowadzić do cofnięcia stypendium;
- spędzić okres studiów u co najmniej dwóch pełnoprawnych partnerów znajdujących się w różnych państwach europejskich. Te kraje muszą być inne niż kraj, w którym posiadacz stypendium otrzymał ostatni tytuł naukowy³⁷; obowiązkowe okresy mobilności nie mogą zostać zastąpione wirtualną mobilnością; nie można również spędzić ich w instytucjach spoza konsorcjum;
- spędzić większość okresu studiowania/nauczania/badań w krajach europejskich, które są reprezentowane w konsorcjum. Jeśli jednak konsorcjum EMMC obejmuje partnerów z krajów trzecich (czy to pełnoprawnych partnerów, czy to partnerów stowarzyszonych):
  - posiadacze stypendiów kategorii A mogą spędzić okres nauki/szkolenia/badań/pracy w terenie, trwający maksymalnie jeden trymestr (tj. trzy miesiące lub odpowiednik 15 pkt ECTS) w tych krajach trzecich, pod bezpośrednim nadzorem jednego z partnerów konsorcjum, o ile kraj ten jest innym krajem niż kraj pochodzenia studenta; okresy przekraczające ten czas lub spędzone w kraju pochodzenia studenta nie mogą być objęte stypendium EMMC;
  - posiadacze stypendiów kategorii B mogą spędzić co najmniej jeden trymestr lub okres odpowiadający co najmniej 15 punktom ECTS i maksymalnie połowę studiów magisterskich w krajach trzecich, pod bezpośrednim nadzorem jednego z partnerów konsorcjum; okresy przekraczające ten czas nie mogą być objęte stypendium EMMC.

³⁵ Zob. dyrektywę Rady 2004/114/WE z dnia 13 grudnia 2004 r.

³⁶ Przykłady umów ze studentami można znaleźć pod adresem:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/tools/good_practices_en.php. Są to jedynie przykłady, Agencja nie jest odpowiedzialna za ich treść.

³⁷ Studenci posiadający wspólne, wielokrotne lub podwójne tytuły mogą wybrać kraj, w którym zdobyli tytuł.

Zarówno w przypadku stypendiów kategorii A, jak i stypendiów kategorii B minimalny czas trwania jednego trymestru (15 pkt ECTS) powinien odpowiadać jednemu nieprzerwanemu pobytowi u danego pełnoprawnego/stowarzyszonego partnera z kraju trzeciego.

Nauczyciele akademicki EMMC posiadający stypendium programu Erasmus Mundus mają obowiązek:

- zadeklarować aktywne uczestnictwo w prowadzonych studiach magisterskich;
- spędzić minimum dwa tygodnie i maksimum trzy miesiące w uczelniach partnerskich;
- prowadzić działalność dydaktyczną/badawczą/nadzorczą jako opiekun grupy studentów:
  - w europejskich uczelniach partnerskich (dla nauczycieli akademickich z krajów trzecich);
  - w uczelniach będących pełnoprawnymi lub stowarzyszonymi partnerami z krajów trzecich (dla europejskich nauczycieli akademickich);
- stworzyć konkretną wartość dodaną dla studiów i studentów (poprzez prowadzenie specjalnych zajęć, prowadzenie seminariów i warsztatów oraz udział w nich, monitorowanie działalności badawczej/dotyczącej projektu studentów i opiekę nad nimi, udział w obronie prac, przygotowanie nowych modułów nauczania);
- przyczynić się po zakończeniu pobytu na stypendium do promocji i rozpowszechniania programu Erasmus Mundus i danych studiów EMMC w szczególności, w swoich jej uczelni macierzystej i we własnym kraju.

4.3 EMMC – KRYTERIA OCENY

Selekcja studiów EMMC będzie procesem rozstrzygniętym w drodze konkursu, organizowanym przez Agencję i opartym na ocenie jakości wniosku, z naukowego i organizacyjnego punktu widzenia. Proces ten będzie oparty na następujących pięciu kryteriach oceny (w odniesieniu do każdego kryterium oceny formularz wniosku będzie zawierał konkretne pytania dotyczące szczegółowo każdej z kwestii):

Kryteria	Waga
<i>Jakość naukowa</i>	30%
<i>Integracja studiów</i>	25%
<i>Zarządzanie programem studiów, metody promocji i zapewnienie ciągłości funkcjonowania studiów</i>	20%
<i>Warunki oferowane studentom przyjętym na wspólne studia</i>	15%
<i>Zapewnienie jakości kształcenia i ewaluacja</i>	10%
Łącznie	100%

Jakość naukowa (30% końcowej oceny)

W ramach tego kryterium wnioskodawcy będą musieli przedstawić cele swojego wniosku o EMMC z naukowego punktu widzenia i ewentualny wkład tych studiów w doskonałość, innowacyjność i konkurencyjność europejskiego sektora szkolnictwa wyższego.

Integracja studiów (25% końcowej oceny)

Kryterium integracji studiów będzie koncentrować się na kwestiach związanych ze sposobem, w jaki EMMC będą realizowane wewnątrz i pomiędzy uczelniami partnerskimi w odniesieniu do samego prowadzenia zajęć, jak i mechanizmów selekcji, przyjęcia, oceny i uznawania osiągnięć studentów.

Zarządzanie programem studiów, metody promocji i zapewnienie ciągłości funkcjonowania studiów (20% końcowej oceny)

To kryterium skupi się na sposobie, w jaki konsorcjum ma zamiar zarządzać EMMC w celu zapewnienia wydajnej i skutecznej realizacji tych studiów.

Warunki oferowane studentom przyjętym na wspólne studia (15% końcowej oceny)

W ramach tego kryterium szczególna uwaga zostanie poświęcona warunkom oferowanym studentom przyjętym na wspólne studia oraz sposobowi, w jaki wnioskujące konsorcja mają zamiar zapewnić wydajny udział tych studentów w EMMC.

Zapewnienie jakości kształcenia i ewaluacja (10% końcowej oceny)³⁸

W ramach tego kryterium wnioskujące EMMC będą musiały zawierać opis strategii zapewnienia jakości i ewaluacji, która została zaplanowana przez konsorcjum w celu zapewnienia wydajnego monitoringu studiów (zarówno z punktu widzenia ich treści jak i kwestii administracyjnych) oraz ich systematycznego doskonalenia w okresie pięciu lat realizacji.

4.4 EMMC – WARUNKI FINANSOWE

Wkład finansowy w koszty prowadzenia EMMC

Każdy projekt może prowadzić do przyznania tylko jednej dotacji UE beneficjentowi końcowemu (tj. konsorcjum, studentowi lub nauczycielowi akademickiemu) na te same wspólne studia w tym samym okresie.

Wkład finansowy w wewnętrzne koszty zarządzania konsorcjum EMMC będzie odpowiadał kwocie 30 000 euro za jedną edycję studiów (tj. 10 000 euro na uczestniczącą instytucję szkolnictwa wyższego, przy maksymalnej wysokości 30 000 euro na konsorcjum).

Ponadto każde stypendium studenta będzie zawierać maksymalną kwotę powiązaną z dofinansowaniem, mającą na celu współfinansowanie kosztów udziału studenta w EMMC (zob. tabela indywidualnych stypendiów EMMC poniżej).

Od beneficjenta nie będzie wymagane sprawozdanie z wykorzystania kwoty ryczałtowej ani wkładu stypendialnego w koszty EMMC.

---

³⁸ Wnioskodawcy są również proszeni o zapoznanie się z europejskim rejestrem jakości dla szkolnictwa wyższego, znajdującym się na stronie: <http://www.eqar.eu>.

Stypendia indywidualne

Za procedurę i kryteria mające zastosowanie do **przyznawania indywidualnych stypendiów Erasmus Mundus studentom i nauczycielom akademickim** odpowiedzialne są wybrane EMMC. By zapewnić przejrzystą i obiektywną selekcję studentów, wybrane EMMC będą musiały złożyć do Agencji, w ramach zobowiązań umownych, pełny opis procedury i kryteriów selekcji studentów przed przyznaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”³⁹.

Osoby, które chcą ubiegać się o stypendium EMMC, muszą zapoznać się z wykazem wybranych studiów magisterskich i ze szczegółowymi informacjami dostępnymi na stronie internetowej tychże studiów.

Stypendia Erasmus Mundus będą przyznawane studentom i nauczycielom akademickim na każdą z pięciu edycji EMMC. Liczba stypendiów dla każdej kategorii osób (studentów z kategorii A i B oraz nauczycieli akademickich z krajów trzecich i ewentualnie z Europy) będzie określana każdego roku i przekazywana wybranym EMMC jesienią roku poprzedzającego dany rok akademicki. Orientacyjnie liczba stypendiów dla studentów prawdopodobnie wyniesie od 7 do 17 stypendiów (w zależności od „starszeństwa” EMMC), a czas trwania stypendiów dla nauczycieli – od 36 do 48 tygodni dla nauczycieli akademickich z krajów trzecich i tyle samo w przypadku europejskich nauczycieli akademickich (jeśli konsorcjum posiada pełnoprawnych lub stowarzyszonych partnerów z krajów trzecich).

Należy zauważyć, że podczas gdy stypendia kategorii A powinno się uznawać za „**stypendia pełne**” obejmujące wszelkie niezbędne koszty utrzymania studenta w okresie realizacji studiów w Europie, stypendia kategorii B powinno się uznawać za „**wkład finansowy**” w koszty studenta ponoszone w trakcie odbywania przez niego studiów EMMC.

Bez uszczerbku dla wysokich standardów akademickich, w celu zapewnienia geograficznej różnorodności wśród studentów i nauczycieli akademickich, konsorcja EMMC będą kierować się następującymi podstawowymi kryteriami przy wyborze studentów i nauczycieli akademickich do przyznania stypendiów programu Erasmus Mundus:

- tego samego obywatelstwa nie powinny posiadać więcej niż dwie osoby spośród studentów wybranych do stypendium EMMC;
- liczba stypendiów przyznawanych nauczycielom akademickim z tej samej instytucji szkolnictwa wyższego powinna obejmować okres do trzech miesięcy (tj. odpowiadać sześciu dwutygodniowym stypendiom);
- żaden nauczyciel akademicki nie może otrzymać stypendium na okres dłuższy niż trzy miesiące (tj. limit wynosi do sześciu dwutygodniowych stypendiów).

Jeśli konsorcja chcą zrobić odstępstwo od tych kryteriów, muszą wcześniej otrzymać na to zgodę od Agencji.

³⁹ Zob. http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2010/call_eacea_29_09_en.php.

Tabela stypendiów

		Stypendia kategorii A	Stypendia kategorii B	Stypendia dla nauczycieli akademickich
I	Wkład w podróż, zakwaterowanie i inne rodzaje kosztów	4000 euro na jednoroczne studia EMMC; 8000 euro na studia dłuższe niż jeden rok	3000 euro – o ile EMMC przewidują mobilności do pełnoprawnego/stowarzyszonego partnera z kraju trzeciego	
II	Maksymalny wkład w koszty udziału w EMMC (w tym ubezpieczenie) ⁴⁰	4000 euro/semestr	2000 euro/semestr	
III	Kwota na miesięczne utrzymanie ⁴¹	1000 euro/miesiąc	500 euro/miesiąc	
IV	Dodatek na utrzymanie (w tym koszty podróży)			1200 euro/tydzień przez co najmniej dwa tygodnie i do maksymalnie trzech miesięcy dla nauczyciela akademickiego

W przypadku stypendium kategorii A: minimalna kwota stypendium dla studentów wynosi 14 000 euro na trwające dziesięć miesięcy studia EMMC (np. od września roku n do czerwca „roku n+1”), jeśli wkład w koszty udziału w EMMC wynosi 0 euro. Jeżeli wkład w koszty udziału osiąga maksymalny poziom 4000 euro na semestr, maksymalna kwota stypendium dla studentów to 48 000 euro na dwuletnie EMMC (trwające 24 miesiące).

W przypadku stypendium kategorii B: minimalna kwota stypendium dla studentów to 5000 euro na trwające dziesięć miesięcy EMMC bez okresu mobilności do kraju trzeciego, jeżeli wkład w koszty udziału w EMMC wynosi 0 euro. Maksymalna kwota stypendium dla studentów to 23 000 euro na dwuletnie EMMC z okresem mobilności do pełnoprawnego/stowarzyszonego partnera z kraju trzeciego, jeśli wkład w koszty udziału osiąga maksymalny poziom 2000 euro na semestr.

⁴⁰ „Koszty udziału” należy rozumieć jako obowiązkowe koszty administracyjne, operacyjne, związane z udziałem studenta w EMMC (np. biblioteka, laboratorium, nauczanie, zabezpieczenie socjalne, koszty ubezpieczenia itp.) O wszelkich innych kosztach obowiązkowych lub dobrowolnych, które można dodatkowo naliczyć (np. udział w pracach w terenie) należy powiadomić studenta-kandydata na etapie składania wniosków.

⁴¹ Liczbę kwot na miesięczne utrzymanie wylicza się za okres od początku do końca studiów i obejmuje ona, jeśli to stosowne, letnią przerwę między dwoma latami akademickimi. Ta kwota miesięczna może zostać zwiększona w celu ułatwienia pokrycia dodatkowych kosztów studentów niepełnosprawnych; dane EMMC będą musiały odpowiednio o tym informować Agencję w corocznych wnioskach o stypendia.

W przypadku stypendiów dla nauczycieli akademickich: minimalne stypendium dla jednego nauczyciela wynosi 2400 euro przy dwutygodniowym pobycie, a maksymalne stypendium wynosi 14 400 euro przy pobycie trzymiesięcznym.

Stypendia będą wypłacane konsorcjom EMMC w ramach podpisanych umów o dofinansowanie zawartych na każdą edycję studiów⁴². Obowiązkiem konsorcjum jest dopilnowanie, by stypendium było wypłacane studentowi czy nauczycielowi akademickiemu w następujący sposób:

- **kwota I** (*wkład w podróż, zakwaterowanie i inne osobiste koszty studenta*) będzie musiała zostać wypłacona:
  - w przypadku **stypendiów kategorii A** na koniec procesu rejestracji – jednorazowo (w przypadku EMMC trwających jeden rok akademicki) lub w dwóch ratach (w przypadku EMMC, które trwają dłużej);
  - w przypadku **stypendiów kategorii B** w trakcie przygotowania się do okresu mobilności w kraju trzecim.
- **kwota II** (*maksymalny wkład w koszty udziału w EMMC, w tym ubezpieczenie*) może zostać pobrana przez konsorcjum EMMC bezpośrednio ze stypendium wypłacanego studentowi pod warunkiem, że student podpisał „**Umowę studenta**”, w której kwota i koszty objęte nią zostały wyraźnie wskazane. Choć konsorcjum EMMC może dowolnie określić wysokość czesnego, jakie należy pobrać od uczestniczących studentów, przy określaniu tych kosztów powinno ono pamiętać o maksymalnej wysokości czesnego, jaka może zostać pobrana ze stypendium. Jeśli czesne ustalone przez konsorcjum jest wyższe niż ta kwota, konsorcjum powinno objąć posiadaczy stypendiów Erasmus Mundus zwolnieniem z opłat z kwoty przekraczającą maksymalną wysokość;
- **kwota III** (*kwota na miesięczne utrzymanie*) musi być wypłacana co miesiąc, w całości na osobiste konto bankowe studenta;
- **kwota IV** (*dodatek na utrzymanie, w tym koszty podróży*): w zależności od potrzeb nauczyciela akademickiego.

EMMC powinny być świadome polityki podatkowej stosowanej do indywidualnych stypendiów w poszczególnych krajach uczestniczących i poinformować o tym odpowiednio posiadaczy stypendiów. Więcej informacji EMMC mogą znaleźć we właściwym biurze krajowym programu Erasmus Mundus (zob. wykaz w rozdziale 8).

Więcej informacji dotyczących zarządzania stypendium można znaleźć w „Przewodniku administracyjno-finansowym” dostępnym na stronie internetowej EACEA:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2009/documents/action_1_2009/emmc_adminfin_handbk.pdf

4.5 EMMC – WARUNKI UMOWY

„Umowa ramowa o partnerstwie”

Jeśli wniosek o EMMC zostanie wybrany, Agencja zawrze pięcioletnią „**Umowę ramową o partnerstwie**” z instytucją koordynującą. Umowa ta będzie zależna od kontynuacji działań w ramach Akcji 1A po 2013 r. To powoduje, że na okres podpisanej umowy wybrane konsorcja EMMC zobowiązują się do utrzymania

składu konsorcjum oraz przedmiotu studiów w zatwierdzonej formie (podlegającej oczywiście aktualizacji i dostosowaniu do potrzeb).

O zatwierdzenie zmiany w składzie konsorcjum – w tym na przykład włączenie pełnoprawnych partnerów z krajów trzecich do istniejących EMMC – lub znacznych zmian w przedmiocie czy strukturze zajęć (w przeciwieństwie do regularnej aktualizacji zajęć) będzie należało zwrócić się z wyprzedzeniem do Agencji. Zmiany będą musiały zostać formalnie zaakceptowane przez Agencję i jeśli zostaną zatwierdzone, będą miały zastosowanie począwszy od następnego edycji studiów.

„Umowa na dofinansowanie”

W ramach „Umowy ramowej o partnerstwie” co roku sporządzana będzie „**Umowa o dofinansowanie**” w celu objęcia każdej z pięciu edycji EMMC. „Umowa o dofinansowanie” będzie obejmować kwotę zryczałtowaną przeznaczoną na koszty zarządzania wewnętrznego konsorcjum (jednorazowa kwota 30 000 euro) oraz indywidualne stypendia Erasmus Mundus przyznane studentom i nauczycielom akademickim na każdą edycję studiów magisterskich.

Realizacja studiów magisterskich będzie podlegała regularnemu monitoringowi poprzez składane sprawozdania z realizacji i wykorzystania „Umowy o dofinansowanie”, przedkładane przez instytucję koordynującą w imieniu EMMC. Decyzja o przedłużeniu umów lub ich nieprzedłużeniu będzie zależała od tego, czy studia zostały zrealizowane zgodnie z wnioskiem i zasadami programu Erasmus Mundus, czy beneficjenci programu Erasmus Mundus uczestniczyli w zajęciach i czy zachowano wysokie standardy jakości.

W przypadku oczywistego braku zgodności z wysokimi standardami jakości Agencja może odmówić wypłacania dofinansowania i uznania EMMC, a nawet domagać się zwrotu już wypłaconych kwot. Dopuszcza się konsultacje z biurem krajowym programu Erasmus Mundus i ewentualnie z posiadaczami stypendiów, którzy biorą udział w danych EMMC.

Wypłata dofinansowania

Dofinansowanie udzielone w ramach programu Erasmus Mundus obejmujące zarówno bieżące kwotę zryczałtowaną na bieżące koszty EMMC, jak i stypendia dla studentów i nauczycieli akademickich, będzie wypłacane konsorcjum w dwóch ratach w ramach prefinansowania, w celu zapewnienia beneficjentowi bieżących środków:

- pierwsza rata w ramach prefinansowania, odpowiadająca 80% dofinansowania dla jednorocznych EMMC lub 70% dla studiów dłuższych, zostanie wypłacona po podpisaniu przez obie strony rocznej „Umowy o dofinansowanie”. Płatność ta zostanie zrealizowana w ciągu 45 dni od dnia, w którym ostatnia z dwóch stron (tj. Agencja) podpisze umowę i otrzymane zostaną wszelkie niezbędne gwarancje;
- druga rata w ramach prefinansowania, odpowiadająca pozostałej części dofinansowania, zostanie wypłacona po otrzymaniu przez Agencję formalnego wniosku o wypłatę przedłożonego przez beneficjenta i potwierdzeniu, że wykorzystano co najmniej 70% pierwszej kwoty w ramach prefinansowania.

---

⁴² W przypadku nowo wybranych EMMC pierwsza umowa o dofinansowanie zostanie sporządzona w drugim kwartale roku następującego po wyborze EMMC przez Agencję.

Umowa konsorcjum realizującego EMMC

W celu zapewnienia odpowiedniego instytucjonalnego zaangażowania w EMMC ze strony uczelni uczestniczących, właściwe organy zaangażowanych instytucji będą musiały podpisać porozumienie o współpracy na prowadzenie wspólnych studiów EMMC. Porozumienie to będzie musiało obejmować w sposób możliwie precyzyjny wszystkie naukowe, administracyjne i finansowe aspekty odnoszące się do realizacji EMMC, zarządzania nimi, monitorowania ich i oceny, w tym zarządzania indywidualnymi stypendiami.

W przypadku nowo wybranego EMMC kopię tej umowy będzie trzeba złożyć do Agencji przed przyznaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”.

„Umowa ze studentem”

Obowiązkiem konsorcjum jest zapewnienie aktywnego udziału wszystkich studentów w EMMC. W celu zagwarantowania odpowiedniej przejrzystości zasad udziału w EMMC konsorcja są zobowiązane do jasnego zdefiniowania praw i obowiązków studentów w związku ze studiami magisterskimi Erasmus Mundus w „**Umowie ze studentem**”, która zostanie podpisana przez obie strony na początku programu. Umowa ta powinna określać w możliwie precyzyjny sposób prawa i obowiązki obu stron i obejmować takie kwestie, jak:

- koszty udziału, które studenci ponoszą i których (w stosownych przypadkach) nie ponoszą;
- najważniejsze wydarzenia w harmonogramie studiów magisterskich, wraz z sesjami egzaminacyjnymi;
- charakter egzaminów, testów i system oceniania wykorzystywany do oceny wyników studentów;
- obowiązki studenta dotyczące jego udziału w zajęciach/działaniach i wyników naukowych oraz konsekwencje niewywiązania się z tych obowiązków.

Posiadaczowi stypendium Erasmus Mundus, który nie decyduje się na wycofanie wniosku przed lub w trakcie studiów lub który zostaje wyłączony ze studiów magisterskich ze względu na (niedostateczne) wyniki, należy – po udzieleniu odpowiedniej informacji (przekazaniu ostrzeżenia) przez konsorcjum – wstrzymać wypłatę stypendium. Wzór „Umowy ze studentem” trzeba będzie złożyć do Agencji przed podpisaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”.

Wzory „Umowy ramowej o partnerstwie” i „Umowy o dofinansowanie” oraz ich załączników są dostępne w sekcji dla beneficjentów na stronie internetowej programu Erasmus Mundus (zob.: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/beneficiaries/beneficiaries_action_1_en.php).

Na podstronie „dobra praktyka” na tej stronie internetowej zamieszczone są również wzory przykładowych umów na prowadzenie wspólnych studiów EMMC i umów ze studenta, a także minimalne wymogi dotyczące tych dokumentów: http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/tools/good_practices_en.php.

4.6 EMMC – PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM

Poza elementami wymienionymi w rozdziale 3.1 należy przesłać kopie wniosków o EMMC złożonych do Agencji wszystkim biurom krajowym programu Erasmus Mundus tych krajów europejskich reprezentowanych przez pełnoprawnych partnerów, które wchodzi w skład zaproponowanego konsorcjum (zob. wykaz w rozdziale 8).

Ponadto w celu ułatwienia identyfikacji i rekrutacji ekspertów specjalizujących się w konkretnych dziedzinach naukowych i badawczych, które pojawiają się w złożonych wnioskach, konsorcja EMMC będą

proszone o **złożenie, cztery tygodnie przed ostatecznym terminem złożenia pełnego wniosku, streszczenia przyszłego wniosku** (maksymalnie jedna strona, w tym tytuł, proponowane dziedziny/obszary, główni partnerzy oraz krótkie streszczenie struktury i głównych aspektów studiów).

EMMC, które już skorzystały z pięcioletniego cyklu finansowania i które chcą ubiegać się o nowy pięcioletni cykl finansowania z programu Erasmus Mundus, będą musiały złożyć nowy wniosek o EMMC w terminie poprzedzającym piątą edycję studiów magisterskich.

Orientacyjny harmonogram

Informujemy wnioskodawców, że niniejszy harmonogram podano wyłącznie dla celów informacyjnych i że może on ulec zmianie w ramach corocznych zaproszeń do składania wniosków:

- 1) **Listopad/grudzień „roku n-2”**: publikacja corocznego zaproszenia do składania wniosków (zawierająca informację na temat formularzy, których należy użyć i wszelkie inne istotne informacje mające zastosowanie do roku, w którym ma miejsce dana selekcja).
- 2) **31 marca „roku n-1”**: złożenie streszczenia EMMC.
- 3) **30 kwietnia⁴³ „roku n-1”**: ostateczny termin składania wniosków.
- 4) **Od maja do czerwca „roku n-1”**: ocena i selekcja wniosków.
- 5) **Wrzesień „roku n-1”**: przedstawienie wyników selekcji i przesłanie umów ramowych o partnerstwie do wybranych konsorcjów EMMC.
- 6) **Od września „roku n-1” do lutego „roku n”**: kampania informacyjna i promocyjna, prowadzona przez konsorcja EMMC, które otrzymają wnioski o stypendium dla studentów kategorii A i kategorii B.
- 7) **Listopad „roku n-1”**: przekazanie wszystkim konsorcjom EMMC informacji na temat liczby dostępnych stypendiów dla studentów i nauczycieli akademickich dla każdej kategorii (nowe stypendia oraz stypendia wybrane w poprzednich latach i pozostające ciągle w pięcioletnim cyklu).
- 8) **Koniec lutego „roku n”**: konsorcja EMMC składają wykazy kandydatów do stypendium dla studentów kategorii A i kategorii B do Agencji; Agencja zatwierdza wykazy i przygotowuje oficjalne dokumenty w celu ułatwienia procedury wizowej. Konsorcja EMMC nie składają do Agencji wykazów wybranych nauczycieli akademickich ubiegających się o stypendium Erasmus Mundus. Tę selekcję organizuje się według wymagań dotyczących Erasmus Mundus przy pełnej odpowiedzialności konsorcjów, które będą musiały w odpowiednim czasie zaktualizować bazę danych Erasmus Mundus.
- 9) **Maj „roku n”**: sporządzenie i podpisanie umów o dofinansowanie przez obie strony; pierwsza płatność w ramach prefinansowania, dokonana przez Agencję na rzecz beneficjenta.
- 10) **Począwszy od daty początkowej okresu kwalifikowalności (tj. od sierpnia „roku n”)**: rozpoczęcie EMMC.

4.7 WARUNKI UŻYWANIA ZNAKÓW PROGRAMU ERASMUS MUNDUS

Jak wskazano w rozdziale 3.5 pt. „Jawność”, odnośnie do programu Erasmus Mundus i wykorzystania powiązanego znaku programowego – takich jak „studia magisterskie Erasmus Mundus (EMMC)”, „wspólne

⁴³ Jeśli 30 kwietnia przypada w dzień wolny od pracy lub w weekend, ostatecznym terminem na składanie wniosków jest ostatni dzień roboczy kwietnia.

studia doktoranckie Erasmus Mundus (EMJD)”, „projekt partnerski Erasmus Mundus” czy „projekt Erasmus Mundus” – w celu promowania i rozpowszechniania swojej działalności i wyników jest ograniczone wyłącznie do wybranych wniosków.

Jedyny wyjątek od tej reguły dotyczy tych EMMC, które były finansowane przez okres pięciu kolejnych lat/edycji studiów i które ponownie nie uzyskały finansowania z przyczyn niezależnych od ich faktycznej jakości (np. ze względów budżetowych).

Dla tych studiów warunki odnoszenia się do nazwy programu Erasmus Mundus są następujące:

- dane studia EMMC musiały być finansowane z programu Erasmus Mundus przez co najmniej pięć kolejnych lat/edycji EMMC;
- musiał zostać złożony wniosek o dofinansowanie w ramach Akcji 1A, którego ocena po zakończeniu procesu oceny musiała wynosić co najmniej 75% najwyższej oceny;
- należy zobowiązać się do przestrzegania wymogów Akcji 1A Erasmus Mundus, zgodnie z rozdziałem 4.2.2 „Przewodnika” i zachowania wysokiej jakości realizowanych studiów wykazanej w trakcie okresu objętego finansowaniem;
- należy wykazać, że właściwe krajowe organy akredytacyjne będą uznawać tytuły (wspólne, podwójne lub wielokrotne), jakie mają być przyznawane studentom osiągającym pozytywne wyniki na koniec edycji studiów magisterskich, którym przyznano znaki programów Erasmus Mundus.

Jeśli te warunki nie zostaną spełnione, Agencja automatycznie wycofa zezwolenie studiów na odnoszenie się do nazwy programu Erasmus Mundus w działaniach z zakresu informacji i promocji.

Należy również zauważyć, że prawa do używania znaków programów Erasmus Mundus przyznaje się **tylko w odniesieniu do jednej edycji studiów (naboru studentów) i można je przedłożyć tylko raz**. Jeżeli po dwóch kolejnych edycjach studiów opatrzonych znakami programów Erasmus Mundus EMMC nie uczestniczy we wspólnych programach zgłoszonych do finansowania, z materiałów informacyjnych i promocyjnych konsorcjum należy usunąć wszelkie odniesienia do programu Erasmus Mundus.

5 AKCJA 1B: WSPÓLNE STUDIA DOKTORANCKIE ERASMUS MUNDUS (EMJD)

5.1 WPROWADZENIE

W wielu krajach europejskich i w innych częściach świata studia doktoranckie są obecnie przedmiotem dogłębnej refleksji i przechodzą cykl intensywnych reform, których tempo i charakter jest różny, w zależności od kraju, typu instytucji szkolnictwa wyższego lub danych dziedzin studiów.

Choć nie istnieje europejski konsensus co do jednego „modelu studiów doktoranckich” ani żaden rodzaj „europejskiego wspólnego doktoratu”, można wskazać na pewne wyraźne trendy. Zmierzają one z jednej strony do wyjaśnienia i – w pewnym zakresie – do sformalizowania charakteru studiów doktoranckich (w takich kwestiach, jak: cele, ocena, status doktorantów, czas trwania studiów, powiązania z sektorem badań lub sektorem gospodarczym itp.), a z drugiej strony do zgromadzenia środków i likwidowania przepaści dzielących dziedziny studiów, środowisko akademickie i społeczeństwo (poprzez na przykład tworzenie kolegiów doktoranckich/podyplomowych/badawczych lub organizowanie wspólnej opieki promotorów, wspólne przedsięwzięcia i firmy odpryskowe między instytucjami szkolnictwa wyższego, instytucjami badawczymi i przedsiębiorstwami).

W tym względzie model EMMC, z wysokim stopniem integracji i dużą różnorodnością w podejściach, wydaje się idealną podstawą, na której uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego będą w stanie eksperymentować i budować nowe modele dla przyszłych europejskich wspólnych doktoratów.

O ile Komisja Europejska posiada już wieloletnie doświadczenie w przyznawaniu finansowego wsparcia młodym naukowcom, w tym doktorantom, poprzez program stypendiów Marie Curie, a w szczególności szkolenie początkujących naukowców INT (*Initial Training Networks*), EMJD należy postrzegać jako uzupełnienie tych systemów finansowania pod względem uwagi, jaką poświęcają samym studiom doktoranckim i ich wymiaru instytucjonalnego oraz wkładu w kształtowanie studiów doktoranckich w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego.

W związku z tym głównym celem EMJD jest osiągnięcie zorganizowanej i zintegrowanej współpracy w szkolnictwie wyższym w celu opracowania i realizowania wspólnych studiów doktoranckich, które będą kończyły się przyznaniem wzajemnie uznanych, wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów doktorskich. Stąd poza samą działalnością badawczą i zaangażowanymi osobami jako główny cel programu należy postrzegać instytucje. Mają one przyczynić się do promowania innowacyjnych modeli mających na celu modernizację studiów doktoranckich, koncentrując się na instytucjonalnej współpracy i tworzeniu modeli wspólnego zarządzania (tj. rekrutacji, nadzoru, oceny, przyznawania tytułów i polityki w zakresie opłat za studia).

W tym kontekście studia EMJD powinny:

- ✓ przyczynić się do rozwoju wiedzy, również w kontekście zawodowym poprzez oryginalne i niezależne badania;
- ✓ stawić czoła nowym wyzwaniom w wymiarze naukowym, ale również społeczno-ekonomicznym;
- ✓ przyczynić się do wzmocnienia więzi pomiędzy uniwersytetami i instytucjami badawczymi a innymi sektorami (w tym przemysłem, handlem i sektorem usług) w celu usprawnienia przekazywania i wykorzystania wiedzy oraz ożywienia procesu innowacyjnego;

- ✓ stać się punktem odniesienia na poziomie europejskim i w ten sposób przyczynić się do zwiększania ogólnej jakości kształcenia na poziomie studiów doktoranckich i badań w Europie.

Z punktu widzenia doktorantów EMJD powinny w sposób wyraźny zmierzyć się z kwestią szans zatrudnienia, a tym samym:

- ✓ zapewniać odpowiednie możliwości rozwoju kariery zawodowej poza środowiskiem akademickim w kierunku szerszego rynku zatrudnienia;
- ✓ dostarczać odpowiednie bodźce dla doktorantów z krajów rozwijających się do powrotu do domu i wykorzystania zdobytego doświadczenia z korzyścią dla ich kraju.

Z praktycznego punktu widzenia EMJD są realizowane na podobnej podstawie co EMMC. Wybrane konsorcja EMJD otrzymują finansowe wsparcie na realizację i zarządzanie studiami doktoranckimi przez pięć kolejnych lat. Każdego roku oferuje się pewną liczbę stypendiów doktorantom z Europy i krajów trzecich, wybranym przez konsorcjum.

Następne rozdziały zawierają wszelkie niezbędne informacje dla instytucji szkolnictwa wyższego z Europy i krajów trzecich, które chciałyby opracować i realizować EMJD. Zawierają również minimalne warunki kwalifikacji i warunki finansowe mające zastosowanie do indywidualnych stypendystów. Ponieważ selekcja, rekrutacja i dalsze monitorowanie indywidualnych stypendystów jest obowiązkiem EMJD, konsorcja składające wnioski są proszone o zwracanie szczególnej uwagi na te warunki kwalifikacji.

Więcej informacji na temat badań w Europie (prawa i obowiązki, uregulowania krajowe itp.) można znaleźć na portalu EURAXESS pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/euraxess/index_en.cfm.

5.2 EMJD – KRYTERIA KWALIFIKACJI

Należy przestrzegać ostatecznego terminu składania wniosków i wszystkich pozostałych formalnych kryteriów kwalifikacji określonych w odpowiednich corocznych zaproszeniach do składania wniosków i ich załącznikach (w szczególności z formularza wniosku).

5.2.1 KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM

SKŁAD KONSORCJUM EMJD

- konsorcjum odpowiedzialne za realizację EMJD składa się z instytucji wnioskującej i jej partnerów. W kwestiach dotyczących umowy i zarządzania finansami partnerzy stowarzyszeni nie są uważani za część konsorcjum;
- **minimalne kwalifikujące się konsorcjum** składa się z trzech instytucji szkolnictwa wyższego, będących pełnoprawnymi partnerami uprawnionych do nadawania stopnia doktora, zlokalizowanych w różnych państwach europejskich⁴⁴, z których co najmniej jeden musi być państwem członkowskim UE.

INSTYTUCJA WNIOSKUJĄCA/KOORDYNUJĄCA EMJD

- wnioskodawcy muszą być:

⁴⁴ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

- instytucjami szkolnictwa wyższego, zlokalizowanymi w **państwie europejskim**⁴⁵, uprawnionymi do nadawania stopni doktora i uznanymi za takie przez właściwe organy odnośnego państwa⁴⁶.
- kolegiami doktoranckimi, podyplomowymi czy badawczymi lub instytucjami badawczymi, zlokalizowanymi w państwie europejskim, uprawnionymi do nadawania stopnia doktora i uznanymi za takie przez właściwe organy danego państwa.

Uwaga: wydziały instytucji czy instytucje szkolnictwa wyższego krajów trzecich zlokalizowane w kwalifikujących się krajach wnioskujących lub wydziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego w innych krajach nie są uważane za kwalifikujących się wnioskodawców.

PEŁNOPRAWNI PARTNERZY EMJD

- wszystkie organizacje, w szczególności instytucja szkolnictwa wyższego, kolegia doktoranckie, podyplomowe lub badawcze i instytucje badawcze, które przyczyniają się bezpośrednio i strukturalnie do realizacji EMJD, poprzez rekrutację, zatrudnianie czy goszczenie kwalifikujących się kandydatów i zapewnianie modułów nauczycielskich, szkoleniowych lub możliwości prowadzenia badań, można uznać za pełnoprawnego partnera. Od pełnoprawnych partnerów oczekuje się odgrywania zasadniczej roli w strukturze zarządzania EMJD.

PARTNERZY STOWARZYSZENI EMJD

- każda inna organizacja, która bierze udział w realizacji lub monitoringu EMJD może zostać uznana za partnera stowarzyszonego konsorcjum. W szczególny sposób odnosi się to do partnerów społeczno-ekonomicznych (tj. przedsiębiorstw handlowych, w szczególności MŚP, publicznych organów lub organizacji, organizacji o charakterze niezarobkowym lub organizacji charytatywnych, międzynarodowych organizacji o znaczeniu europejskim itp.), które przyczyniają się do przekazywania wiedzy i wyników oraz uczestniczą w procesie innowacyjnym, wspierają promocję, realizację, ocenę i zrównoważony rozwój EMJD.

DOKTORANCI KWALIFIKUJĄCY SIĘ DO STYPENDIUM EMJD

- Doktorantom mogą zostać przyznane dwa różne stypendia EMJD:
  - **stypendia kategorii A** mogą być przyznawane doktorantom z krajów trzecich wybranym przez konsorcja EMJD, którzy pochodzą z kraju innego niż państwo europejskie⁴⁷ i którzy nie mieszkają na stałe ani nie prowadzili głównej działalności (takiej jak studia, praca itp.), przez łączny okres dłuższy niż 12 miesięcy w ciągu ostatnich pięciu lat w jednym z tych krajów⁴⁸. Jedyne wyjątek od tej zasady stosuje się do doktorantów z krajów trzecich, którzy wcześniej otrzymali stypendium studiów magisterskich Erasmus Mundus w celu odbycia EMMC;

⁴⁵ By projekt przedłożony przez kraj niebędący członkiem UE kwalifikował się do Akcji 1, w dniu podjęcia decyzji w sprawie selekcji (najpóźniej październik roku poprzedzającego pierwszą edycję EMJD) powinna obowiązywać umowa (lub protokół ustaleń, lub decyzja Wspólnego Komitetu EOG) stanowiąca o udziale tego kraju w programie Erasmus Mundus. Jeśli tak nie jest, organizacje ze wspomnianego kraju będą uważane za organizacje z krajów trzecich uprawnione do udziału w projektach, ale nie do ich składania lub koordynowania

⁴⁶ Dla celów programu Erasmus Mundus i dla określonych krajów wnioskujących uważa się, że instytucja szkolnictwa wyższego jest uznana, jeśli przyznano jej „Kartę Uczelni Erasmusa” w ramach programu „Uczenie się przez całe życie”. Jeśli wnioskodawca nie otrzymał „Karty Uczelni Erasmusa”, Agencja sprawdzi za pośrednictwem właściwego biura krajowego programu Erasmus Mundus, czy dana instytucja odpowiada definicji instytucji szkolnictwa wyższego, o której mowa w art. 2 decyzji w sprawie programu.

⁴⁷ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

⁴⁸ Pięcioletni okres odniesienia mający zastosowanie do zasady 12 miesięcy liczy się wstecz od momentu ostatecznego terminu na przedkładanie Agencji wniosków o stypendia kategorii A przez konsorcja Erasmus Mundus.

- **stypendia kategorii B** mogą być przyznawane wybranym przez konsorcja EMJD doktorantom europejskim oraz wszystkim doktorantom wybranym przez konsorcja EMJD, którzy nie spełniają kryteriów kategorii A określonych powyżej;

Kandydaci do stypendium spełniający kryteria kwalifikowalności zarówno dla kategorii A, jak i dla kategorii B – np. studenci o podwójnym obywatelstwie – muszą dokonać wyboru kategorii. W efekcie będą uprawnieni do ubiegania się o stypendium tylko jednej z dwóch kategorii.

- kandydaci do stypendium muszą już posiadać pierwszy tytuł magistra lub wykazać równoważny uznawany poziom wykształcenia zgodnie z krajowymi przepisami i praktyką⁴⁹;
- indywidualne stypendia EMJD są przyznawane wyłącznie w przypadku pełnoprawnego przyjęcia na jedną z edycji studiów doktoranckich;
- osoby, które już korzystały ze stypendium EMJD, nie kwalifikują się do drugiego stypendium;
- doktoranci korzystający ze stypendium EMJD nie mogą korzystać z innych dotacji UE w czasie realizowania studiów doktoranckich Erasmus Mundus;
- do stypendium kwalifikują się jedynie ci kandydaci, którzy złożyli wniosek do konsorcjum EMJD i zostali przez nie przyjęci, zgodnie ze szczegółowymi kryteriami selekcji i składania wniosków przez doktorantów;
- studenci i doktoranci mogą ubiegać się o stypendium Erasmus Mundus na dowolnie wybranych wspólnych studiach Erasmus Mundus w ramach Akcji 1 (EMMC lub EMJD), ale liczba wniosków jest ograniczona maksymalnie do trzech różnych wspólnych studiów.

5.2.2 KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

EMJD są studiami przygotowanymi i realizowanymi przez konsorcja instytucji szkolnictwa wyższego i społeczno-ekonomicznych partnerów z Europy i innych części świata. Przyjęci doktoranci otrzymają wysokiej jakości kształcenie i będą prowadzić działalność badawczą w co najmniej dwóch krajach europejskich reprezentowanych w konsorcjum; po pomyślnym ukończeniu studiów otrzymają, w imieniu konsorcjum, podwójny, wielokrotny lub wspólny dyplom doktorski.

EMJD muszą:

- być skonstruowane jako program kształcenia i badań, który zostanie ukończony przez kandydatów w maksymalnym okresie 4 lat⁵⁰;
- być w pełni utworzone w chwili składania wniosków i być gotowe do funkcjonowania przez co najmniej pięć kolejnych edycji studiów, począwszy od roku akademickiego, następującego po roku, w którym złożono wniosek (np. w przypadku wniosku EMJD złożonego w kwietniu „roku n-1”, musi istnieć możliwość uruchomienia pierwszej edycji wspólnych studiów począwszy od sierpnia/września „roku n”);
- obejmować doktorantów z Europy i krajów trzecich oraz zarezerwować każdego roku pewną liczbę miejsc dla posiadaczy stypendiów Erasmus Mundus; liczba ta będzie różnić się z roku na rok i będzie

⁴⁹ Kandydaci, którzy mają uzyskać tytuł magistra dopiero na koniec roku akademickiego poprzedzającego ten, którego dotyczy wniosek o stypendium, mogą się jednak ubiegać o stypendium dla doktorantów i zostać wybrani przez dane konsorcjum, pod warunkiem że uzyskają wymagany tytuł przed rozpoczęciem danego programu wspólnych studiów doktoranckich

⁵⁰ Choć doktorant musi zakończyć studia doktoranckie maksymalnie w ciągu czterech lat, stypendium EMJD będzie obejmowało maksymalnie okres trzech lat.

przekazywana wybranym konsorcjom EMJD jesienią roku poprzedzającego kolejną edycję wspólnych studiów⁵¹;

- dopilnować, by każdego roku wszyscy doktoranci, którzy przeszli rekrutację, rozpoczęli studia doktoranckie między sierpniem „roku n” a marcem roku „n+1” i ukończyli te studia (wliczając obronę pracy) najpóźniej w październiku „roku n+4”;
- posiadać wspólną strukturę zarządzania ze wspólnymi procedurami przyjmowania, selekcji, nadzoru, monitoringu i oceny studentów;
- uzgodnić, czy należy wprowadzić czesne, zgodnie z ustawodawstwem krajowym członków. Jeśli wprowadzono czesne za studia, konsorcja EMJD powinny dopilnować, by opłaty te były przejrzyste i jasne dla doktorantów; w przypadku posiadaczy stypendiów EMJD czesne nie może przekroczyć kwoty miesięcznej ustalonej w zasadach programu (zob. rozdział 5.4 poniżej). W stosownych przypadkach konieczne będzie zastosowanie zwolnienia z opłaty od kwoty przewyższającej maksymalną kwotę czesnego;
- obejmować okres kształcenia/badań w co najmniej dwóch krajach europejskich reprezentowanych w konsorcjum. Każdy z tych okresów mobilności musi przyczyniać się do realizacji studiów i trwać co najmniej sześć miesięcy (łącznie lub kolejno);
- dopilnować, by doktoranci spędzili co najmniej dwie trzecie studiów doktoranckich w Europie, w odniesieniu do okresu objętego stypendium;
- gwarantować przyznanie w imieniu konsorcjum wspólnych, podwójnych lub wielokrotnych dyplomów wszystkim doktorantom, którzy ukończyli pomyślnie studia⁵²; studia kończące się przyznaniem wspólnych tytułów będą promowane; te tytuły muszą być w pełni uznane przez właściwe organy krajów europejskich, których uczelnie są reprezentowane w konsorcjum;
- oferować doktorantom posiadającym stypendium Erasmus Mundus⁵³ „umowy o pracę”⁵⁴ z wyjątkiem odpowiednio udokumentowanych przypadków, w których krajowe regulacje nie dają takiej możliwości. Jeśli nie można zapewnić takiej umowy (co należy odpowiednio uzasadnić w formularzu wniosku), konsorcjum EMJD może zastosować inne podejście, które będzie zgodne z przepisami krajowymi i zagwarantuje niezbędne zabezpieczenie socjalne doktorantom;
- dopilnować, by wszystkie warunki kwalifikacji mające zastosowanie do stypendystów programu Erasmus Mundus przyjętych na studia doktoranckie były w pełni zgodne z kryteriami określonymi w rozdziale 5.2.1 powyżej;
- dopilnować za pośrednictwem pisemnego potwierdzenia, że otrzymały przychylną(-ne) opinię(-nie) właściwej(-nych) komisji etycznej(-nych) oraz w stosownych przypadkach ustawowe zatwierdzenie(-nia) właściwego(-nych) organu(-nów) krajowego(-wych) lub lokalnego(-nych) w kraju, w którym badanie ma być przeprowadzone przed rozpoczęciem zatwierdzonego badania wymagającego takich

---

⁵¹ Orientacyjnie liczba stypendiów wyniesie prawdopodobnie od 6 do 10 na jedną edycję wspólnych studiów.

⁵² Podwójne lub wielokrotne dyplomy są zdefiniowane jako dwa lub kilka dyplomów/tytułów krajowych, oficjalnie wydanych/nadanych przez dwie lub kilka instytucji, które są zaangażowane w zintegrowany program studiów. Wspólny dyplom jest zdefiniowany jako jeden dyplom/tytuł wydany/nadany przez przynajmniej dwie instytucje oferujące zintegrowany program studiów.

⁵³ Zob. definicję w rozdziale 2.

⁵⁴ Wymóg dotyczący umów o pracę stosuje się wprawdzie konkretnie do doktorantów posiadających stypendium Erasmus Mundus, lecz zaleca się rozszerzenie takiego podejścia do rekrutacji na wszystkich doktorantów zapisanych na EMJD.

opinii lub zatwierdzeń. Kopię oficjalnego zezwolenia od właściwej krajowej lub lokalnej komisji etycznej można również, na wniosek, przekazać Agencji⁵⁵;

- być oparte na umowie partnerskiej na prowadzenie EMJD podpisanej przez odpowiednie organy instytucji będących pełnoprawnymi partnerami i obejmującej najbardziej istotne aspekty realizacji i monitorowania studiów;
- bez uszczerbku dla języka nauczania zapewniać wykorzystanie co najmniej dwóch języków europejskich używanych w krajach, w których znajdują się instytucje szkolnictwa wyższego zaangażowane w EMJD, a w odpowiednich przypadkach oferować przygotowanie i pomoc językową dla studentów, szczególnie za pośrednictwem zajęć organizowanych przez dane instytucje.

Choć wszystkie dziedziny badań i rozwoju technologicznego kwalifikują się do wsparcia finansowego, zakres tych dziedzin powinien zostać jasno określony we wniosku, w celu zagwarantowania wdrażania innowacyjnych podejść i dopilnowania, że cele i priorytety programu Erasmus Mundus są w pełni realizowane.

Zaproponowane EMJD powinny obejmować określone i uznane obszary doskonałości, w których potrzebne są nowe modele i nowe podejścia. Opierając się na podejściu oddolnym, wnioskodawcy będą mogli swobodnie zidentyfikować te obszary. W stosownych przypadkach coroczne zaproszenia do składania wniosków mogą definiować dziedziny priorytetowe.

Doktoranci posiadający stypendium Erasmus Mundus mają obowiązek:

- zadeklarować udział w studiach doktoranckich, zgodnie z warunkami określonymi przez konsorcjum w „*Umowie z doktorantem*” (zob. rozdział 5.5 poniżej). Brak takiego zobowiązania mógłby wiązać się z cofnięciem stypendium;
- spędzić okresy kształcenia lub badań w co najmniej dwóch państwach europejskich reprezentowanych w konsorcjum; w przypadku posiadaczy stypendium kategorii B dwa kraje, których są realizowane wspólne studia EMJD muszą być inne niż kraj, w którym doktorant otrzymał ostatni tytuł uniwersytecki⁵⁶;
- spędzić większość okresu studiów doktoranckich w krajach europejskich, które są reprezentowane w konsorcjum lub w instytucjach partnerów stowarzyszonych. Jeśli konsorcjum EMJD posiada w składzie pełnoprawnych lub stowarzyszonych partnerów z krajów trzecich:
  - stypendyści kategorii A mogą spędzić okres kształcenia/badania/pracy w terenie o długości maksymalnie jednego semestru (lub 6 miesięcy, łącznie lub w trybie ciągłym) w tych krajach; okresy przekraczające ten maksymalny czas trwania nie mogą być objęte finansowaniem ze stypendium EMJD;
  - stypendyści kategorii B mogą spędzić do roku (łącznie lub w trybie ciągłym) studiów doktoranckich w tych krajach; okresy przekraczające ten czas trwania nie mogą być objęte finansowaniem ze stypendium EMJD.

---

⁵⁵ Kontrola kwestii etycznych będzie przeprowadzana na etapie selekcji doktorantów. Szczegółowe informacje na temat kwestii etycznych znajdują się w formularzu wniosku przesłanym bezpośrednio do konsorcjum na potrzeby selekcji doktorantów. Więcej informacji odnoszących się do ogólnych kwestii etycznych można również znaleźć w zaproszeniu do składania wniosków FP7-PEOPLE-2010-ITN pod następującym adresem: http://cordis.europa.eu/fp7/dc/index.cfm?fuseaction=UserSite.PeopleDetailsCallPage&call_id=247 oraz pod następującym adresem: http://cordis.europa.eu/fp7/ethics_en.html.

⁵⁶ Doktoranci posiadający wspólne, wielokrotne lub podwójne tytuły mogą wybrać kraj, który przyznał im dyplom.

5.3. EMJD – KRYTERIA OCENY

Selekcja studiów EMJD będzie procesem rozstrzygniętym w drodze konkursu organizowanym przez Agencję i opartym na ocenie jakości wniosku z naukowego, badawczego i organizacyjnego punktu widzenia. Ocena ta będzie oparta na następujących pięciu kryteriach oceny. W odniesieniu do każdego kryterium oceny formularz wniosku będzie zawierał konkretne pytania dotyczące szczegółowo każdej z określonych kwestii:

Kryteria	Waga
Jakość naukowa i badawcza	25%
Doświadczenie partnerów i skład konsorcjum	25%
Integracja europejska i funkcjonowanie programu	20%
Warunki oferowane studentom przyjętym na studia EMJD	15%
Zarządzanie programem i zapewnienie jakości	15%
Razem	100%

Jakość naukowa i badawcza (25% końcowej oceny)

W ramach tego kryterium oceny wnioskodawcy będą musieli przedstawić cele swojego wniosku o EMJD z naukowego i badawczego punktu widzenia i ewentualny wkład tych studiów w doskonałość, innowacyjność i konkurencyjność europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego.

Doświadczenie partnerów i skład konsorcjum (25% końcowej oceny)

To kryterium oceny zostanie wykorzystane do oceny adekwatności składu konsorcjum w stosunku do celów programu, a w szczególności doskonałości naukowej partnerów konsorcjum oraz ich zdolności edukacyjnych, badawczych i innowacyjnych.

Integracja europejska i funkcjonowanie programu (20% końcowej oceny)

Kryterium to będzie koncentrować się na kwestiach związanych ze sposobem, w jaki EMJD będą realizowane wewnątrz instytucji partnerskich i pomiędzy nimi, jeśli chodzi o samo prowadzenie zajęć.

Warunki oferowane studentom przyjętym na studia EMJD (15% oceny końcowej)

Kryterium to dotyczy takich aspektów, jak ogólna strategia promocyjna i marketingowa, istnienie ustaleń administracyjnych dotyczących zarządzania stypendiami, warunki rekrutacji i wsparcie doktorantów w kwestiach językowych, możliwości kariery i inne usługi dla stypendystów.

Zarządzanie programem i zapewnienie jakości (15% końcowej oceny)⁵⁷

W ramach tego kryterium będą analizowane ogólne ustalenia organizacyjne i mechanizmy współpracy w obrębie konsorcjum, przewidziane plany oceny i plany zrównoważonego rozwoju oraz istnienie dodatkowych środków finansowych.

⁵⁷ Wnioskodawcy powinni również zapoznać się z Europejskim rejestrem jakości w szkolnictwie wyższym na stronie: <http://www.eqar.eu>.

5.4 EMJD – WARUNKI FINANSOWE

Wkład finansowy w bieżące koszty EMJD

Każdy projekt może prowadzić do przyznania tylko jednej dotacji UE dla dowolnego beneficjenta końcowego (tj. konsorcjum, studenta lub nauczyciela akademickiego) w ramach jednego wspólnego programu w okresie trwania przedmiotowego wspólnego programu.

Wkład finansowy w wewnętrzne koszty zarządzania EMJD będzie odpowiadał jednorazowej kwocie ryczałtowej 50 000 euro za jedną edycję wspólnych studiów (tj. 15 000 euro na partnera, o maksymalnej wysokości 45 000 euro oraz dodatkowej kwocie 5000 euro dla instytucji koordynującej).

Ponadto każde stypendium dla doktoranta będzie zawierać stałą kwotę na pokrycie kosztów czesnego w EMJD (zob.: tabela indywidualnych stypendiów EMJD poniżej).

Beneficjent nie będzie proszony o złożenie sprawozdania z wykorzystania jednorazowej kwoty ryczałtowej ani pokrytych kosztów czesnego pochodzących ze stypendium EMJD.

Indywidualne stypendia doktoranckie:

Za procedurę i kryteria mające zastosowanie do **przyznanych stypendiów indywidualnych doktorantom** odpowiedzialne są wybrane EMJD. By zapewnić przejrzystą i obiektywną selekcję doktorantów, wybrane EMJD będą musiały przedstawić Agencji, w ramach zobowiązań umownych, pełny opis procedury i kryteriów selekcji doktorantów przed podpisaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”⁵⁸.

Osoby, które chcą ubiegać się o stypendium EMJD, muszą zapoznać się z wykazem wybranych studiów i szczegółowymi informacjami dostępnymi na odpowiadających im stronach internetowych.

W ramach każdej z pięciu edycji EMJD zostanie przyznana pewna liczba stypendiów kategorii A i B doktorantom uczestniczącym we wspólnym programie. Liczba stypendiów według kategorii będzie określana każdego roku i przekazywana EMJD jesienią roku poprzedzającego dzień rozpoczęcia danej edycji EMJD. Orientacyjnie liczba wyniesie prawdopodobnie od 6 do 10 stypendiów dla obu kategorii.

Co do zasady i zgodnie z regułami, o których mowa w „Europejskiej karcie naukowca” oraz „Kodeksie postępowania przy rekrutacji pracowników naukowych”, konsorcja EMJD muszą zatrudniać doktorantów posiadających stypendia Erasmus Mundus, na „umowę o pracę”, z wyjątkiem odpowiednio udokumentowanych przypadków (gdy krajowe regulacje nie dają takiej możliwości). Jeśli taka umowa nie może zostać podpisana (konieczne będzie należyte uzasadnienie tego faktu w formularzu wniosku), konsorcjum EMJD może wybrać inne, zgodne z ustawodawstwem krajowym, podejście i niezbędne ubezpieczenie społeczne dla posiadaczy stypendium.

Bez uszczerbku dla wysokich standardów akademickich, w celu zapewnienia geograficznej różnorodności wśród doktorantów, tego samego obywatelstwa nie powinny posiadać więcej niż dwie osoby spośród doktorantów, którym przyznano stypendium EMJD na tych samych studiach doktoranckich. Jeśli konsorcja chcą odejść od tego kryterium, wcześniej muszą otrzymać na to zgodę od Agencji.

⁵⁸ Zob. http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2010/call_eacea_29_09_en.php.

Tabela stypendiów indywidualnych

		Stypendium kategorii A (kwoty przypadające na trzyletni okres studiowania)	Stypendium kategorii B (kwoty przypadające na trzyletni okres studiowania)
I	Kwota przypadająca na podróż, zakwaterowanie i inne rodzaje kosztów	7500 euro	3000 euro – jeśli przewidywany jest okres mobilności do pełnoprawnych/stowarzyszonych partnerów z krajów trzecich
II	Stała kwota na pokrycie kosztów czesnego ⁵⁹	300 euro na miesiąc (10 800 euro na 36 miesięcy) na nielaboratoryjne EMJD lub 600 euro na miesiąc (21 600 euro na 36 miesięcy) na laboratoryjne EMJD	
III	Kwota na utrzymanie (łącznie 36 miesięcy) ⁶⁰	- 2800 euro na miesiąc (tj. 100 800 euro na 36 miesięcy) na „umowę o pracę” - 1400 euro na miesiąc (tj. 50 400 euro na 36 000) w ramach stypendium (bez umowy o pracę)	
	Całkowita kwota stypendium	Od 61 200 euro (dla stypendium kategorii B przy stałym wkładzie w koszty uczestnictwa w studiach nie wymagających pracy w laboratorium, bez mobilności do pełnoprawnego/stowarzyszonego partnera z kraju trzeciego na podstawie stypendium bez umowy o pracę) do 129 900 euro (dla stypendium kategorii A na studiach opartych na pracy w laboratorium i z „umową o pracę”)	

Kwoty stypendiów będą wypłacane konsorcjom EMJD w ramach umów o dofinansowanie zawartych na każdą z pięciu edycji studiów doktoranckich⁶¹.

Obowiązkiem konsorcjum jest dopilnowanie, by stypendia były wypłacane doktorantom w następujący sposób:

- **kwota I** (kwota przypadająca na podróż, zakwaterowanie i inne rodzaje kosztów doktoranta) musi być wypłacana ratach, w zależności od potrzeb doktoranta;
- **kwota II** (stała kwota na pokrycie kosztów czesnego) może zostać pobrana przez konsorcjum EMMC bezpośrednio od kandydata pod warunkiem, że ten ostatni podpisał „Umowę doktoranta”, która określa kwotę do pobrania i koszty/działania nią objęte. Konsorcjum przeznacza ten wkład na wydatki odnoszące się do udziału doktorantów w edukacji i badaniach (koszty związane z edukacją i badaniami, obecność na zebraniach, konferencjach itp.) Choć konsorcjum EMJD może dowolnie

⁵⁹ Te koszty udziału muszą obejmować wszystkie koszty obowiązkowe udziału doktoranta w EMJD, powinny zostać określone bez względu na aktualne miejsce studiów lub badań doktorantów, muszą również być również ustalone w sposób przejrzysty i czytelny dla doktorantów (tj. opublikowane w widoczny sposób na stronie internetowej EMJD i opisane w umowie doktoranta).

⁶⁰ Tą kwotę miesięczną można zwiększyć w celu ułatwienia pokrycia dodatkowych kosztów doktorantów niepełnosprawnych. EMJD będą musiały odpowiednio o tym informować Agencję w ramach corocznych wniosków o stypendia.

⁶¹ W przypadku nowo wybranych EMJD pierwsza umowa o dofinansowanie zostanie sporządzona w drugim kwartale roku następującego po wyborczy EMJD przez Agencję.

określić właściwą kwotę czesnego, jaką należy pobrać od doktorantów, posiadacze stypendiów Erasmus Mundus muszą zostać objęci zwolnieniem z opłat z kwoty przekraczającej maksymalną opłatę ustaloną w zasadach programu:

- **kwota III** (*kwota na utrzymanie*) musi być wypłacana co miesiąc, na osobiste konto bankowe doktoranta.
  - W przypadku „umów o pracę” konsorcjum będzie mogło odliczyć właściwe koszty i opłaty związane z tym rodzajem umowy. W takim przypadku kwota na utrzymanie jest wkładem brutto UE w koszty pensji doktoranta. Pensja netto powstająca po odliczeniu wszystkich obowiązkowych kosztów wynikających z ustawodawstwa krajowego powinna odpowiadać kwocie stypendiów bez umowy o pracę (tj. 1400 euro miesięcznie).
  - W przypadku stypendiów bez umowy o pracę kwotę 1400 euro miesięcznie należy przekazywać doktorantom w całości w postaci miesięcznych rat.

Organizacja przyjmująca może wypłacić doktorantom dodatek wyrównawczy w celu uzupełnienia tego wkładu, o ile przestrzega ona krajowych zasad i kryteriów kwalifikacji wydatków w stosunku do tych dodatkowych środków.

EMJD powinny być świadome polityki podatkowej stosowanej dla indywidualnych stypendiów w poszczególnych krajach uczestniczących i poinformować o tym odpowiednio stypendystów. Więcej informacji EMJD mogą znaleźć we właściwym biurze krajowym programu Erasmus Mundus (zob. wykaz w rozdziale 8).

Więcej informacji dotyczących zarządzania stypendium dla doktorantów można znaleźć w „Przewodniku administracyjno-finansowym” dostępnym na stronie internetowej EACEA:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2009/documents/action_1_2009/emmc_adminfin_handb_k.pdf

5.5 EMJD – WARUNKI UMOWY

„Umowa ramowa o partnerstwie”

Jeśli wniosek EMJD zostanie wybrany, Agencja zawrze pięcioletnią „Umowę ramową o partnerstwie” z instytucją koordynującą konsorcjum. Ta „Umowa ramowa o partnerstwie” będzie zawarta na okres pięciu lat i będzie dalej zależeć od przedłużenia programu po 2013 r. To powoduje, że wybrane konsorcja EMJD zobowiązują się do utrzymania treści studiów, zasadniczo w formie zatwierdzonej na ten okres (podlegającej oczywiście aktualizacji i dostosowaniu do potrzeb).

O zmiany w składzie konsorcjum lub większe zmiany w przedmiocie/strukturze wspólnych studiów (w przeciwieństwie do regularnej aktualizacji indywidualnych zajęć lub modułów szkoleniowych) będzie należało zwrócić się z wyprzedzeniem do Agencji i będą one musiały zostać formalnie zatwierdzone w ramach procedury wprowadzania zmian. Zmiany te, jeśli zostaną zatwierdzone, będą miały zastosowanie dopiero od następnej edycji wspólnych studiów doktoranckich.

„Umowa o dofinansowanie”

W ramach „Umowy ramowej o partnerstwie” co roku będzie sporządzana „Umowa o dofinansowanie”, która będzie obejmować środki dla pięciu kolejnych edycji studiów doktoranckich. „Umowa o dofinansowanie” będzie obejmować wkład finansowy przyznawany dla EMJD na organizację i realizację

(jednorazowa kwota ryczałtowa 50 000 euro) oraz indywidualne stypendia Erasmus Mundus przyznawane doktorantom na każdą edycję studiów EMJD.

„Umowy o dofinansowanie” będą podlegały regularnemu przeglądowi dzięki sprawozdaniom przedkładanym przez instytucję koordynującą w imieniu EMJD. Decyzja o odnowieniu na kolejny rok „Umowy o dofinansowanie” lub jej nieodnowieniu będzie zależała od tego, czy studia zostały zrealizowane zgodnie z wnioskiem i zasadami programu Erasmus Mundus, czy beneficjenci programu Erasmus Mundus uczestniczyli we wspólnych studiach i czy zachowano wysokie standardy jakości.

W przypadku oczywistego braku zgodności z wysokimi standardami jakości Agencja może odmówić przedłużenia dofinansowania i uznania studiów EMJD, a nawet domagać się zwrotu już wypłaconych kwot. Możliwe są konsultacje z odpowiednim biurem krajowym programu Erasmus Mundus i ewentualnie stypendystami, którzy biorą udział w danych studiach EMJD.

Wypłata dofinansowania

Dofinansowanie Erasmus Mundus obejmujące zarówno kwotę ryczałtową dla EMJD, jak i stypendia dla doktorantów, zostanie wypłacone konsorcjum w dwóch ratach w ramach prefinansowania w celu zapewnienia beneficjentowi bieżących środków:

- pierwsza płatność w ramach prefinansowania, odpowiadająca 70% grantu, zostanie wypłacona po podpisaniu rocznej „Umowy o dofinansowanie” przez obie strony. Płatność ta zostanie zrealizowana w ciągu 45 dni od dnia, w którym ostatnia z dwóch stron (tj. Agencja) podpisze umowę i w którym otrzymano wszystkie niezbędne gwarancje;
- druga kwota w ramach prefinansowania, odpowiadająca pozostałej części grantu, zostanie wypłacona po otrzymaniu przez Agencję formalnego wniosku o wypłatę przedłożonego przez beneficjenta i potwierdzeniu, że wykorzystano co najmniej 70% pierwszej kwoty w ramach prefinansowania.

„Umowa konsorcjum realizującego EMJD”

W celu zapewnienia odpowiedniego instytucjonalnego zaangażowania w EMJD ze strony instytucji partnerskich, organy zarządzające wszystkich zaangażowanych instytucji będą musiały podpisać „Porozumienie o współpracy na prowadzenie EMJD”, tak by objęło ona, w sposób możliwie precyzyjny, wszystkie naukowe, badawcze, administracyjne i finansowe aspekty odnoszące się do realizacji studiów EMJD, zarządzania nimi, monitorowania ich i oceny, w tym zarządzania indywidualnymi stypendiami.

W przypadku nowo wybranych EMJD kopię tej umowy będzie trzeba złożyć do Agencji przed przyznaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”.

„Umowa doktoranta”

Obowiązkiem konsorcjum jest zapewnienie aktywnego udziału wszystkich doktorantów w studiach EMJD. W celu zagwarantowania odpowiedniej przejrzystości zasad udziału w EMJD konsorcja są zobowiązane do jasnego zdefiniowania obowiązków doktoranta w „Umowie doktoranta”, która zostanie podpisana przez obie strony na początku programu. Umowa ta powinna, w możliwie precyzyjny sposób, określać prawa i obowiązki obu stron i obejmować takie kwestie, jak:

- koszty udziału, które ponoszą i których (w stosownych przypadkach) nie ponoszą.
- przedmiot działalności badawczej kandydatów oraz podstawowa struktura, działania i etapy studiów doktoranckich;

- o charakter procedur nadzoru/monitoringu/oceny i kryteria wykorzystywane do oceny wyników doktorantów;
- o obowiązki doktoranta dotyczące przedstawienia wstępnych wyników badań i postępów w przygotowaniu pracy oraz konsekwencje niewywiązania się z tych obowiązków.

Posiadaczom stypendiów Erasmus Mundus, którzy nie wywiązują się z obowiązków wobec konsorcjum, powinno się, po odpowiednim ostrzeżeniu, wstrzymać wypłatę stypendium.

Kopię tej umowy będzie trzeba złożyć do Agencji przed przyznaniem pierwszej „Umowy o dofinansowanie”.

Wzory „Umowy ramowej o partnerstwie” i „Umowy o dofinansowanie” oraz ich załączników są dostępne w sekcji dla beneficjentów na stronie internetowej [programu Erasmus Mundus](#) (na stronie internetowej programu Erasmus Mundus (zob.:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/beneficiaries/beneficiaries_action_1_en.php)).

5.6 EMJD – PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM

Poza elementami przedstawionymi w rozdziale 3.3 należy dostarczyć kopie wniosków EMJD złożonych do Agencji biur krajowym programu Erasmus Mundus tych krajów europejskich, które są reprezentowane przez pełnoprawnych partnerów wchodzących w skład zaproponowanego konsorcjum (zob. wykaz w rozdziale 8).

Ponadto w celu ułatwienia identyfikacji i rekrutacji ekspertów specjalizujących się w konkretnych dziedzinach naukowych i badawczych objętych wszystkimi indywidualnymi wnioskami, konsorcja EMJD będą proszone o **złożenie na cztery tygodnie przed ostatecznym terminem złożenia pełnego wniosku – streszczenia przyszłego wniosku** (maksymalnie jedna strona obejmująca tytuł, dziedziny/obszary, głównych partnerów i krótkie streszczenie struktury i głównych aspektów studiów).

Orientacyjny harmonogram

Informujemy wnioskodawców, że niniejszy harmonogram podano wyłącznie dla celów informacyjnych i że może on ulec zmianie w ramach corocznych zaproszeń do składania wniosków:

- 1) **Listopad/grudzień „roku n-2”**: publikacja corocznych zaproszeń do składania wniosków (zawierających informację na temat formularza, którego należy użyć i wszelkie inne istotne informacje mające zastosowanie do roku, w którym ma miejsce dana selekcja).
- 2) **31 marca „roku n-1”**: złożenie streszczeń EMJD.
- 3) **30 kwietnia⁶² „roku n-1”**: złożenie wniosków o EMJD.
- 4) **Od maja do lipca „roku n-1”**: ocena i selekcja wniosków o EMJD.
- 5) **Wrzesień „roku n-1”**: przedstawienie wyników selekcji i przesłanie umów ramowych o partnerstwie do wybranych konsorcjów EMJD.
- 6) **Od września „roku n-1” do lutego „roku n”**: kampania informacyjna i promocyjna, prowadzona przez konsorcja EMJD, które otrzymają wnioski od kandydatów ubiegających się o stypendium kategorii A lub kategorii B.

⁶² Jeśli 30 kwietnia przypada w dniu wolnym od pracy lub w weekend, ostatecznym terminem składania wniosków jest ostatni dzień roboczy kwietnia.

- 7) **Listopad „roku n-1”**: przekazanie wszystkim konsorcjom EMMC liczby dostępnych stypendiów dla kategorii A i B (nowe stypendia oraz stypendia wybrane w poprzednich latach i pozostające w pięcioletnim cyklu).
- 8) **Koniec lutego „roku n”**: konsorcja EMJD składają wykazy wybranych kandydatów do stypendiów kategorii A i kategorii B do Agencji, która zatwierdza wykazy i przygotowuje oficjalne dokumenty w celu ułatwienia procedury wizowej doktorantów.
- 9) **Maj „roku n”**: przygotowanie i podpisanie umów o dofinansowanie przez obie strony; pierwsza płatność w ramach prefinansowania, dokonana przez Agencję na konto bankowe beneficjenta.
- 10) **Począwszy od daty początkowej okresu kwalifikowalności (tj. od sierpnia „roku n”)**: rozpoczęcie EMJD.

6 AKCJA 2: PROJEKTY PARTNERSKIE ERASMUS MUNDUS

6.1 AKCJA EMA2 – ŚCIEŻKA 1: PROJEKTY PARTNERSKIE Z PAŃSTWAMI OBJĘTYMI INSTRUMENTAMI ENPI, DCI, EFR I IPA⁶³

Unia Europejska uznaje znaczenie szkolnictwa wyższego dla rozwoju gospodarczego i społecznego. Szkolnictwo wyższe odgrywa kluczową rolę w kształceniu wysokiej jakości zasobów ludzkich, w rozpowszechnianiu odkryć naukowych i zaawansowanej wiedzy poprzez nauczanie i kształcenie przyszłych pokoleń obywateli, specjalistów wyższego szczebla i przywódców politycznych, którzy ze swojej strony mogą przyczynić się do lepszego sprawowania władzy i do większej spójności społecznej w Europie i poza jej granicami.

Wzrost tempa, w jakim istniejąca wiedza traci na aktualności, i szybkie zmiany środków przekazywania i aktualizacji tej wiedzy będą wymagały dużych zdolności dostosowawczych ze strony sektora szkolnictwa dla potrzeb gospodarki i całego społeczeństwa. W związku z procesem globalizacji te państwa, które są słabo powiązane ze światową gospodarką opartą na wiedzy, coraz częściej będą znajdowały się w niekorzystnej sytuacji i nie będą w stanie zapewnić obywatelom odpowiednich warunków społeczno-ekonomicznych.

W tym kontekście promowanie współpracy strukturalnej Unii Europejskiej z instytucjami szkolnictwa wyższego państw trzecich, a w szczególności ułatwianie mobilności między instytucjami stanowi sytuację przynoszącą korzyści wszystkim nie tylko pod względem zwiększania wpływu szkolnictwa wyższego na zrównoważony rozwój w państwach trzecich, ale także pod względem tworzenia trwałych więzi oraz wzajemnego ubogacania społeczeństw i zrozumienia między ludźmi.

W latach 2004-2008 z instrumentów współpracy zewnętrznej Komisji Europejskiej finansowano dostosowane do poszczególnych państw i regionów stypendia, które miały odpowiadać potrzebom w zakresie rozwoju i specyfice tych państw/regionów. Światowy program stypendialny Erasmus Mundus I nie obejmował tych stypendiów. W tym kontekście przed studentami i pracownikami z wybranych państw trzecich „otworzyło” się kilka „Okien Współpracy Zewnętrznej Erasmus Mundus”, a instytucje szkolnictwa wyższego z Europy i państw trzecich zaproszono do opracowania projektów partnerskich mających na celu mobilność studentów, pracowników naukowych i nauczycieli akademickich. Za sprawą odniesionego sukcesu zasięg geograficzny Okien Współpracy Zewnętrznej Erasmus Mundus był stale poszerzany. W lutym 2009 r. program Okien Współpracy Zewnętrznej został włączony do poszerzonego programu Erasmus Mundus 2009-2013 i obecnie występuje jako: „Erasmus Mundus Akcja 2, Ścieżka 1 – Projekty partnerskie”.

Akcja EMA2 – ŚCIEŻKA 1 ma na celu promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego, przyczynianie się do rozszerzenia i poprawy perspektyw kariery studentów i ułatwiania zrozumienia międzykulturowego poprzez współpracę z państwami trzecimi, zgodnie z celami polityki zewnętrznej UE, aby przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju państw trzecich w dziedzinie szkolnictwa wyższego. Obejmuje on projekty partnerskie uczelni z Europy i państw trzecich, wymianę i mobilność na wszystkich szczeblach szkolnictwa wyższego, w tym także system stypendiów. Oznacza to wspieranie mobilności studentów (studiów licencjackich, magisterskich, doktoranckich i poddoktoranckich) i pracowników (nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych).

---

⁶³ ENPI – Europejski Instrument Sąsiedztwa i Partnerstwa;

DCI – Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju;

IPA – Instrument Pomocy Przedakcesyjnej;

EFR – [Europejski Fundusz Rozwoju](#) jest głównym europejskim instrumentem zapewniania pomocy w zakresie współpracy na rzecz rozwoju w ramach umowy z Kotonu: „Umowy o partnerstwie między członkami grupy państw Afryki, Karaibów i Pacyfiku z jednej strony a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z drugiej strony”.

Podobnie jak w przypadku Okien Współpracy Zewnętrznej Erasmus Mundus działania w ramach współpracy dostosowanej do poszczególnych państw są przewidziane w Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (tak zwane „okna geograficzne”), co przekłada się na utworzenie „obszaru” w wyniku wyboru politycznego kilku państw lub regionów. Działania te uzupełniają inne działania Komisji Europejskiej prowadzone w wybranym obszarze lub w regionie.

Szczegółowe cele Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 1 są następujące:

- przyczynianie się do wzajemnego ubogacania społeczeństw poprzez podwyższanie kwalifikacji kobiet i mężczyzn tak, aby dysponowali oni kompetencjami dostosowanymi głównie do rynku pracy i charakteryzowali się otwartością umysłu oraz doświadczeniem w środowisku międzynarodowym;
- promowanie mobilności zarówno studentów, pracowników naukowych, nauczycieli akademickich i personelu administracyjnego z państw trzecich, należących w szczególności do grup w trudnej sytuacji społecznej, wybranych na podstawie doskonałości akademickiej w celu umożliwienia im zdobycia kwalifikacji i doświadczenia w Unii Europejskiej;
- wspieranie doskonalenia zasobów ludzkich oraz możliwości współpracy międzynarodowej instytucji szkolnictwa wyższego z państw trzecich poprzez zwiększenie mobilności między UE a państwami trzecimi zgodnie z zasadami równości szans i niedyskryminacji.

Wdrożenie programu w pełni przyczyni się do promowania horyzontalnych polityk Unii Europejskiej, w szczególności poprzez:

- umacnianie europejskiej gospodarki opartej na wiedzy i europejskiego społeczeństwa opartego na wiedzy oraz dążenie do tworzenia liczniejszych miejsc pracy, zgodnie z założeniami strategii lizbońskiej⁶⁴, a także wzmocnienie konkurencyjnej pozycji Unii Europejskiej na świecie, jej trwałego wzrostu gospodarczego i większej spójności społecznej;
- promowanie kultury, wiedzy i umiejętności na rzecz pokojowego i zrównoważonego rozwoju w Europie charakteryzującej się różnorodnością;
- poprawę świadomości na temat znaczenia różnorodności kulturowej i językowej w Europie, a także na temat potrzeby walki z rasizmem i ksenofobią, jak również promowanie edukacji międzykulturowej;
- zapewnienie wsparcia na rzecz studentów o szczególnych potrzebach, w szczególności poprzez wspieranie działań na rzecz włączania tych studentów do głównego nurtu szkolnictwa wyższego oraz poprzez wspieranie równości szans dla wszystkich;
- propagowanie równości mężczyzn i kobiet oraz wspieranie walki z wszelkimi formami dyskryminacji z uwagi na płeć, rasę i pochodzenie etniczne, religię lub wierzenia, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;
- sprzyjanie rozwojowi państw trzecich.

6.1.1 DZIEDZINY TEMATYCZNE STUDIÓW I POTRZEBY REGIONU/PAŃSTWA

Akcja EMA2 – ŚCIEŻKA 1 jest otwarta dla wszystkich szczebli szkolnictwa wyższego (od studiów licencjackich po studia podoktoranckie, a także dla pracowników) i ma zastosowanie we wszystkich dziedzinach studiów. W związku z tym usilnie zachęca się do wdrażania w ramach projektów działań dotyczących jak największej liczby dziedzin studiów i dyscyplin, które są wymienione w konkretnej grupie w wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

---

⁶⁴ Strategia Lizbońska została przyjęta w marcu 2000 r. w trakcie spotkania Rady Europejskiej w Lizbonie i zrewidowana w 2005 r. Strategia koncentruje się na wysiłkach skierowanych w celu tworzenia mocniejszych, dłużej trwających i lepszych miejsc pracy.

6.1.2 KRYTERIA KWALIFIKACJI

W niniejszej rozdziale znajduje się opis ogólnych wymogów kwalifikacji dotyczących projektów partnerskich. Wszelkie specyficzne wymogi dotyczące poszczególnych obszarów geograficznych muszą być spełniane w odniesieniu do kwalifikującego się państwa, kwalifikowalności partnerstwa, działań, grup docelowych i rodzaju mobilności, o których jest mowa we wspomnianych wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

Każdy wnioskodawca może złożyć tylko jeden wniosek dotyczący konkretnej grupy. Jedna grupa partnerów europejskie może złożyć wnioski dotyczące maksymalnie czterech grup, a każdy z tych wniosków musi być złożony w oddzielnej kopercie.

6.1.2.a KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM

Skład konsorcjum

Konsorcjum będzie składało się co najmniej z:

- ✓ pięciu europejskich instytucji szkolnictwa wyższego, którym przyznano „Kartę Uczelni Erasmusa”, z co najmniej trzech państw członkowskich Unii Europejskiej

oraz

- ✓ z co najmniej jednej instytucji szkolnictwa wyższego z państwa trzeciego należącego do danego obszaru; szczegółowe informacje dotyczące zasad mających zastosowanie do każdego obszaru znajdują się w odpowiedniej części wydawanych co roku wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

W celu zapewnienia prawidłowego zarządzania konsorcjum przez wnioskodawcę maksymalną liczbę partnerów tworzących konsorcjum ograniczono do 20.

Wnioskodawcy / instytucja koordynująca

Wnioskodawcy muszą być:

1. osobami prawnymi („podmiotami prawnymi”);
2. instytucją szkolnictwa wyższego. Aby kwalifikować się jako instytucja szkolnictwa wyższego, wnioskodawcy muszą oferować studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie umożliwiające zdobycie kwalifikacji uznawanych przez właściwe organy w państwie wnioskodawcy. Instytucje te mogą być nazywane „uniwersytetami” lub nosić inną odpowiednią nazwę (np. „politechnika”, „college”, „instytut” itp.). Oddziały instytucji szkolnictwa wyższego z państw trzecich zlokalizowane w kwalifikujących się państwach europejskich lub oddziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego zlokalizowane w państwach trzecich nie są uważane za kwalifikujących się wnioskodawców;
3. zarejestrowani w jednym z państw europejskich: (zob. definicję państwa europejskiego w części „Definicje i terminy”);
4. bezpośrednio odpowiedzialni za zarządzanie działaniami prowadzonymi z partnerami, a nie działać jako instytucja pośrednicząca;
5. w posiadaniu „Karty Uczelni Erasmusa” przed datą opublikowania zaproszenia.

Partnerzy

Partnerzy muszą być:

1. osobami prawnymi („podmiotami prawnymi”);

2. instytucją szkolnictwa wyższego. Aby kwalifikować się jako instytucja szkolnictwa wyższego, wnioskodawcy muszą oferować studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie umożliwiające zdobycie kwalifikacji uznawanych przez właściwe organy w państwie wnioskodawcy. Instytucje te mogą być nazywane „uniwersytetem” lub nosić inną odpowiednią nazwę (np. „politechnika”, „college”, „instytut” itp.). Oddziały instytucji szkolnictwa wyższego z państw trzecich zlokalizowane w kwalifikujących się państwach lub oddziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego zlokalizowane w państwach trzecich nie są uważane za kwalifikujących się partnerów.
3. zarejestrowani w jednym z kwalifikujących się państw, do których zaproszenie jest skierowane (zob. definicję państwa europejskiego i trzeciego w części „Definicje i terminy”). Obowiązek posiadania „Karty Uczelni Erasmusa” nie ma zastosowania do partnerskich uniwersytetów z państw trzecich. Agencja zwróci się do przedstawicielstw UE z prośbą o porozumienie się z właściwymi organami danego państwa, aby upewnić się, że instytucje szkolnictwa wyższego państwa trzeciego włączone do partnerstwa odpowiadają definicji instytucji szkolnictwa wyższego, o której mowa w art. 2 decyzji w sprawie programu.

Partnerzy stowarzyszeni

W realizacji projektu mogą brać udział innego rodzaju organizacje z kwalifikujących się państw. Takie podmioty stowarzyszone biorą aktywny udział w działaniach, ale nie są beneficjentami i nie mogą otrzymywać środków finansowych z dofinansowania. Partnerzy stowarzyszeni nie muszą spełniać kryteriów kwalifikowalności stawianych przed wnioskodawcami i partnerami.

Partnerów stowarzyszonych należy wymienić we wniosku i należy opisać rolę jaką odgrywają one w kontekście proponowanego projektu. W niektórych sytuacjach partnerzy stowarzyszeni mogą być instytucją przyjmującą, na przykład, jeżeli okres stażu jest przewidziany jako część okresu studiów.

Niektóre rodzaje partnerów stowarzyszonych, którzy mogą mieć szczególne znaczenie z punktu widzenia celów i działań niniejszego programu są następujące:

- przedsiębiorstwa, izby przemysłowo-handlowe, lokalne, regionalne lub krajowe podmioty publiczne oraz ośrodki badawcze, regionalne instytucje szkolnictwa wyższego nienależące do żadnego systemu krajowego, ale formalnie uznawane przez jedno z kwalifikujących się państw;
- krajowe i międzynarodowe organizacje nienastawione na zysk zajmujące się uchodźcami, osobami korzystającymi z azylu, wysiedleńcami i ludami tubylczymi.

Oczekuje się, że partnerzy stowarzyszeni będą przyczyniali się do rozpowszechniania wiedzy i wyników oraz będą wspierali działania związane z promocją, wdrażaniem, oceną i zrównoważonym rozwojem projektów.

Studenci europejscy

Aby europejscy studenci studiów licencjackich i magisterskich oraz doktoranckich i poddoktoranckich zwani „europejskimi studentami” mogli kwalifikować się do programu, muszą oni:

1. posiadać obywatelstwo jednego z kwalifikujących się państw europejskich;
2. być zarejestrowani w jednej z europejskich instytucji szkolnictwa wyższego należących do konsorcjum;

Studenci spełniający powyższe warunki są także uprawnieni do składania wniosków:

- studenci składający wniosek dotyczący mobilności w ramach studiów magisterskich, którzy uzyskali już tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia lub którzy posiadają uznawany równoważny poziom wykształcenia uzyskany w europejskiej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do

partnerstwa, w tym samy roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu;

- studenci składający wniosek dotyczący mobilności w ramach studiów doktoranckich, którzy uzyskali już tytuł przyznawany po studiach drugiego stopnia lub posiadają uznawany równoważny poziom wykształcenia uzyskany w europejskiej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do partnerstwa, w tym samy roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu;
  - studenci składający wniosek dotyczący mobilności w ramach studiów podoktoranckich, którzy uzyskali stopień doktora w ciągu dwóch ostatnich lat i którzy muszą uzyskać wsparcie europejskiej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do partnerstwa, aby móc skorzystać z takiej możliwości mobilności. Wnioski te mogą dotyczyć badań, szkoleń i uczestnictwa w wysokospecjalistycznych kursach.
3. posiadać wystarczającą znajomość języka wykładowego lub jednego z języków obecnie używanych w państwach przyjmujących;
  4. pomyślnie ukończyć co najmniej jeden rok studiów na studiach pierwszego stopnia, jeżeli są studentami studiów licencjackich.

Studenci z państw trzecich

Aby studenci studiów licencjackich i magisterskich oraz doktoranckich i podoktoranckich z państw trzecich zwani dalej studentami z państw trzecich, mogli kwalifikować się do programu:

1. muszą posiadać obywatelstwo jednego z państw trzecich należących do odpowiedniej grupy;
2. nie mogli mieszkać ani prowadzić swojej głównej działalności (studia, praca itp.) w jednym z państw europejskich przez całkowity okres przekraczający 12 miesięcy w ciągu ostatnich pięciu lat w momencie kierowania wniosku do partnerstwa;
3. w przypadku grupy docelowej 1 (TGI): studenci muszą być zarejestrowani w jednej z instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego należącego do partnerstwa w momencie kierowania wniosku do partnerstwa. Studenci studiów licencjackich muszą pomyślnie ukończyć co najmniej jeden rok studiów na studiach pierwszego stopnia w instytucji macierzystej;
4. w przypadku grupy docelowej 2 (TGII): studenci muszą być zarejestrowani w instytucji szkolnictwa wyższego (nienależącej do partnerstwa) państwa trzeciego należącego do danego obszaru geograficznego lub posiadać dyplom studiów wyższych lub równoważny poziom wykształcenia uzyskany w instytucji przedmiotowego państwa trzeciego;
5. w przypadku grupy docelowej 3 (TGIII): studenci muszą być obywatelami jednego z państw trzecich należących do grupy regionów lub państw i pochodzić z docelowych grup w trudnej sytuacji społecznej;
6. muszą posiadać wystarczającą znajomość języka wykładowego lub jednego z języków obecnie używanych w państwach przyjmujących.

Nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni

Aby nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni, zwani dalej „pracownikami”, mogli kwalifikować się do programu:

1. muszą posiadać obywatelstwo jednego z kwalifikujących się państw;
2. muszą pracować w instytucji szkolnictwa wyższego należącej do partnerstwa lub być stowarzyszeni z taką instytucją;

Zadania związane z mobilnością muszą być oparte na umowach o partnerstwie zawartych między członkami konsorcjum;

Uniwersytety macierzyste i przyjmujące oraz poszczególni pracownicy muszą uzgodnić program wykładów, które poprowadzą goszczący wykładowcy, działalność badawczą oraz rodzaj szkoleń, jakie odbędą pracownicy;

Mobilność może mieć charakter wzajemny lub może polegać wyłącznie na wysłaniu pracownika do państwa trzeciego lub przyjmowaniu pracownika z takiego państwa.

6.1.2 b KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

Projekt będzie obejmował organizację i realizację mobilności studentów i pracowników na wszystkich poziomach szkolnictwa wyższego, zapewnienie zagranicznym studentom kształcenia/szkoleń i innych usług oraz zapewnienie przydziału zadań dydaktycznych/szkoleniowych i badawczych i innych usług nauczycielom akademickim z innego państwa objętego, lub innych państw objętych projektem.

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się państw wyszczególnionych w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków i uczestniczących w partnerstwie.

Mobilność, powinna się rozpocząć w tym samym roku, w którym zostaje złożony wniosek. Partnerstwa mogą zorganizować mobilność studentów tak, aby przebiegała ona w kilku turach w oparciu o następujący harmonogram:

- **Pierwsza tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+1”. Długoterminowa mobilność (tj. trwająca 36 miesięcy) musi się rozpocząć w pierwszej turze, aby zagwarantować, że data jej zakończenia przypadnie w okresie kwalifikowalności.
- **Druga tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n+1”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+2”.
- **Trzecia tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n+2”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+3”.

Mobilność pracowników może rozpocząć się w dowolnym momencie w czasie trwania projektu i musi zakończyć się w okresie kwalifikowalności projektu.

Wnioskodawcy powinni zwrócić uwagę, że jeśli ich wniosek zostanie zatwierdzony, będą musieli przedłożyć Agencji listę faktycznych studentów i pracowników wybranych do uczestnictwa w działaniach związanych z mobilnością oraz listę rezerwową obejmującą nazwisko, płeć, grupę docelową, obywatelstwo, instytucję wysyłającą i przyjmującą, dziedzinę studiów, rodzaj mobilności (zob. rozdział „Mobilność indywidualna”) i czas trwania. Ponadto należy dostarczyć informacje dotyczące liczby wszystkich otrzymanych wniosków uwzględniając rodzaj mobilności, kraj pochodzenia i płeć. Listę sporządzoną według rodzaju mobilności należy przedłożyć 15 dni przed rozpoczęciem pierwszej mobilności każdego rodzaju, a pełną listę dla wszystkich mobilności – najpóźniej do dnia 1 września „roku n+1” dla pierwszej tury, „roku n+2” dla drugiej tury i „roku n+3” dla trzeciej tury.

Projekt będzie składał się z dwóch głównych części:

- organizacji mobilności,
- mobilności indywidualnej studentów i pracowników.

Celem organizacji działań związanych z mobilnością jest stworzenie optymalnych warunków dla studentów i pracowników do rozpoczęcia okresów studiów/stażu/badań/szkolenia na uniwersytetach partnerskich w państwach uczestniczących poprzez podjęcie odpowiednich środków zapewnienia jakości.

W celu zorganizowania mobilności partnerzy muszą:

- sporządzić protokół ustaleń z partnerami w celu zapewnienia prawidłowego zarządzania konsorcjum i rozwiązania wszystkich kwestii związanych z organizacją mobilności. Protokół ustaleń powinien określać:
  - rolę partnerów i ich indywidualny udział w działaniach organizacyjnych (działania w zakresie widoczności, strategia komunikacji, akademickie działania przygotowawcze i inne);
  - procedury i kryteria wyboru kandydatów (np. mechanizmy scentralizowanej selekcji stosowane w odniesieniu do wszystkich partnerów. Mechanizmy te będą uwzględniały różne kryteria stosowane w odniesieniu do różnych grup docelowych);
  - definicję poszczególnych ustaleń akademickich (np. dla studentów: ustalenie kryteriów egzaminowania, uznawalność okresów nauki za granicą; dla pracowników: włączenie zajęć prowadzonych zgodnie z normalnym programem uniwersytetu przyjmującego; ustalenia dotyczące oceny studentów i zajęć, programy szkoleń itp.);
  - jasne ustalenia co do finansów poczynione między partnerami w odniesieniu do kosztów organizacyjnych i zarządzania stypendium.
- prowadzić jasną strategię promocji i widoczności dla całego konsorcjum, w tym w szczególności specjalną stronę internetową projektu odnoszącą się w sposób wyraźny do Akcji 2 – Projekty partnerskie Erasmus Mundus i dostarczającą wszelkie niezbędne informacje na temat konsorcjum z naukowego, finansowego i administracyjnego punktu widzenia. Konieczna jest solidna strategia komunikacyjna obejmująca możliwie jak najwięcej zainteresowanych uniwersytetów w krajach trzecich i grup w trudnej sytuacji społecznej, szczególnie gdy stanowią one priorytet państw trzecich.
- ustanowić mechanizm selekcji studentów, nauczycieli akademickich i pracowników instytucji szkolnictwa wyższego, który zagwarantuje przejrzystość procesu selekcji i sprawiedliwe rozpatrywanie poszczególnych wniosków;
- określić procedury i kryteria selekcji studentów i pracowników do uczestnictwa w działaniach związanych z mobilnością indywidualną. Konsorcjum musi zagwarantować minimalny czas trwania okresu składania indywidualnych wniosków przez kandydatów do stypendium wynoszący co najmniej 45 dni od daty rozpoczęcia każdej rekrutacji studentów/pracowników na wyjazd. Należy przewidzieć taką procedurę i termin przedkładania wniosków przez kandydatów, aby kandydaci otrzymali wszystkie niezbędne informacje ze znacznym wyprzedzeniem i dysponowali wystarczająco długim okresem czasu na przygotowanie i przedłożenie swoich wniosków;
- poruszać zagadnienia przekrojowe, takie jak: równowaga płci, równość szans i uczestnictwo grup będących w niekorzystnej sytuacji (studenci niepełnosprawni, studenci w niekorzystnej sytuacji ekonomicznej). Wymagane są jasne przepisy umożliwiające rzeczywiste uczestnictwo w tym programie grup w niekorzystnej sytuacji⁶⁵;
- przewidzieć środki mające na celu zapobieganie ewentualnemu efektowi „drenażu mózgow” w odniesieniu do państw trzecich uczestniczących w mobilności;

---

⁶⁵ Należy zwrócić uwagę na różnicę między grupami w niekorzystnej sytuacji a grupami w trudnej sytuacji społecznej: pierwsze określenie odnosi się do zagadnień przekrojowych i należy je uwzględnić podczas selekcji kandydatów w przypadku **wszystkich trzech grup docelowych**, a drugie odnosi się wyłącznie do selekcji kandydatów w przypadku III grupy docelowej.

- zapewnić odpowiednie wsparcie językowe;
- zaoferować studentom niezbędne ułatwienia (np. biuro międzynarodowe, mieszkania, indywidualne nauczanie, pomoc w zakresie załatwiania wiz i zezwoleń na pobyt itp.), w tym, w razie konieczności, usługi dla członków rodziny beneficjentów i dla beneficjentów niepełnosprawnych;
- wdrożyć system ubezpieczeń gwarantujący, że studenci będą odpowiednio zabezpieczeni przed wypadkiem, szkodą, chorobą itp. w trakcie uczestniczenia w EMA2 – ŚCIEŻKA 1;
- zawierać ze studentami porozumienia w sprawie programu pracy indywidualnej i wymagań dotyczących zdawania egzaminów lub innych form oceniania (tj. porozumienia o programie zajęć);
- ułatwić akademickie uznawanie okresów studiów, szkoleń, badań i działalności dydaktycznej (poprzez ECTS – europejski system transferu i akumulacji punktów lub inne kompatybilne systemy) sprzyjające tworzeniu lub wdrażaniu wspólnych obszarów szkolnictwa wyższego. W tym kontekście uznawanie okresu nauki za granicą jako integralnej części programu studiów jest minimalnym wymogiem, który muszą spełnić wszyscy partnerzy. Uznawany będzie w całości okres studiów (w tym egzaminy i inne formy oceniania) w przyjmującej instytucji lub przyjmujących instytucjach szkolnictwa wyższego. Po zakończeniu okresu studiów za granicą przyjmująca instytucja szkolnictwa wyższego dostarczy zarówno przyjmowanemu studentowi, jak i wysyłającej instytucji szkolnictwa wyższego wykaz ocen potwierdzający ukończenie programu. Zaleca się również wydanie suplementu do dyplomu;
- zawierać porozumienia z nauczycielami akademickimi w sprawie liczby godzin wykładów prowadzonych przez odwiedzającego nauczyciela akademickiego, które powinny wchodzić w skład zajęć, z których oceny uwzględniane są na dyplomie oferowanym przez instytucję przyjmującą;
- przewidzieć sposoby monitorowania studentów wyjeżdżających z uczelni;
- stworzyć mechanizmy oceny wewnętrznej i oceny jakości;
- opracować strategię zrównoważonego rozwoju wyjaśniającą, w jaki sposób takie wymiany mogą sprzyjać konsolidacji trwałych relacji z państwami trzecimi, zaspokajaniu społecznych, gospodarczych i politycznych potrzeb zainteresowanych państw trzecich i rozpowszechnianiu europejskich wartości społecznych i demokratycznych.

Mobilność indywidualna

Istnieją trzy grupy docelowe w odniesieniu do mobilności indywidualnej i pięć rodzajów mobilności indywidualnej studentów i pracowników.

Grupa docelowa	Beneficjenci docelowi	Rodzaje mobilności	Państwa, z których pochodzą osoby uczestniczące w mobilności
I GRUPA DOCELOWA	Obywatele krajów trzecich należących do obszaru geograficznego zarejestrowani w instytucji szkolnictwa wyższego z kraju trzeciego należącej do konsorcjum. Obywatele państw europejskich zarejestrowani w europejskiej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum.	Studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie, poddoktoranckie oraz pracownicy	Państwa trzecie z określonej grupy i państwa europejskie
II GRUPA DOCELOWA	Obywatele państw trzecich należących do określonej grupy geograficznej, którzy są zarejestrowani w instytucji szkolnictwa wyższego tych państw, która nie jest	Studia magisterskie, doktoranckie,	Wyłącznie państwa trzecie określonej grupy

	włączona do konsorcjum, lub uzyskali tytuł naukowy lub równoważny od instytucji tych państw. Możliwość mobilności mają również obywatele państw trzecich zatrudnieni w administracji publicznej, przedsiębiorstwach publicznych i prywatnych.	podoktoranckie	
III GRUPA DOCELOWA	Obywatele państw trzecich należących do grupy geograficznej, którzy znajdują się w wyjątkowo trudnej sytuacji ze względów społecznych i politycznych. Na przykład: 1) mający status uchodźcy lub osoby korzystającej z azylu (zgodnie z prawodawstwem międzynarodowym lub krajowym jednego z europejskich państw przyjmujących) lub 2) można udowodnić, że osoby te zostały bezpodstawnie wydalone z uniwersytetu ze względów rasowych, etnicznych, religijnych, politycznych, z powodu płci lub orientacji seksualnej lub 3) należą do ludności tubylczej objętej specjalną polityką krajową lub są przesiedleńcami wewnętrznymi	Studia licencjackie, magisterskie, doktoranckie, podoktoranckie	Wyłącznie państwa trzecie określonej grupy

Należy zwrócić uwagę, że:

- ✓ **pierwsza grupa docelowa musi stanowić co najmniej 50%** mobilności indywidualnej objętej projektem;
- ✓ **studenci i pracownicy krajów trzecich muszą stanowić co najmniej 70%** mobilności indywidualnej objętej projektem;
- ✓ **studenci i pracownicy z Europy nie mogą stanowić więcej niż 30%** mobilności indywidualnej objętej projektem.

Zasadniczo promowana mobilność dzieli się na następujące rodzaje: mobilność studentów studiów licencjackich, magisterskich, doktoranckich i podoktoranckich oraz pracowników.

Rodzaj, podział i liczba kwalifikujących się możliwości mobilności może różnić się w zależności od danej grupy. Szczegółowe informacje zostaną zamieszczone w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków. Każdy wniosek będzie musiał obejmować co najmniej minimalną liczbę możliwych mobilności indywidualnych oraz respektować maksymalne i minimalne wartości procentowe dla każdego typu mobilności podane w wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

W swoich wnioskach wnioskodawcy muszą wskazać liczbę mobilności, grupy docelowe, rodzaje mobilności i obszary tematyczne, które zamierzają uwzględnić. Należy przestrzegać zasad podziału względem każdego rodzaju mobilności i musi on mieścić się w zakresie wskazanym w tabeli.

Ani kandydaci z Europy, ani z państw trzecich nie mogą korzystać po raz drugi ze stypendium na ten sam rodzaj mobilności w ramach innego projektu w Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 1. Ponadto kandydaci nie mogą korzystać z więcej niż jednej mobilności w ramach tego samego projektu.

Mobilność studentów i pracowników między instytucjami europejskimi lub instytucjami państw trzecich uczestniczącymi w konsorcjum nie jest kwalifikowalna⁶⁶.

Mobilność studentów może obejmować okres stażu (maksymalnie 3 miesiące) w państwie przyjmujących partnerów instytucji szkolnictwa wyższego, jeżeli jest on poprzedzony okresem nauki za granicą wynoszącym co najmniej sześć miesięcy i jest uznany za integralną część programu studiów. Staż powinien być uzgodniony przez wszystkich zainteresowanych partnerów i należy zapewnić ściśle monitorowanie studentów.

Zaleca się, aby uniwersytety europejskie zapoznały się dokładnie ze specyficznymi warunkami w każdym z zainteresowanych państw trzecich, przed podjęciem decyzji o wysłaniu studentów lub pracowników i aby postępowały zgodnie z zaleceniami ministerstw spraw zagranicznych.

Mobilność pracowników powinna przyczyniać się do wzmacniania potencjału współpracy międzynarodowej między instytucjami szkolnictwa wyższego w państwach trzecich.

Celem mobilności powinno być umocnienie i rozszerzenie relacji pomiędzy departamentami i wydziałami oraz przygotowanie do przyszłych projektów współpracy między uniwersytetami. Oczekuje się również, że mobilność pracowników usprawni stosowanie ECTS lub innych systemów uznawania studiów w instytucji partnerskiej.

Czas trwania

Czas trwania projektu może być różny w zależności od określonej grupy, ale nie może przekroczyć **48 miesięcy**. Szczegółowe informacje zostaną zamieszczone w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

Partnerzy mogą uzgodnić czas trwania działań związanych z mobilnością w zakresie podanym w poniższej tabeli:

Rodzaj mobilności indywidualnej	I GRUPA DOCELOWA		II GRUPA DOCELOWA	III GRUPA DOCELOWA ⁶⁷
	państwa europejskie	państwa trzecie będące partnerami		
studia licencjackie,	od 1 semestru akademickiego do 1 roku akademickiego (maksymalnie 10 miesięcy)		nie dotyczy	od 1 semestru akademickiego do 3 lat akademickich (maksymalnie 34 miesiące)
magisterskie,	od 1 semestru akademickiego do 1 roku akademickiego (maksymalnie 10 miesięcy)	od 1 semestru akademickiego do 2 lat akademickich (maksymalnie 24 miesiące)	od 1 semestru akademickiego do 2 lat akademickich (maksymalnie 24 miesiące)	od 1 semestru akademickiego do 2 lat akademickich (maksymalnie 24 miesiące)

⁶⁶ Koszty przejazdu i utrzymania pracowników należących do konsorcjum w celu organizacji mobilności należy pokryć z kwoty ryczałtowej przyznanej konsorcjum na ten cel.

⁶⁷ W przypadku II i III grupy docelowej, jeżeli czas mobilności jest krótszy niż pełny semestr akademicki i nie są wydawane żadne dyplomy, partnerzy muszą zapewnić uznawalność okresów studiów i punktów przez macierzyste uniwersytety. W tym celu wymagane są uprzednie uzgodnienia z zainteresowanymi uniwersytetami partnerskimi z państw trzecich.

doktoranckie,	od 6 do 36 miesięcy	od 6 do 36miesiący	od 6 do 36 miesięcy
podoktoranckie	od 6 do 10 miesięcy	od 6 do 10 miesięcy	od 6 do 10 miesięcy
pracownicy	od 1 do 3 miesięcy	nie dotyczy	nie dotyczy

6.1.3 KRYTERIA OCENY

Selekcja projektów partnerskich będzie odbywać się na zasadzie konkursu organizowanego przez Agencję i opartego na ocenie jakości wniosku z naukowego i organizacyjnego punktu widzenia. Wszystkie wnioski zostaną ocenione przez zewnętrznych, niezależnych ekspertów według przedstawionych poniżej pięciu kryteriów: Maksymalna ocena wniosku wynosi 100%. Na ogół finansowanie wniosków, które nie przekroczą minimalnego progu jakościowego 50%, nie będzie rozpatrywane.

Kryteria	Waga
1.Odniesienie do programu	25%
2.Jakość	65%
2.1 Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy	20%
2.2 Organizacja i realizacja mobilności	25%
2.3 Warunki mobilności dla studentów/pracowników	20%
3. Trwałość projektu	10%
Ogółem	100%

1. Odniesienie do programu (25% oceny końcowej)

W ramach tego kryterium wnioskodawcy muszą określić właściwości ich wniosku w odniesieniu do celów Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (sekcja 6.1) oraz w jaki sposób przewidywane rezultaty przyczynią się do wypełnienia wymagań określonych we właściwych wytycznych zamieszczonych w zaproszeniu do składania wniosków.

2. Jakość (65% oceny końcowej)

W ramach tego kryterium wnioskodawca musi wyjaśnić, jakie działania zostaną podjęte w celu zapewnienia jakościowej strony organizacji i realizacji mobilności. Będzie ono uwzględniać głównie wiedzę specjalistyczną konsorcjum proponowaną dla osiągnięcia celów, strategię/procedury i działania projektu w celu zorganizowania i wdrożenia mobilności, usługi i ułatwienia oferowane przyjętym studentom oraz sposób, w jaki konsorcjum zamierza zapewnić efektywny udział tych studentów w programie wspierania mobilności.

2.1 Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy (20% końcowej oceny)

W związku z tym kryterium wnioskodawcy muszą określić mechanizmy współpracy, zaangażowanie partnerów w projekt, ich zdolność operacyjną i wiedzę specjalistyczną konieczne do osiągnięcia celów projektu.

2.2 Organizacja i realizacja mobilności (25% oceny końcowej)

W związku z tym kryterium wnioskodawcy muszą się skoncentrować na sposobie, w jaki partnerstwo ma zamiar zarządzać mobilnością w celu zagwarantowania jej skutecznego i wydajnego przeprowadzenia. Wnioskodawcy muszą wskazać konkretne środki mające przyciągnąć odpowiednią liczbę studentów i pracowników, metodologię zapewnienia bezstronnej i przejrzystej procedury selekcji, uzgodnione mechanizmy gwarantowania uznawania okresów studiowania za granicą, strategię oceny itd.

2.3 Warunki mobilności dla studentów/pracowników (20% oceny końcowej)

W związku z tym kryterium szczególną uwagę będzie się przywiązywać do usług i udogodnień oferowanych przyjętym studentom, a także do sposobu, w jaki partnerstwo zamierza zapewnić skuteczne uczestnictwo studentów w działaniach podejmowanych w ramach partnerstwa.

3. Trwałość projektu (10% oceny końcowej)

Kryterium dotyczy głównie kroków podjętych w ramach konsorcjum w celu zapewnienia odpowiedniego rozpowszechnienia i wykorzystania wyników projektu oraz długoterminowego wpływu i zrównoważonego rozwoju tych wyników (pod względem finansowym, instytucjonalnym) po okresie finansowania.

Po dokonaniu oceny i pod kątem każdej z grup geograficznych utworzona zostanie lista najlepszych propozycji. W ramach dostępnej puli środków finansowych utworzona zostanie lista wybranych projektów dla poszczególnych grup oraz lista rezerwowa (jeśli to stosowne).

Warunki finansowe i warunki umowy omówione zostały w rozdziałach 6.2 i 6.3.

6.2 AKCJA EMA2 – ŚCIEŻKA 2: PROJEKTY PARTNERSKIE Z KRAJAMI I TERYTORIAMI OBJĘTYMI INSTRUMENTEM NA RZECZ WSPÓŁPRACY Z PAŃSTWAMI UPRZEMYSŁOWIONYMI (ICI)

Instrument na rzecz współpracy z państwami uprzemysłowionymi (ICI) promuje współpracę z 17 uprzemysłowionymi państwami i terytoriami w Ameryce Północnej, regionie Azji i Pacyfiku i regionie Zatoki Perskiej (dalej nazywanymi państwami/terytoriami trzecimi). Zgodnie z art. 181A Traktatu ICI będzie przyczyniał się, razem z innymi instrumentami UE, do budowania relacji Unii Europejskiej z państwami i terytoriami, które często tym wyznają te same wartości, są partnerami politycznymi lub handlowymi i czynnie biorą udział w wielostronnych forach globalnego ładu.

UE i państwa trzecie dostrzegają znaczenie współpracy i wymiany akademickiej jako środka promującego wzajemne zrozumienie, innowacyjność oraz równość w edukacji. Poziom jakości systemów szkolnictwa wyższego w państwach UE i państwach/terytoriach trzecich jest bardzo zbliżony. Są one kluczowymi dostawcami usług w dziedzinie szkolnictwa wyższego oraz internacjonalizują swoje systemy, aby zachęcić większą liczbę studentów zagranicznych do realizacji studiów w swoim kraju. Dysponują znacznym potencjałem umożliwiającym wzajemnie korzystną współpracę na polu akademickim, w tym wymiany studentów, wykładowców i pracowników naukowych.

W tym kontekście program Erasmus Mundus Akcja 2 – Ścieżka 2 dotyczy głównie współpracy regionalnej (tj. współpracy pomiędzy państwami UE i większą liczbą niż jedno państwo/terytorium trzecie w danym obszarze geograficznym). Podejście międzyregionalne pozwoliłoby instytucjom szkolnictwa wyższego w UE na dywersyfikację możliwości tworzenia partnerstw, promowałoby współpracę pomiędzy państwami partnerskimi i wyeliminowało lub zmniejszyło różnice między sektorem edukacyjnym w UE i analogicznymi sektorami w niektórych państwach/terytoriach trzecich. W pewnych przypadkach różnice te mogą stanowić przeszkodę na drodze do długotrwałej dwustronnej współpracy, natomiast podejście regionalne stworzyłoby dla pewnych państw i terytoriów bardziej elastyczne ramy nawiązania współpracy z Unią Europejską.

Partnerstwa te powinny sprzyjać mobilności w odniesieniu do studentów studiów magisterskich, doktoranckich i poddoktoranckich oraz akademickich i administracyjnych pracowników szkolnictwa wyższego. Partnerstwa pomogą poprawić jakość szkolnictwa. Projekty te powinny odpowiadać rosnącemu znaczeniu Unii Europejskiej w sferze gospodarczej i politycznej oraz odzwierciedlać kluczowe zagadnienia relacji UE z uprzemysłowionymi partnerami.

Szczegółowe cele Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 2 są następujące:

- wspieranie współpracy między instytucjami szkolnictwa wyższego w celu promowania programów studiów i mobilności;
- rozwój mobilności studentów studiów doktoranckich i poddoktoranckich pomiędzy UE a państwami/terytoriami trzecimi poprzez promocję przejrzystości, wzajemnej uznawalności kwalifikacji i okresów studiów, prac badawczych i szkolenia oraz, w stosownych przypadkach, możliwość transferu punktów studenckich;
- wspieranie mobilności specjalistów (pracowników akademickich i administracyjnych) w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia i wiedzy specjalistycznej w odniesieniu do kwestii ważnych dla relacji między Unią Europejską a państwami partnerskimi;
- stworzenie szczególnej wartości w celu promowania współpracy pomiędzy regionami.

- wdrożenie programu w pełni przyczyni się do promowania horyzontalnych polityk Unii Europejskiej, a w szczególności:
- umocnienia europejskiej gospodarki i społeczeństwa opartych na wiedzy oraz dążenia do tworzenia nowych miejsc pracy zgodnie z założeniami strategii lizbońskiej, a także zwiększanie konkurencyjnej pozycji Unii Europejskiej na świecie, jej trwałego wzrostu gospodarczego i większej spójności społecznej;
- promowania kultury, wiedzy i umiejętności na rzecz pokojowego i zrównoważonego rozwoju w Europie charakteryzującej się różnorodnością;
- podnoszenia świadomości w zakresie znaczenia różnorodności kulturowej i językowej w Europie, a także w zakresie potrzeby walki z rasizmem i ksenofobią, jak również promowanie edukacji międzykulturowej;
- zapewnienia wsparcia na rzecz studentów o szczególnych potrzebach, w szczególności poprzez wspieranie działań na rzecz włączania tych studentów do głównego nurtu szkolnictwa wyższego oraz poprzez wspieranie równości szans dla wszystkich;
- propagowania równości mężczyzn i kobiet oraz wspierania walki z wszelkimi formami dyskryminacji pod względem płci, rasy i pochodzenia etnicznego, religii lub przekonań, niepełnosprawności, wieku lub orientacji seksualnej.

6.2.1 DZIEDZINY TEMATYCZNE STUDIÓW I POTRZEBY REGIONU/PAŃSTWA

Akcja EMA2-ŚCIEŻKA 2 funkcjonuje we wszystkich dziedzinach studiów. W związku z tym gorąco zachęca się do wdrażania w ramach projektów działań dotyczących dziedzin studiów i dyscyplin określonych dla konkretnego grupie obszaru geograficznego w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

6.2.2 KRYTERIA KWALIFIKACJI

Niniejszy rozdział zawiera opis ogólnych wymogów kwalifikacji w stosunku do projektów partnerskich. W przypadku kwalifikującego się państwa, kwalifikowalności konsorcjum, mobilności muszą być spełnione wszelkie wymogi dotyczące danego obszaru opublikowane w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

Każdy wnioskodawca może złożyć tylko jeden wniosek dotyczący konkretnego obszaru. Jedno konsorcjum europejskie może złożyć wnioski dotyczące maksymalnie dwóch obszarów, przy czym każdy z tych wniosków musi być złożony w oddzielnej kopercie.

6.2.2 a KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICY I SKŁAD KONSORCJUM

Skład konsorcjum

Konsorcjum będzie składało się co najmniej z:

- ✓ pięciu europejskich instytucji szkolnictwa wyższego, które otrzymały „Kartę Uczelni Erasmusa”, z co najmniej trzech państw członkowskich Unii Europejskiej

oraz

- ✓ co najmniej trzech instytucji szkolnictwa wyższego z dwóch lub więcej państw/terytoriów z odpowiedniego obszaru geograficznego; szczegółowe informacje dotyczące zasad mających

zastosowanie do każdego obszaru zostaną zamieszczone w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

W celu zapewnienia prawidłowego zarządzania projektem partnerskim przez wnioskodawcę ograniczono maksymalną liczbę partnerów tworzących konsorcjum do 12.

Wnioskodawcy / Instytucja koordynująca

Wnioskodawcy muszą być:

1. osobami prawnymi („podmiotami prawnymi”);
2. instytucją szkolnictwa wyższego. Aby kwalifikować się jako instytucja szkolnictwa wyższego, wnioskodawcy muszą oferować studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie umożliwiające zdobycie kwalifikacji uznawanych przez właściwe organy w państwie wnioskodawcy. Instytucje te mogą być nazywane „uniwersytetem” lub nosić inną odpowiednią nazwę (np. „politechnika”, „college”, „instytut” itp.). Oddziały instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego/terytorium zlokalizowane w państwach europejskich lub oddziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego zlokalizowane w państwach trzecich/na terytoriach trzecich nie są uważane za kwalifikujących się wnioskodawców (zob. definicję państwa europejskiego w części „Definicje i terminy”);
3. zarejestrowani w państwie członkowskim Unii Europejskiej;
4. bezpośrednio odpowiedzialni za zarządzanie działaniami wraz ze swoimi partnerami, przy czym nie działają jako instytucja pośrednicząca;
5. posiadaczami „Karty Uczelni Erasmusa” przyznanej przed datą publikacji niniejszego zaproszenia do składania wniosków.

Partnerzy

Partnerzy muszą być:

1. osobami prawnymi („podmiotami prawnymi”);
2. instytucjami szkolnictwa wyższego. Aby kwalifikować się jako instytucja szkolnictwa wyższego, wnioskodawcy muszą oferować studia licencjackie, magisterskie lub doktoranckie umożliwiające zdobycie kwalifikacji uznawanych przez właściwe organy w państwie wnioskodawcy. Instytucje te mogą być nazywane „uniwersytetem” lub nosić inną odpowiednią nazwę (np. „politechnika”, „college”, „instytut” itp.). Oddziały instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego/terytorium zlokalizowane w kwalifikujących się państwach lub oddziały europejskich instytucji szkolnictwa wyższego zlokalizowane w państwie trzecim/terytorium nie są uważane za kwalifikujących się partnerów;
3. zarejestrowani w jednym z kwalifikujących się państw, do których skierowane jest zaproszenie (zob. definicję kraju trzeciego w części „Definicje i terminy”).

Należy zwrócić uwagę, że obowiązek posiadania „Karty Uczelni Erasmusa” nie ma zastosowania do uniwersytetów partnerskich państwa/terytorium trzeciego. Agencja zwróci się do przedstawicielstw UE z prośbą o porozumienie się z właściwymi organami odnośnego państwa, aby upewnić się, czy instytucje szkolnictwa wyższego państwa trzeciego włączone do konsorcjum odpowiadają definicji instytucji szkolnictwa wyższego, o której mowa w art. 2 decyzji w sprawie programu.

Partnerzy stowarzyszeni

W Akcję 2 mogą być zaangażowane innego rodzaju organizacje z kwalifikujących się państw. Takie podmioty stowarzyszone biorą aktywny udział w działaniu, ale nie są beneficjentami i nie mogą otrzymywać środków finansowych z dofinansowania. Partnerzy stowarzyszeni nie muszą spełniać kryteriów kwalifikacji stawianych przed wnioskodawcami i partnerami.

Partnerów stowarzyszonych należy wymienić we wniosku i opisać rolę, jaką odgrywają w kontekście proponowanego projektu. W szczególnych sytuacjach podmioty stowarzyszone mogą być instytucją przyjmującą, na przykład, jeżeli okres stażu jest przewidziany jako część okresu studiów.

Do niektórych rodzajów partnerów stowarzyszonych, którzy mogą mieć szczególne znaczenie z punktu widzenia celów i działań niniejszego programu, można zaliczyć: przedsiębiorstwa, izby przemysłowo-handlowe, lokalne, regionalne lub krajowe podmioty publiczne oraz ośrodki badawcze, regionalne instytucje szkolnictwa wyższego nienależące do żadnego systemu krajowego, ale oficjalnie uznawane przez jedno z kwalifikujących się państw.

Oczekuje się, że partnerzy stowarzyszeni będą przyczyniali się do rozpowszechniania wiedzy i wyników oraz będą wspierali działania związane z promocją, wdrażaniem, oceną i zrównoważonym rozwojem projektów.

Studenci europejscy

Aby zakwalifikować się do programu, europejscy studenci studiów magisterskich, doktoranckich i poddoktoranckich, zwani „europejskimi studentami”, muszą:

1. posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego UE;
2. w przypadku mobilności w ramach studiów magisterskich – posiadać już tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia lub równoważny, uznawany poziom wykształcenia uzyskany w unijnej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum w tym samym roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu; lub muszą być już przyjęci na studia magisterskie w instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum;
3. w przypadku mobilności w ramach studiów doktoranckich – posiadać już tytuł przyznawany po studiach drugiego stopnia lub równoważny, uznawany poziom wykształcenia uzyskany w unijnej instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum w tym samym roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu; lub muszą być już przyjęci na studia doktoranckie w instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum;
4. w przypadku mobilności w ramach studiów poddoktoranckich – posiadać stopień doktora przyznany w ciągu ostatnich dwóch lat i muszą mieć poparcie jednej z unijnych instytucji szkolnictwa wyższego należących do konsorcjum, aby móc skorzystać z mobilności w ramach studiów poddoktoranckich. Mogą to być badania, szkolenia i udział w kursach specjalistycznych;
5. posiadać wystarczającą znajomość języka wykładowego lub jednego z języków obecnie używanych w państwach przyjmujących.

Studenci z państw trzecich

Aby zakwalifikować się do programu, studenci studiów magisterskich i doktoranckich z państwa trzeciego/terytorium, zwani „studentami z państw trzecich”, muszą:

1. posiadać obywatelstwo jednego z państw trzecich/terytoriów należących do odpowiedniej grupy;

2. w przypadku mobilności w ramach studiów magisterskich – posiadać już tytuł przyznawany po studiach pierwszego stopnia lub równoważny, uznawany poziom wykształcenia uzyskany w instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego/terytorium należącego do konsorcjum w tym samym roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu; lub muszą być już przyjęci na studia magisterskie w instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum;
3. w przypadku mobilności w ramach studiów doktoranckich – posiadać już tytuł przyznawany po studiach drugiego stopnia lub równoważny, uznawany poziom wykształcenia uzyskany w instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego/terytorium należącej do konsorcjum w tym samym roku akademickim, w którym rozpoczyna się okres kwalifikowalności projektu; lub muszą być już przyjęci na studia doktoranckie w instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum;
4. w przypadku mobilności w ramach studiów poddoktoranckich – posiadać stopień doktora przyznany w ciągu ostatnich dwóch lat i muszą mieć poparcie jednej z instytucji szkolnictwa wyższego państwa trzeciego/terytorium należących do konsorcjum, aby móc skorzystać z mobilności w ramach studiów poddoktoranckich. Możliwość ta obejmuje badania, szkolenia i udział w kursach specjalistycznych;
5. posiadać wystarczającą znajomość języka wykładowego lub jednego z języków obecnie używanych w państwach przyjmujących.

Nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni

Aby zakwalifikować się do programu, nauczyciele akademicy i pracownicy administracyjni szkolnictwa wyższego, zwani dalej pracownikami:

1. muszą pracować w jednej z instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum lub muszą być stowarzyszeni z taką instytucją;
2. muszą posiadać obywatelstwo państwa członkowskiego UE lub jednego z państw trzecich/terytoriów należących do odpowiedniej grupy;
3. zadania związane z mobilnością muszą być oparte na umowach o partnerstwie zawartych między członkami konsorcjum;
4. uniwersytety macierzyste i przyjmujące oraz poszczególni pracownicy muszą uzgodnić program wykładów, które poprowadzą goszczący wykładowcy, działalność badawczą pracowników oraz rodzaj szkoleń, jakie odbędą pracownicy;
5. wymiana może mieć charakter wzajemny lub może polegać wyłącznie na wysyłaniu pracownika do państwa trzeciego lub przyjmowaniu pracownika z takiego państwa.

6.2.2 b KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

Projekt będzie obejmował organizację i realizację mobilności studentów, pracowników naukowych i akademickich, zapewnienie zagranicznym studentom kształcenia/szkoleń i innych usług oraz zapewnienie realizację zadań dydaktycznych/szkoleniowych i badawczych oraz innych usług objętych projektem pracownikom z państwa lub państw objętych projektem.

Działania muszą być prowadzone w jednym z kwalifikujących się państw/terytoriów należących do odpowiedniej grupy przewidzianej w zaproszeniu do składania wniosków i uczestniczących w konsorcjum.

Mobilność, powinna się rozpocząć w tym samym roku, w którym złożono wniosek. Partnerstwa mogą zorganizować mobilność studentów tak, aby przebiegała ona w kilku turach w oparciu o następujący harmonogram:

- **Pierwsza tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+1”. Długoterminowa mobilność (tj. trwająca 36 miesięcy) musi się rozpocząć w pierwszej turze, aby zagwarantować, że data jej zakończenia przypadnie w okresie kwalifikowalności.
- **Druga tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n+1”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+2”.
- **Trzecia tura** – mobilność może się rozpocząć we wrześniu „roku n+2”. Ostateczna data rozpoczęcia mobilności to 31 grudnia „roku n+3”.

Mobilność pracowników może rozpocząć się w dowolnym momencie w czasie trwania projektu i musi zakończyć się w okresie kwalifikowalności projektu.

Wnioskodawcy powinni zwrócić uwagę, że jeśli ich wniosek zostanie zatwierdzony, będą musieli przedłożyć Agencji listę faktycznych studentów i pracowników wybranych do uczestnictwa w działaniach związanych z mobilnością oraz listę rezerwową obejmującą nazwisko, płeć, grupę docelową, obywatelstwo, instytucję wysyłającą i przyjmującą, dziedzinę studiów, rodzaj mobilności (zob. rozdział „Mobilność indywidualna”) i czas trwania. Ponadto należy dostarczyć informacje dotyczące liczby wszystkich otrzymanych wniosków uwzględniając rodzaj mobilności, kraj pochodzenia i płeć. Listę sporządzoną według rodzaju mobilności należy przedłożyć 15 dni przed rozpoczęciem pierwszej mobilności każdego rodzaju, a pełną listę dla wszystkich mobilności – najpóźniej do dnia 1 września „roku n+1” dla pierwszej tury, „roku n+2” dla drugiej tury i „roku n+3” dla trzeciej tury.

Projekt będzie składał się z dwóch głównych części:

- organizacji mobilności;
- mobilności indywidualnej studentów i pracowników.

Celem organizacji działań związanych z mobilnością jest stworzenie optymalnych warunków dla studentów i pracowników do rozpoczęcia studiów/stażu/wykładów/badań/szkolenia na uniwersytetach partnerskich w państwach uczestniczących poprzez podjęcie odpowiednich kroków zapewnienia jakości.

Wnioskodawcy powinni zwrócić uwagę, że jeśli ich wniosek zostanie zatwierdzony, będą musieli przedłożyć Agencji listę faktycznych studentów i pracowników wybranych do udziału w mobilności oraz listę rezerwową obejmującą nazwisko, płeć, obywatelstwo, instytucję wysyłającą i przyjmującą, dziedzinę studiów, rodzaj i okres trwania kształcenia. Ponadto należy dostarczyć informacje dotyczące liczby odrzuconych kandydatów, uwzględniając rodzaj mobilności, kraj pochodzenia i płeć. Listę sporządzoną według rodzaju mobilności należy przedłożyć przed rozpoczęciem pierwszej mobilności każdego rodzaju, najpóźniej do dnia 1 kwietnia „roku n+1”.

W celu zorganizowania mobilności konsorcjum musi:

- sporządzić protokół ustaleń z partnerami w celu zapewnienia prawidłowego zarządzania konsorcjum i rozwiązania wszystkich kwestii związanych z organizacją mobilności. Protokół ustaleń powinien określać:
  - rolę partnerów i ich indywidualny udział w działaniach organizacyjnych (działania w zakresie promocji, strategia komunikacji, akademickie działania przygotowawcze i inne);
  - procedury i kryteria wyboru kandydatów;

- definicję poszczególnych zagadnień akademickich (np. dla studentów: ustalenie kryteriów egzaminowania, akademickie uznawanie okresów studiów za granicą; dla pracowników: włączenie prowadzonych zajęć do normalnym programu kształcenia uniwersytetu przyjmującego; ustalenia dotyczące oceny studentów i zajęć, programy szkoleń itp.);
  - jasne ustalenia co do finansów poczynione między partnerami w odniesieniu do kosztów organizacyjnych i zarządzania stypendium.
- prowadzić jasną strategię promocji i widoczności dla projektu, w tym w szczególności specjalną stronę internetową projektu odnoszącą się w sposób wyraźny do Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 2 i dostarczającą wszelkich niezbędnych informacji na temat projektu z naukowego, finansowego i administracyjnego punktu widzenia. Konieczna jest solidna strategia tworzenia sieci kontaktów obejmująca możliwie jak najwięcej uniwersytetów w zainteresowanych państwach trzecich;
  - wdrożyć mechanizm selekcji studentów, pracowników naukowych, akademickich i administracyjnych gwarantujący przejrzystość procesu wyboru i sprawiedliwe rozpatrywanie poszczególnych wniosków;
  - określić procedury i kryteria selekcji studentów i nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych do uczestnictwa w mobilności indywidualnej. Konsorcjum musi zagwarantować minimalny czas trwania rekrutacji wynoszący co najmniej 45 dni od dnia rozpoczęcia rekrutacji. Należy przewidzieć taką procedurę i termin składania wniosków przez kandydatów, aby kandydaci otrzymali wszystkie niezbędne informacje ze znacznym wyprzedzeniem i dysponowali wystarczająco długim okresem czasu na przygotowanie i złożenie swoich wniosków;
  - zapewnić odpowiednie wsparcie językowe;
  - zaoferować studentom niezbędne ułatwienia (np. biuro międzynarodowe, mieszkania, indywidualne nauczanie, pomoc w uzyskaniu wiz i zezwoleń na pobyt itp.), w tym, w razie konieczności, usługi dla członków rodziny beneficjentów i dla beneficjentów niepełnosprawnych;
  - doprowadzić do wdrożenia systemu ubezpieczeń gwarantującego, że studenci będą odpowiednio zabezpieczeni przed wypadkiem, szkodą, chorobą itp. w trakcie uczestniczenia w Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 2;
  - zawierać ze studentami porozumienia w sprawie indywidualnego programu pracy i wymagań dotyczących zdawania egzaminów lub innych form oceniania (tj. porozumienia o programie zajęć);
  - ułatwić akademickie uznawanie okresów studiów, szkoleń, badań i działalności dydaktycznej (poprzez ECTS - europejski system transferu i akumulacji punktów lub inne kompatybilne systemy) sprzyjający tworzeniu lub wdrażaniu wspólnych obszarów szkolnictwa wyższego. W tym kontekście uznawanie okresu studiów za granicą jako integralnej części programu studiów jest minimalnym wymogiem, który muszą spełnić wszyscy partnerzy. Uznawany będzie w całości okres studiów (w tym egzaminy i inne formy oceniania) w przyjmującej instytucji szkolnictwa wyższego lub uniwersytetach przyjmujących. Po zakończeniu okresu studiów za granicą przyjmującej instytucji szkolnictwa wyższego dostarczy zarówno przyjmowanemu studentowi, jak i wysyłającej instytucji szkolnictwa wyższego wykaz ocen potwierdzający ukończenie programu. Zaleca się również wydanie suplementu do dyplomu;
  - zawierać porozumienia z nauczycielami akademickimi w sprawie liczby godzin wykładów prowadzonych przez odwiedzającego nauczyciela akademickiego, które powinny wchodzić w skład zajęć, z których oceny są uwzględniane na dyplomie oferowanym przez instytucję przyjmującą;
  - przewidzieć sposoby dotyczące monitorowania wyjeżdżających studentów;
  - stworzyć mechanizmy oceny wewnętrznej i oceny jakości;

- opracować strategię zrównoważonego rozwoju, wyjaśniając, w jaki sposób takie wymiany mogą sprzyjać konsolidacji istniejących relacji z państwami trzecimi, lepszemu wzajemnemu zrozumieniu, rozwojowi innowacji i podniesieniu jakości edukacji w zainteresowanych państwach trzecich.

Mobilność indywidualna

Program EMA2 – ŚCIEŻKA 2 jest skierowany do obywateli krajów trzecich należących do określonego obszaru geograficznego zarejestrowanych w jednej z instytucji szkolnictwa wyższego z kraju trzeciego należącej do konsorcjum oraz do obywateli państw europejskich zarejestrowanych w jednej z europejskich instytucji szkolnictwa wyższego należącej do konsorcjum.

Szczegółowe informacje na temat rodzaju, rozkładu i liczby kwalifikujących się mobilności dla poszczególnych obszarów zostaną podane w odpowiednich częściach wydawanych co roku wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków. Każdy wniosek będzie musiał obejmować co najmniej minimalną liczbę możliwych mobilności indywidualnych oraz respektować maksymalne i minimalne wartości procentowe dla każdego typu mobilności podane w wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

Mobilność studentów może obejmować okres stażu (maksymalnie trzy miesiące) w tym samym państwie przyjmujących partnerów lub podmiotów stowarzyszonych instytucji szkolnictwa wyższego, jeżeli jest on poprzedzony okresem nauki za granicą wynoszącym co najmniej sześć miesięcy i jest uznany za integralną część programu studiów. Staż powinien być uzgodniony przez wszystkich zainteresowanych partnerów i należy zapewnić ściśle monitorowanie studentów w trakcie realizacji stażu.

Zaleca się, aby europejskie instytucje szkolnictwa wyższego zapoznały się dokładnie ze specyficznymi warunkami panującymi w każdym z zainteresowanych państw trzecich/terytoriów przed podjęciem decyzji o wysłaniu studentów lub pracowników i aby postępowały zgodnie z zaleceniami swoich ministerstw spraw zagranicznych.

Mobilność pracowników powinna przyczyniać się do wzmacniania potencjału współpracy międzynarodowej między instytucjami szkolnictwa wyższego w państwach trzecich.

Celem mobilności powinno być umocnienie i rozszerzenie relacji pomiędzy departamentami i wydziałami oraz przygotowanie do przyszłych projektów współpracy między uniwersytetami. Oczekuje się również, że mobilność pracowników usprawni stosowanie ECTS lub innych systemów uznawania studiów w instytucji partnerskiej.

Czas trwania

Czas trwania projektu może być różny w zależności od określonej grupy państw, ale nie może przekroczyć 48 miesięcy. Szczegółowe informacje zostaną podane w odpowiednich wytycznych dotyczących zaproszenia do składania wniosków.

Partnerzy mogą uzgodnić czas trwania działań związanych z mobilnością w zakresie podanym w poniższej tabeli:

Rodzaj mobilności indywidualnej	Studenci i pracownicy z konsorcjum	
	Partnerzy europejscy	Partnerzy z państwa trzeciego/terytorium
Studia magisterskie	od 1 semestru akademickiego do 1 roku akademickiego (maksymalnie 10 miesięcy)	od 1 semestru akademickiego do 2 lat akademickich (maksymalnie 24 miesiące)
Studia doktoranckie	od 6 do 36 miesięcy	
Studia podoktoranckie	od 6 do 10 miesięcy	
Pracownicy	od 1 do 3 miesięcy	

6.2.3 KRYTERIA OCENY

Selekcja projektów partnerskich będzie odbywać się na zasadzie konkursu organizowanego przez Agencję i opartego na ocenie jakości wniosku z naukowego i organizacyjnego punktu widzenia. Wszystkie wnioski zostaną ocenione przez zewnętrznych i niezależnych ekspertów według przedstawionych poniżej pięciu kryteriów. Maksymalna ocena wniosku wynosi 100%. Na ogół finansowanie wniosków, które nie przekroczą minimalnego progu jakościowego 50%, nie będzie rozpatrywane.

Kryteria	Waga
1. Odniesienie do celów programu	25%
2. Wkład w doskonałość	25%
3. Jakość	50%
3.1 Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy	15%
3.2 Organizacja i realizacja mobilności	20%
3.3 Warunki oferowane studentów i pracownikom	15%
Ogółem	100%

1. Odniesienie do celów programu (25% oceny końcowej)

W ramach tego kryterium wnioskodawcy muszą określić właściwości ich wniosku w odniesieniu do celów Akcji EMA2 – ŚCIEŻKA 2 (rozdział 6.2) oraz opisać, w jaki sposób przewidywane rezultaty przyczynią się do wypełnienia wymagań określonych we właściwych wytycznych do zaproszenia do składania wniosków.

2. Wkład w doskonałość (25% oceny końcowej)

W ramach tego kryterium przyznawania dofinansowania wnioskodawcy będą musieli określić, w jaki sposób ich wniosek może, z akademickiego i instytucjonalnego punktu widzenia, wnieść wkład w doskonałość i innowacje poprzez transfer wiedzy ogólnej i eksperckiej.

3. Jakość (50% oceny końcowej)

W ramach tego kryterium wnioskodawca musi wyjaśnić działania podjęte w celu zapewnienia jakościowej strony organizacji i realizacji mobilności. Będzie ono uwzględniać: wiedzę specjalistyczną konsorcjum proponowaną dla osiągnięcia celów, strategię/procedury i działania projektu w celu zorganizowania i wdrożenia mobilności, usługi i ułatwienia oferowane przyjętym studentom oraz sposób, w jaki konsorcjum zamierza zapewnić efektywne uczestnictwo tych studentów w mobilności.

3.1 Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy (15% oceny końcowej)

W związku z tym kryterium wnioskodawcy muszą określić mechanizmy współpracy, zaangażowanie partnerów w projekt, ich zdolność operacyjną i wiedzę specjalistyczną konieczne do osiągnięcia celów projektu.

3.2 Organizacja i realizacja mobilności (20% oceny końcowej)

W związku z tym kryterium wnioskodawcy muszą się skoncentrować na sposobie, w jaki partnerstwo ma zamiar zarządzać mobilnością w celu zagwarantowania jej skutecznego i wydajnego przeprowadzenia. Wnioskodawcy muszą wskazać konkretne środki mające przyciągnąć odpowiednią liczbę studentów i pracowników, metodologię zapewnienia bezstronnej i przejrzystej procedury selekcji, uzgodnione mechanizmy gwarantowania uznawania okresów studiowania za granicą, strategię oceny, środki i strategie zapewniania zrównoważonego rozwoju itd.

3.3 Warunki oferowane studentom i pracownikom (15% oceny końcowej)

W związku z tym kryterium szczególną uwagę będzie się przywiązywać do usług i udogodnień oferowanych przyjętym studentom, a także do sposobu, w jaki partnerstwo zamierza zapewnić skuteczne uczestnictwo studentów w działaniach podejmowanych w ramach partnerstwa.

Po dokonaniu oceny i pod kątem każdego obszaru geograficznego zostanie utworzona lista najlepszych propozycji. W ramach dostępnej puli środków finansowych utworzona zostanie lista wybranych projektów dla poszczególnych grup geograficznych oraz lista rezerwowa (jeśli to stosowne).

6.3 WARUNKI FINANSOWE

Przyznane dofinansowanie może zostać wykorzystane na pokrycie kosztów poniesionych w związku z realizacją kwalifikujących się działań zgodnie z opisem w rozdziałach 6.1.2b i 6.2.2b.

Organizacja mobilności

Część przyznanego dofinansowania, które ma zostać przeznaczone na pokrycie kosztów ponoszonych przez instytucje szkolnictwa wyższego na organizację mobilności, zostanie obliczona na zasadzie ryczałtów. Kwota ryczałtowa będzie wynosiła **10 000 euro** na jedną instytucję w ramach konsorcjum za cały okres trwania projektu.

Stypendia indywidualne

Wsparcie UE na rzecz mobilności indywidualnych studentów i pracowników pozwoli pokryć koszty podróży, koszty utrzymania, koszty ubezpieczenia oraz koszty uczestnictwa w przypadku mobilnych studentów i pracowników.

Kwota dofinansowania przeznaczona na pokrycie tych kosztów zostanie obliczona w oparciu o koszty jednostkowe wyszczególnione w tabelach poniżej.

Koszty podróży

Uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego muszą pokrywać koszty podróży ponoszone przez studentów i pracowników biorących udział w mobilności.

W celu pokrycia kosztów podróży studentów i pracowników biorących udział w mobilności stosuje się koszt jednostkowy. W przypadku biletów stosuje się niższe koszty jednostkowe dla odległości bezpośrednich/liniowych („w linii prostej”)⁶⁸:

- w przypadku grupy docelowej 1 (EMA2 – ŚCIEŻKA 1 i EMA2 – ŚCIEŻKA 2) pomiędzy siedzibą wysyłającej instytucji szkolnictwa wyższego a siedzibą przyjmującej instytucji szkolnictwa wyższego;
- w przypadku grupy docelowej 2 (EMA2 – ŚCIEŻKA 1) pomiędzy miejscem pochodzenia studenta/pracownika a siedzibą przyjmującej instytucji szkolnictwa wyższego;
- w przypadku grupy docelowej 3 (EMA2 – ŚCIEŻKA 1) pomiędzy miejscem zamieszkania studenta a siedzibą przyjmującej instytucji szkolnictwa wyższego.

Odległość (km)	Stała kwota (euro)
< 500	250
500– 1000	500
>1000– 1500	750
>1500 – 2500	1000
>2500 – 5000	1500
>5000 – 10 000	2000
>10 000	2500

Koszty utrzymania

Instytucje szkolnictwa wyższego uczestniczące w programie muszą wypłacić odwiedzającym studentom czy pracownikom całość kwoty na utrzymanie określonej w poniższej tabeli podsumowującej. Część tej kwoty powinna być przekazana po przyjeździe na pokrycie kosztów związanych z organizacją pobytu, a pozostała część musi być wypłacana w regularnych odstępach.

⁶⁸ Informacje na ten temat można znaleźć na www.mapcrow.info.

Koszty uczestnictwa

Uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego muszą pokrywać koszty uczestnictwa ponoszone w odniesieniu do każdego studenta/pracownika niezależnie od czasu trwania mobilności. Koszty uczestnictwa mogą obejmować czesne lub opłaty wpisowe, dodatkowe koszty prowadzenia biblioteki lub działalności związków studenckich, zakupu materiałów laboratoryjnych, uzyskania zezwolenia na pobyt, kursów językowych itp. w takiej samej wysokości jak obowiązująca w przypadku lokalnych i zagranicznych studentów. Uczestnicząca instytucja szkolnictwa wyższego powinna zastosować politykę zwolnienia z opłat w przypadku mobilności trwającej krócej niż 10 miesięcy. Studenci z partnerskich instytucji szkolnictwa wyższego będą nadal uiszczać czesne lub opłaty wpisowe w swojej instytucji macierzystej, ale jeżeli mobilność obejmuje okres krótszy niż 10 miesięcy, instytucja przyjmująca musi zastosować politykę zwolnienia z opłat. Aby uniknąć podwójnego nakładania opłat, w przypadkach, w których przyjmująca instytucja szkolnictwa wyższego wymaga uiszczenia opłat wpisowych/czesnego, instytucja macierzysta nie może pobierać od studentów tych samych opłat. Nie należy pobierać opłat w przypadku mobilności w ramach studiów podoktoranckich realizowanych w celach naukowych. Opłaty z tytułu studiów podoktoranckich są szczegółowo uzasadniane we wniosku.

Na pokrycie kosztów uczestnictwa studentów uczestniczących w mobilności przeznaczona jest kwota jednostkowa wynosząca 3000 euro na rok akademicki za studenta oraz 5000 euro w przypadku specjalistycznych studiów podoktoranckich. W przypadku mobilności krótszej niż 10 miesięcy nie pokrywa się kosztów uczestnictwa.

W żadnym wypadku uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego nie mogą żądać od odwiedzających studentów pokrywania kosztów uczestnictwa przekraczających kwoty wskazane w poprzednim ustępie ani zatrzymywać środków przewidzianych na utrzymanie, aby pokryć takie koszty.

Koszty ubezpieczenia

Uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego muszą zapewnić pełny zakres ubezpieczenia⁶⁹ (ubezpieczenie zdrowotne, podróżne, od nieszczęśliwych wypadków), aby objąć nim przybywających studentów i pracowników uczestniczących w działaniach z zakresu mobilności indywidualnej.

Na pokrycie kosztów ubezpieczenia przeznaczona jest kwota jednostkowa w wysokości 75 euro miesięcznie dla studentów i pracowników uczestniczących w mobilności.

Koszty uzyskania wizek

Uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego muszą pokrywać koszty związane z uzyskaniem wizek przez studentów i pracowników uczestniczących w indywidualnej mobilności.

W celu przyspieszenia i ułatwienia procedury uzyskania wizek dla wybranych studentów i pracowników usilnie zaleca się, aby natychmiast po otrzymaniu oficjalnego potwierdzenia wyboru, wybrane konsorcjum skontaktowało się i podjęło współpracę z delegaturami UE w krajach/terytoriach trzecich oraz z konsulatami i ambasadami państw członkowskich UE w odpowiednich krajach.

W żadnym wypadku uczestniczące instytucje szkolnictwa wyższego nie mogą żądać od odwiedzających studentów pokrywania kosztów uzyskania wizek ani zatrzymywać środków przewidzianych na utrzymanie, aby pokryć takie koszty.

---

⁶⁹ Sprawdź minimalne wymogi dotyczące ubezpieczenia na stronie programu Erasmus Mundus.

- Partnerstwa powinny być świadome polityki podatkowej stosowanej do indywidualnych stypendiów w poszczególnych krajach uczestniczących i odpowiednio poinformować o tym posiadaczy stypendiów. Więcej informacji partnerstwa mogą znaleźć we właściwym biurze krajowym programu Erasmus Mundus (zob. wykaz w rozdziale 8).

Więcej informacji dotyczących zarządzania stypendium można znaleźć w „Przewodniku administracyjno-finansowym” dostępnym na stronie internetowej EACEA.

Rodzaj mobilności	Kwota na miesięczne utrzymanie	Okres trwania	Koszty uczestnictwa	Ubezpieczenie	Maksymalna kwota (z wyłączeniem kosztów podróży)
STUDIA LICENCJACKIE	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (grupa docelowa 1)				
	1000 euro miesięcznie	1 semestr akademicki-10 miesięcy ⁷⁰	Brak kosztów jednostkowych dla mobilności krótszej niż 10 miesięcy 3000 euro na rok akademicki	75 euro miesięcznie	13 750 euro
	Grupa docelowa 3				
	1000 euro miesięcznie	1 semestr akademicki-34 miesiące	3000 euro na rok akademicki	75 euro miesięcznie	45 550 euro
STUDIA MAGISTERSKIE	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (grupa docelowa 1) i EMA2 – ŚCIEŻKA 2				
	1000 euro miesięcznie	1 semestr akademicki-10 miesięcy w przypadku obywateli z Europy	Brak kosztów jednostkowych dla mobilności krótszej niż 10 miesięcy 3000 euro na rok akademicki (ponad 10 miesięcy)	75 euro miesięcznie	31 800 euro
		1 semestr akademicki-24 miesiące w przypadku obywateli z państw trzecich	Brak kosztów jednostkowych dla mobilności krótszej niż 10 miesięcy 3000 euro na rok akademicki (równo/ponad 10 miesięcy)		
	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (grupy docelowe 2&3)				
1000 euro miesięcznie	6-24 miesiące	3000 euro na rok akademicki	75 euro miesięcznie	31 800 euro	

⁷⁰ W przypadku studiów licencyjnych i magisterskich mobilność obejmująca krótszy okres jest dozwolona w odpowiednio uzasadnionych przypadkach pod warunkiem uzyskania uprzedniej zgody Agencji.

STUDIA DOKTORANCKIE	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (wszystkie grupy docelowe) i EMA2 – ŚCIEŻKA 2				
	1500 euro miesięcznie	6-36 miesiące	3000 euro na rok akademicki (równo/ponad 10 miesiące)	75 euro miesięcznie	65 700 euro
STUDIA PODOKTORANCKIE	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (wszystkie grupy docelowe) i EMA2 – ŚCIEŻKA 2				
	1800 euro miesięcznie	6-10 miesiące	Brak kosztów jednostkowych w przypadku działalności naukowej Maksymalnie 5000 euro na rok akademicki w przypadku specjalistycznych studiów podoktoranckich (należy opisać we wniosku)	75 euro miesięcznie	23 750 euro
PRACOWNICY	EMA2 – ŚCIEŻKA 1 (grupa docelowa 1) i EMA2 – ŚCIEŻKA 2				
	2500 euro miesięcznie	1-3 miesiące	Nie dotyczy	75 euro miesięcznie	7725 euro

6.4 WARUNKI UMOWY

„Umowa finansowa”

W przypadku wyboru wniosku w Akcji EMA2 Agencja przygotowuje „Umowę finansową” sporządzoną w euro i określającą szczegółowo warunki i wkład finansowy. Umowa ta będzie obejmować kwoty finansowe na organizację mobilności oraz indywidualne stypendia przyznawane studentom i pracownikom. „Umowa finansowa” zostanie podpisana pomiędzy Agencją a beneficjentem, a okres jej obowiązywania nie będzie przekraczał 48 miesięcy.

Wszelkie zmiany w „Umowie finansowej” wymagają złożenia pisemnego wniosku i zatwierdzenia przez Agencję. Rodzaje zmian oraz sposób ich wprowadzania zostały określone w „Przewodniku administracyjno-finansowym” stanowiącym załącznik do „Umowy finansowej”.

Wypłata grantu

Beneficjent otrzyma płatności w ramach prefinansowania w kilku ratach, zazwyczaj zgodnie z poniższą tabelą:

„Rok n”	„Rok n+1”	„Rok n+2”
Pierwsza kwota w ramach prefinansowania	Druga kwota w ramach prefinansowania	Trzecia kwota w ramach prefinansowania
50% grantu	30% grantu	20% grantu

Pierwsza płatność w ramach prefinansowania zostanie zrealizowana w terminie 45 dni od daty podpisania umowy dotacji finansowej przez Agencję.

Kolejne płatności mogą być zrealizowane po złożeniu wniosku przez beneficjenta i zatwierdzeniu przez Agencję sprawozdania z postępu prac, listy osób korzystających z mobilności oraz wniosku o płatność, w którym wykazano, że konsorcjum wykorzystało co najmniej 70 % wypłaconych przez Agencję kwot w ramach prefinansowania.

Agencja obliczy końcową kwotę płatności na podstawie sprawozdania końcowego i listy osób korzystających z mobilności złożonych po zakończeniu projektu. Kwota ta jest obliczana z zastosowaniem kwot ryczałtowych i kosztów jednostkowych wyszczególnionych w warunkach finansowych (zob. rozdział 6.3).

Protokół ustaleń

W celu zapewnienia odpowiedniego instytucjonalnego zobowiązania ze strony instytucji szkolnictwa wyższego uczestniczących w konsorcjum przedstawiciele prawni lub wyznaczeni przez nich przedstawiciele wszystkich instytucji zaangażowanych w konsorcjum muszą podpisać protokół ustaleń. Umowa ta będzie musiała obejmować w sposób możliwie jak najbardziej precyzyjny wszystkie aspekty naukowe, administracyjne i finansowe odnoszące się do realizacji działań, zarządzania nimi, procedur selekcji, monitorowania i oceny działań, w tym zarządzania indywidualnymi stypendiami.

„Umowa ze studentem”

Obowiązkiem konsorcjum jest zapewnienie aktywnego uczestnictwa wszystkich studentów w działaniach realizowanych przez konsorcjum. W celu zagwarantowania odpowiedniej przejrzystości zasad uczestnictwa w Akcji EMA2 konsorcjum jest zobowiązane do jasnego zdefiniowania praw i obowiązków studentów w „Umowie ze studentem”, która zostanie podpisana przez obie strony na początku projektu. Umowa ta powinna określać w możliwie jak najbardziej precyzyjny sposób prawa i obowiązki obu stron i obejmować takie kwestie, jak:

- koszty uczestnictwa ponoszone przez studenta, co obejmują i czego (jeśli dotyczy) nie obejmują;
- najważniejsze wydarzenia w kalendarzu zajęć wraz z sesjami egzaminacyjnymi;
- obowiązki studenta dotyczące jego udziału w zajęciach/działaniach i wyników w nauce oraz konsekwencje niewywiązania się z tych obowiązków.

Porozumienie o programie zajęć

Obowiązkiem konsorcjum jest zapewnienie uznawania studiów, a w szczególności okresu studiowania za granicą. W tym kontekście porozumienie o programie zajęć i wykaz ocen powinny być podstawowymi dokumentami zapewniającymi uznanie okresu studiowania za granicą przez instytucję macierzystą, odnoszącymi się, jeśli to stosowne, do suplementu do dyplomu. Porozumienie o programie studiów powinno zostać podpisane przez odpowiednie organy państwa ojczystego, przyjmującą instytucję szkolnictwa wyższego oraz studenta przed rozpoczęciem mobilności. Wszelkie zmiany należy uzgadniać między tymi trzema stronami.

Wzór „Umowy finansowej” wraz z załącznikami są dostępne na stronach internetowych programu Erasmus Mundus.

6.5 PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM

Wybrane wnioski zostaną poddane analizie finansowej i w związku z tym osoby odpowiedzialne za opisane we wniosku działania mogą zostać poproszone o dostarczenie dodatkowych informacji.

Orientacyjny harmonogram

Wnioskodawcy powinni zwrócić uwagę, że niniejszy harmonogram podano wyłącznie w celach informacyjnych oraz że może on ulec zmianie w związku z corocznym zaproszeniem do składania wniosków.

- 1) **grudzień „roku n-1”**: publikacja corocznego zaproszenia do składania wniosków (zawierającego informacje na temat formularza, z którego należy skorzystać oraz wszelkie istotne informacje dotyczące roku, w którym odbywa się dana selekcja).
- 2) **kwiecień „roku n”**: ostateczny termin składania wniosków;
- 3) **od maja do czerwca „roku n”**: ocena i selekcja wniosków;
- 4) **lipiec „roku n”**: decyzja w sprawie przyznania dofinansowania i publikacja wyników selekcji;
- 5) **od lipca do września „roku n”**: podpisanie „Umowy finansowej” z konsorcjum;
- 6) **od września „roku n” do 31 grudnia „roku n+1”**: rozpoczęcie pierwszej tury mobilności studentów;
- 7) **od września „roku n+1” do 31 grudnia „roku n+2”**: rozpoczęcie drugiej tury mobilności studentów;
- 8) **od września „roku n+2” do 31 grudnia „roku n+3”**: rozpoczęcie trzeciej tury mobilności studentów;
- 9) **od września „roku n” do końca projektu**: możliwe rozpoczęcie programu mobilności dla pracowników akademickich i administracyjnych;
- 10) **wrzesień „roku n+1”, wrzesień „roku n+2”, wrzesień „roku n+3”**: ostateczny termin przesłania do Agencji kompletnych list osób korzystających z każdego rodzaju mobilności (dla każdej tury studentów).

7 AKCJA 3: PROJEKTY PROMOCYJNE PROGRAMU ERASMUS MUNDUS

7.1 WPROWADZENIE

Akcja 3 wspiera transnarodowe inicjatywy, badania, projekty, wydarzenia i inne działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności, poprawę profilu, wizerunku, widoczności i dostępności europejskiego szkolnictwa wyższego na świecie. Projekty Akcji 3 powinny wspierać⁷¹:

- *promocję* i zwiększanie świadomości na temat europejskiego sektora szkolnictwa wyższego oraz na temat programów współpracy i systemów finansowania;
- *rozpowszechnianie* wyników programu i przykładów dobrej praktyki;
- *wykorzystanie* i włączanie do głównego nurtu tych wyników na poziomie instytucjonalnym i indywidualnym.

W ramach pierwszego etapu programu Akcja ta (niegdyś Akcja 4) wspierała działalność o szczególnym znaczeniu dla procesu reform, które mają obecnie miejsce w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego. W ramach corocznych zaproszeń do składania wniosków wybrano ponad 50 małych i średnich projektów obejmujących takie dziedziny jak: gwarancja jakości, uznanie punktów i kwalifikacji, promocja dyscyplin naukowych lub obszarów geograficznych, wsparcie międzynarodowej mobilności itp. Dostarczono również środki na rozszerzenie sieci tematycznych programu Erasmus na instytucje krajów trzecich. Informacje na temat wszystkich projektów wspieranych w ramach dawnej Akcji 4, a obecnej Akcji 3 są dostępne pod adresem:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/results_compendia/selected_projects_promote_ehe_en.php.

Ponadto, w ramach zaproszenia do składania ofert, wspierane były inne projekty w celu odpowiedzi na konkretne potrzeby odnoszące się do głównego celu, jakim jest sprawienie, by europejski obszar szkolnictwa wyższego był bardziej atrakcyjny, widoczny i przejrzysty na całym świecie, na przykład:

- *„Postrzeganie europejskiego szkolnictwa wyższego w krajach trzecich” (Perceptions of European Higher Education in Third Countries)*
(<http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/acareport.pdf>);
- *Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów programów Erasmus Mundus (EMA)*
(<http://www.em-a.eu>);
- *Projekt globalnej promocji programu Erasmus Mundus (GPP) – „Studiuj w Europie” (Study in Europe)*
  - portal (zob.: <http://ec.europa.eu/education/study-in-europe>);
  - zestaw narzędzi komunikacyjnych dla europejskich instytucji szkolnictwa wyższego (http://ec.europa.eu/education/programmes/mundus/doc/toolkit_en.pdf).

⁷¹ Zob. rozdział 2 – definicje wyróżnionych terminów.

W drugim etapie programu projekty w ramach Akcji 3 zostały pogrupowane w pięć kategorii:

	<i>Kategoria projektów</i>	<i>Metoda realizacji</i>
1.	Projekty mające na celu zwiększenie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego; umiędzynarodowienie sieci tematycznych programu Erasmus;	Zaproszenia do składania wniosków ⁷²
2.	Grupowanie istniejących projektów Erasmus Mundus	Zaproszenia do składania ofert
3.	Działania informacyjne i promocyjne biur krajowych programu Erasmus Mundus	Zaproszenia do składania wniosków skierowane wyłącznie do biur krajowych programu Erasmus Mundus
4.	Usługi świadczone na rzecz Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów programów Erasmus Mundus (EMA)	Zaproszenie do składania ofert, w wyniku którego powstaje umowa ramowa
5.	Inne projekty, takie jak studia inne działania promocyjne	Zaproszenie do składania ofert

Kolejne rozdziały „Przewodnika programowego” mają zastosowanie WYŁĄCZNIE do projektów, które mieszczą się w pierwszej kategorii.

7.2 KRYTERIA KWALIFIKACJI

Należy przestrzegać ostatecznego terminu składania wniosków i wszystkich pozostałych formalnych kryteriów kwalifikacji określonych w formularzu wniosku.

7.2.1 KWALIFIKUJĄCY SIĘ UCZESTNICZY

Kwalifikujący się beneficjenci, organizacje:

- instytucja wnioskująca/koordynująca musi być zlokalizowana w państwie europejskim⁷³;
- sieci instytucji szkolnictwa wyższego będą traktowane jako pojedyncza organizacja uczestnicząca;
- kwalifikujące się organizacje uczestniczące obejmują:
  - instytucje szkolnictwa wyższego ze wszystkich krajów świata;
  - konsorcja Erasmus Mundus;
  - publiczne lub prywatne instytucje działające w sektorze szkolnictwa wyższego, ze wszystkich krajów świata;
  - sieci tematyczne programu Erasmus wybrane w ramach programu „Uczenie się przez całe życie” (będą one uznawane za pojedyncze organizacje uczestniczące).

Organizacje krajowe działające w charakterze biur krajowych programu Erasmus Mundus nie kwalifikują się do udziału w projektach mających zwiększać atrakcyjność szkolnictwa w ramach Akcji 3.

⁷² Termin tych zaproszeń będzie zależał od priorytetów i działań określonych przez Komisję w rocznym programie prac.

⁷³ Zob. definicję państwa europejskiego w rozdziale 2 „Definicje i terminy”.

Minimalny skład konsorcjum

Minimalne konsorcjum składa się z:

- w przypadku projektów mających zwiększać atrakcyjność szkolnictwa/promocyjnych – kwalifikujących się organizacji uczestniczących z co najmniej trzech kwalifikujących się krajów wnioskujących⁷⁴ i co najmniej jednego kraju trzeciego;
- w przypadku umiędzynarodawiania sieci tematycznych programu Erasmus – sieci oraz 15 kwalifikujących się organizacji uczestniczących, reprezentujących co najmniej 10 różnych krajów trzecich.

7.2.2 KWALIFIKUJĄCE SIĘ DZIAŁANIA

Działania w ramach Akcji 3 mogą odbywać się w każdym miejscu na świecie.

Co do zasady projekty Akcji 3 muszą:

- mieć wyraźny wymiar europejski i szeroki zakres geograficzny;
- mieć wyraźny wymiar międzynarodowy/obejmujący kraje trzecie;
- brać udział w promowaniu międzynarodowego dialogu i wzajemnego zrozumienia między kulturami;
- zapewnić, by nie pokrywały się z innymi programami UE z sektora szkolnictwa wyższego; projekty, które zdecydowanie mieszczą się w zakresie innych programów UE (np. „Uczenie się przez całe życie”, Tempus, „Młodzież w działaniu”, Obywatele dla Europy itp.) nie będą finansowane;
- mieć jasne cele odpowiadające określonym potrzebom, jasno zdefiniowane rezultaty i oczekiwane wyniki oraz zawierać plan zrównoważonego rozwoju projektu i jego wyników po okresie finansowania;
- trwać od 12 do 36 miesięcy i rozpocząć działania w roku złożenia wniosku. Maksymalny czas trwania można przedłużyć o dodatkowy okres najwyżej 12 miesięcy tylko w przypadku należyście uzasadnionych powodów, nieznanych wnioskodawcy w chwili składania wniosku i formalnie zatwierdzonych z wyprzedzeniem przez Agencję.

Nie kwalifikują się wymienione poniżej rodzaje projektów:

- projekty zajmujące się kampaniami informacyjnymi dla poszczególnych wspólnych studiów programu Erasmus Mundus;
- projekty mające na celu tworzenie nowych wspólnych studiów Erasmus Mundus;
- projekty, których zadaniem jest promowanie pojedynczych uczelni czy biur krajowych programu Erasmus Mundus.

Przykłady kwalifikujących się działań i projektów:

- projekty odnoszące się do krajów lub grup krajów, w których obecna jest międzynarodowa mobilność studentów;

---

⁷⁴ Wnioskodawcy powinni wiedzieć, że minimalny skład konsorcjum projektu obejmuje instytucję z kraju, który nie jest państwem członkowskim UE i jeśli państwo to nie dołączyło oficjalnie do programu w terminie przeznaczonym na składanie wniosków, wniosek przestaje kwalifikować się do wsparcia. Stąd do chwili obowiązywania umowy ustanawiającej udział wnioskodawców zaleca się włączenie instytucji z tych krajów jako dodatkowych partnerów do minimalnego składu konsorcjum.

- projekty mające na celu tworzenie narzędzi informowania i komunikacji przeznaczonych do zwiększania widoczności europejskiego szkolnictwa wyższego na poziomie międzynarodowym;
- wspieranie wydarzeń, kampanii lub targów mających na celu rozpowszechnianie i wykorzystanie wyników, łączących projekty i ewentualnych beneficjentów z krajów trzecich, ze szczególnym naciskiem na promowanie europejskiego szkolnictwa wyższego;
- projekty mające na celu zwiększenie dostępności europejskiego szkolnictwa wyższego, ułatwienie mobilności studentom z krajów trzecich do Europy lub udoskonalenie warunków przyjmowania zagranicznych studentów;
- tworzenie zestawów informacji lub innowacyjnych instrumentów z następujących dziedzin:
  - dostęp do europejskiego szkolnictwa wyższego i krajów europejskich – kwestie dotyczące wiz studenckich, poziomów wiedzy niezbędnej do studiowania na danym uniwersytecie, uznawania tytułów i kwalifikacji;
  - zwiększenie jakości usług świadczonych na rzecz studentów i doktorantów, takich jak doradztwo i doradztwo uczelniane, ułatwianie mobilności w obrębie Europy oraz udogodnienia logistyczne (zakwaterowanie, ubezpieczenie, wiza/zezwoleń na pobyt);
  - metody mające na celu integrację studentów z różnym bagażem kulturowym i o różnych przekonaniach religijnych; sporządzanie materiałów umożliwiających zaznajomienie się z kulturą, usługi doradztwa, tworzenie materiałów do nauczania języków.
- organizowanie wydarzeń o charakterze informacyjnym, promocyjnym lub rozpowszechniającym (seminaria, warsztaty, konferencje itp.) na temat np.:
  - możliwości oferowanych przez program studentom i doktorantom z Europy i spoza niej;
  - uznania europejskich kwalifikacji poza Europą;
  - uznania w Europie kwalifikacji zdobytych w krajach trzecich;
  - wykorzystania Europejskich Ram Kwalifikacji, europejskiego systemu transferu i akumulacji punktów, suplementu do dyplomu itp.;
  - programu Erasmus Mundus i jego wyników;
  - strategii tworzenia więzi i wykorzystania potencjalnej synergii między szkolnictwem wyższym a badaniami oraz między szkolnictwem wyższym a działalnością biznesową i przedsiębiorstwami.

Kwalifikujące się działania realizowane w ramach umiędzynarodawiania sieci tematycznych programu Erasmus⁷⁵:

- muszą odnosić się do wymiaru sieci obejmującego kraje trzecie i lokalnych potrzeb partnerów z krajów trzecich oraz być oparte na wymianie doświadczeń między zaangażowanymi instytucjami;
- powinny mieć na celu rozwijanie i wzmacnianie międzynarodowego wymiaru w obrębie danej dyscypliny naukowej, grupy dyscyplin naukowych lub obszaru interdyscyplinarnego, a także udoskonalanie i modernizowanie konkretnych aspektów organizacji szkolnictwa wyższego, zarządzania i administrowania nim oraz finansowania go;
- muszą odbyć się przed wygaśnięciem „Umowy finansowej” sieci tematycznej, z którą są związane.

⁷⁵ Wnioskodawcy powinni zwrócić uwagę na fakt, że decyzja o możliwości przyznawania dotacji w związku z umiędzynarodawianiem sieci tematycznych będzie podejmowana co roku w ramach zaproszenia do składania wniosków w programie Erasmus Mundus.

Stowarzyszenie Studentów i Absolwentów programów Erasmus Mundus

Wnioskodawcy są proszeni o zaangażowanie w odpowiednich przypadkach Stowarzyszenia Studentów i Absolwentów programów Erasmus Mundus.

Roczne priorytety

Wnioskodawcy są proszeni o sprawdzanie rocznych priorytetów do wyboru ujętych w zaproszeniu do składania wniosków.

7.3 KRYTERIA SELEKCJI

MOŻLIWOŚCI TECHNICZNE

Poza elementami wymaganymi w rozdziale 3.2, w celu umożliwienia oceny możliwości technicznych organizacje muszą złożyć wraz z wnioskiem:

- wykaz projektów z danej dziedziny, zrealizowanych dotychczas przez wnioskodawcę i pozostałe organizacje uczestniczące;
- w przypadku organizacji działających w dziedzinie szkolnictwa wyższego, które nie są jednak instytucjami szkolnictwa wyższego – opis głównej działalności w zakresie szkolnictwa wyższego.

MOŻLIWOŚCI FINANSOWE

Poza elementami wymaganymi w rozdziale 3.2, w celu umożliwienia oceny możliwości finansowych organizacje muszą złożyć⁷⁶ wraz z wnioskiem:

- rachunki zysków i strat organizacji wnioskującej/koordynującej wraz z bilansem za ostatni rok podatkowy, za który sporządzono rachunki;
- formularz możliwości finansowych należycie wypełniony przez organizację wnioskującą/koordynującą (kopie takich formularzy można otrzymać pod następującym adresem: http://ec.europa.eu/budget/info_contract/ftiers_en.htm);
- sprawozdanie z audytu zewnętrznego sporządzone przez zatwierdzonego audytora, jeśli wniosek o dotację przekracza 300 000 euro. Sprawozdanie to powinno potwierdzić poprawność rachunków za ostatni dostępny rok i ocenić finansowe możliwości wnioskodawcy⁷⁷.

Jeśli na podstawie złożonych dokumentów Agencja uzna, że nie dowiedziono możliwości finansowych lub że są one niewystarczające, może ona odrzucić wniosek, zwrócić się o przedstawienie dodatkowych informacji, domagać się gwarancji (zob. rozdział 6.7 poniżej) lub zaoferować „Umowę finansową” bez prefinansowania.

---

⁷⁶ Obowiązki te nie mają zastosowania do instytucji publicznych, placówek szkolnictwa wyższego lub średniego, międzynarodowych organizacji prawa publicznego.

⁷⁷ Obowiązek ten nie ma zastosowania do beneficjentów z odpowiedzialnością solidarną w przypadku umów, które dotyczą kilku beneficjentów.

7.4 KRYTERIA OCENY

Selekcja wniosków w ramach Akcji 3 będzie procesem rozstrzygniętym w drodze konkursu, organizowanym przez Agencję i opartym na ocenie jakości wniosku z merytorycznego i organizacyjnego punktu widzenia. Ocena ta będzie oparta na **następujących pięciu kryteriach:**

Kryteria	Waga
<i>Odniesienie projektu do celów programu Erasmus Mundus</i>	25%
<i>Oczekiwany wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na całym świecie</i>	25%
<i>Ustalenia dotyczące rozpowszechniania wyników projektu i doświadczeń płynących z projektu, zapewnianie jakości oraz plan zrównoważonego rozwoju i długoterminowego wykorzystania wyników</i>	15%
<i>Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy</i>	15%
<i>Plan pracy i budżet</i>	20%

Odniesienie projektu do celów programu Erasmus Mundus (25% końcowej oceny):

- podstawy i kontekst projektu, w tym analiza potrzeb z europejskiego i nieeuropejskiego punktu widzenia;
- ogólne i szczegółowe cele projektu;
- europejski i międzynarodowy wymiar projektu oraz jego europejska wartość dodana w porównaniu z istniejącymi projektami.

Oczekiwany wpływ projektu na zwiększenie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na całym świecie (25% końcowej oceny):

- szczegółowe działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego;
- zgodność i jakość przewidzianych wyników;
- oczekiwany wpływ głównych działań i wyników na atrakcyjność europejskiego szkolnictwa wyższego i na grupy docelowe (bez względu na to, czy są one zaangażowane bezpośrednio czy korzystają z projektu w sposób pośredni).

Ustalenia dotyczące rozpowszechniania wyników projektu i doświadczeń płynących z projektu, zapewnianie jakości oraz plan zrównoważonego rozwoju i długoterminowego wykorzystania wyników (15% końcowej oceny):

- środki zaproponowane (np. strony internetowe, wydarzenia) w celu zapewnienia widoczności oraz promocji wyników projektów i doświadczeń na całym świecie;
- jakość planu zrównoważonego rozwoju w celu długoterminowego wykorzystania wyników, angażującego organizacje uczestniczące, ale także każdą inną właściwą organizację/institucję na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym lub międzynarodowym.
- ustanowione mechanizmy zapewniania jakości.

Skład konsorcjum i mechanizmy współpracy (15% końcowej oceny):

- skład konsorcjum pod względem różnorodności (rodzaj organizacji, zasięg geograficzny itp.), zdolności operacyjne i finansowe, udokumentowane kompetencje i wzajemne uzupełnianie się partnerów;
- określenie ról i poziomu zaangażowania każdego partnera z Europy i z kraju trzeciego;
- jakość i niezawodność mechanizmów współpracy określonych między organizacjami uczestniczącymi (protokół ustaleń/umowa o partnerstwie).

Plan pracy i budżet (20% końcowej oceny):

- właściwość, wykonalność i zaplanowanie zaproponowanych działań w celu osiągnięcia przewidzianych wyników/rezultatów;
- spójność i zgodność (wydajność kosztowa) szacowanego budżetu w odniesieniu do zaplanowanych działań i oczekiwanych wyników.

7.5 WARUNKI FINANSOWE

Zasady ogólne

- dofinansowanie z UE nie będzie obejmowało więcej niż 75% kosztów kwalifikowanych.
- wniosek o dofinansowanie musi zawierać szczegółowy, szacowany budżet, w którym wszystkie koszty podane są w euro. Wnioskodawcy z krajów spoza strefy euro muszą skorzystać z kursów wymiany publikowanych w serii C Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej z dnia publikacji właściwych zaproszeń do składania wniosków.
- szacowany budżet dołączony do wniosku musi mieć zrównoważone przychody i wydatki oraz jasno przedstawiać koszty, które kwalifikują się do sfinansowania z budżetu UE. Wnioskodawca musi wskazać źródło i kwoty innych środków, które otrzymał lub o które ubiegał się dla tego samego projektu.
- udział własnych środków wskazany w rozdziale dotyczącym przychodów szacowanego budżetu jest uważany za zabezpieczony i ten sam udział, jako minimum, będzie musiał zostać ujęty w części dotyczącej przychodów w końcowym rozrachunku.

Kwalifikowalność kosztów

Koszty poniesione przez beneficjentów są **kwalifikowalne, jeśli:**

- powstały w okresie kwalifikowalności wydatków, o którym mowa w „Umowie finansowej”;
- są bezpośrednio związane z projektem i znajdują się w zatwierdzonym budżecie załączonym do „Umowy finansowej”;
- są niezbędne do wdrożenia projektu, który jest przedmiotem przyznania dofinansowania;
- można je zidentyfikować i sprawdzić, w szczególności zostały one wpisane do dokumentacji księgowej beneficjentów i określone zgodnie z właściwymi standardami księgowania państwa, w którym beneficjenci mają siedzibę oraz zgodnie z przyjętymi praktykami beneficjentów w zakresie naliczania kosztów;
- są zgodne z wymogami właściwych przepisów podatkowych i socjalnych;

- są rozsądne, uzasadnione i zgodne z wymogami należytego zarządzania finansami, w szczególności w odniesieniu do oszczędności i wydajności;
- są zgodne z zasadami określonymi w „Umowie finansowej” i jej załącznikach.

Wewnętrzne procedury księgowania i audytu beneficjentów muszą umożliwiać bezpośrednie połączenie kosztów i przychodów zadeklarowanych w odniesieniu do projektu z odpowiadającymi im sprawozdaniami finansowymi oraz towarzyszącymi dokumentami.

W szczególności **kwalfikowalne są poniższe koszty bezpośrednie**, pod warunkiem spełnienia kryteriów określonych w poprzednim ustępie:

- **koszty pracownicze** personelu wyznaczonego do projektu, zawierające faktyczne płace wraz z obciążeniami socjalnymi i innymi ustawowymi kosztami włączonymi do wynagrodzenia, o ile koszty te co do zasady odpowiadają przyjętej polityce płacowej beneficjentów. Koszty te muszą być faktycznymi kosztami poniesionymi przez beneficjenta;
- **diety na utrzymanie i podróż** dla pracowników, którzy biorą udział w projekcie (na spotkania, konferencje, seminaria koordynatorów organizowane przez Agencję w celach badawczych itp.), o ile są one zgodne z przyjętymi praktykami beneficjenta i nie przekraczają maksymalnych kwot zatwierdzanych każdego roku przez Komisję;
- **zakup wyposażenia** (nowego lub używanego), o ile koszty te nie przekroczą 10% ogólnych kosztów i są amortyzowane zgodnie z zasadami podatkowymi i księgowymi, które mają zastosowanie do beneficjentów i są ogólnie przyjęte dla tego samego rodzaju pozycji. Tylko część amortyzacji wyposażenia odpowiadająca okresowi trwania działania/projektu i poziom faktycznego wykorzystania dla celów projektu mogą być brane pod uwagę przez Agencję, z wyjątkiem sytuacji, w których charakter lub kontekst wykorzystania wyposażenia uzasadnia inne postępowanie Agencji;
- koszty **materiałów i narzędzi biurowych**, o ile można je określić i przypisać do projektu;
- koszty powstałe w związku z podwykonawstwem dla celów realizacji projektów, o ile spełnione są warunki określone w „Umowie finansowej”;
- koszty wynikające bezpośrednio z **wymogów związanych z realizacją projektu** (rozpowszechnianie informacji, specjalna ocena działania/projektu, audyty, tłumaczenia, powielanie itp.), w tym – w stosownych przypadkach – koszty usług finansowych (szczególnie koszty gwarancji finansowych);

Kwotę zryczałtowaną, nieprzekraczającą 7% kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich projektu, uważa się za **kwalfikowalne koszty pośrednie** reprezentujące ogólne koszty administracyjne beneficjentów, które można uznać za koszty projektu:

- koszty pośrednie nie mogą zawierać kosztów wpisanych do innej pozycji budżetu;
- koszty pośrednie nie są kwalifikowalne, jeśli beneficjent otrzymał już grant operacyjny od Komisji lub Agencji.

Poniższe koszty uznaje się za **niekwalfikowalne**:

- dochód z odsetek;
- zadłużenie i opłaty związane z jego obsługą;
- rezerwy na ewentualne przyszłe straty i zobowiązania;
- zobowiązania z tytułu odsetek;
- wątpliwe wierzytelności;

- ujemne różnice kursowe;
- VAT, chyba że beneficjent może wykazać, że nie jest w stanie go odzyskać;
- koszty zadeklarowane przez beneficjentów i pokryte w ramach innego działania lub programu prac korzystającego z finansowania UE;
- wydatki nadmierne i nieoszacowane kapitałowo;
- koszt zastąpienia osób zaangażowanych w projekt, jeśli Agencja nie udzielił uprzednio wyraźnego zezwolenia;
- wkłady rzeczowe.

7.6 WARUNKI UMOWY

„Umowa finansowa”

W przypadku zatwierdzenia wniosku Agencja przygotowuje „Umowę finansową” sporządzoną w euro i określającą szczegółowo warunki i poziom finansowania. Umowa ta zostanie podpisana między Agencją a beneficjentem, a jej okres trwania będzie wahał się od 12 do 36 miesięcy.

Przygotowane zostaną dwie różne „Umowy finansowe”, w zależności od rodzaju danego projektu.

- wybranym projektom stworzonym w celu **zwiększenia atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego** zostanie zaoferowana „Umowa finansowa z wieloma beneficjentami” wraz z koordynatorem i organizacjami uczestniczącymi/współbeneficjentami każdego wybranego projektu. W ramach takiej umowy współbeneficjenci upoważniają koordynatora za pomocą należycie zatwierdzonego dokumentu („upoważnienia”) do wzięcia na siebie pełnej prawnej odpowiedzialności za wykonanie umowy i zgadzają się uczynić co tylko w ich mocy, by wesprzeć koordynatora w wywiązywaniu się ze zobowiązań umownych; by wszystkie koszty poniesione w trakcie projektu można było uznać za kwalifikowalne – będą musiały one zostać wpisane do dokumentacji księgowej beneficjentów zgodnie z właściwymi standardami księgowania państwa, w którym beneficjenci mają siedzibę oraz zgodnie z przyjętymi praktykami księgowania kosztów beneficjentów.
- wybranym projektom zaproponowanym w celu **umiędzynarodowienia sieci tematycznych programu Erasmus** będzie oferowana „Umowa finansowa dla jednego beneficjenta” wraz z koordynatorem. Ten ostatni będzie ponosił wyłączną prawną odpowiedzialność wobec Agencji za właściwe wykonanie umowy. Za kwalifikowalne uznane będą tylko te koszty, które zostały poniesione w trakcie projektu i należycie wpisane do dokumentacji koordynatora, zgodnie z właściwymi zasadami księgowymi państwa, w którym koordynator ma siedzibę.

„Umowa finansowa” musi zostać podpisana i niezwłocznie zwrócona Agencji. Agencja będzie ostatnią stroną, która ją podpisze.

Wyplata dofinansowania

Pierwsza kwota w ramach prefinansowania wynosząca 40% (80% w przypadku jednorocznych projektów) zaproponowanego grantu zostanie przekazana beneficjentowi w ciągu 45 dni od dnia, w którym ostatnia z dwóch stron podpisze umowę i otrzymane zostaną wszelkie niezbędne gwarancje. Płatność ta w ramach prefinansowania ma na celu zapewnienie beneficjentowi bieżących środków.

W stosownych przypadkach (dla projektów, które trwają dłużej niż rok) wyplacona zostanie **druga kwota w ramach prefinansowania**, wynosząca 40%. Będzie ona wyplacona przez Agencję w ciągu 90 dni po

złożeniu sprawozdania z realizacji projektu i pod warunkiem zatwierdzenia jego treści przez Agencję. Ta druga płatność w ramach prefinansowania może zostać dokonana, o ile co najmniej 70% wcześniejszej płatności w ramach prefinansowania zostało wykorzystane przez konsorcjum.

Agencja obliczy **końcową kwotę płatności** i w stosownych przypadkach kwotę płatności wyrównawczej, którą należy przekazać beneficjentowi w oparciu o końcowe sprawozdanie przedłożone po zakończeniu projektu. Jeśli koszty kwalifikowalne, które zostały faktycznie poniesione przez organizację w okresie trwania projektu są niższe niż przewidywano, Agencja zastosuje swój wskaźnik finansowania do rzeczywistych kosztów, a beneficjent zostanie ewentualnie poproszony o zwrócenie nadwyżki, która została mu już przekazana w płatnościach w ramach prefinansowania. Agencja ponadto upewni się, że końcowa kalkulacja dofinansowania nie wiąże się z zyskiem dla beneficjentów.

Gwarancja

Od każdej organizacji, której zostało przyznane dofinansowanie, może być wymagane dostarczenie gwarancji przed dokonaniem płatności w ramach prefinansowania, w celu ograniczenia ryzyka finansowego związanego z tą płatnością (zob. rozdział 3.3 i 7.3 powyżej). Celem tej gwarancji jest doprowadzenie do wystąpienia przez bank lub instytucję finansową, stronę trzecią lub pozostałych beneficjentów w charakterze dodatkowego zabezpieczenia lub głównego gwaranta zobowiązań beneficjenta.

Ta gwarancja finansowa, w euro, jest zapewniana przez zatwierdzony bank lub instytucję finansową z siedzibą w jednym z państw członkowskich Unii Europejskiej.

Gwarancja może zostać zastąpiona gwarancją wspólną beneficjentów danej akcji, którzy są stroną tej samej „Umowy finansowej”.

Gwarancja jest likwidowana w trakcie stopniowego odliczenia płatności w ramach prefinansowania od płatności zaliczkowych lub płatności sald beneficjenta, zgodnie z warunkami określonymi w „Umowie finansowej”.

Podwykonawstwo i udzielanie zamówień publicznych

Jeśli realizacja akcji/projektu wymaga podwykonawstwa lub udzielenia zamówienia publicznego, beneficjent i ewentualnie jego partnerzy muszą zebrać konkurencyjne oferty przetargowe od potencjalnych podwykonawców i przestrzegać zasad mających do nich zastosowanie. W przypadku procedury przetargowej należy wybrać ofertę z najniższą kwotą, przestrzegając zasad przejrzystości i równego traktowania potencjalnych wykonawców oraz dbając o brak konfliktu interesów. Należy jasno udokumentować procedurę przetargową i zachować całą dokumentację na rzecz audytu.

7.7 PROCEDURA SELEKCJI I ORIENTACYJNY HARMONOGRAM

Poza elementami przedstawionymi w rozdziale 3.3, wnioski dotyczące Akcji 3 należy złożyć do Agencji na adres wskazany na formularzu wniosku. Wybrane wnioski będą przedmiotem analizy finansowej, w związku z którą osoby odpowiedzialne za zaproponowane działania mogą być proszone o dostarczenie dodatkowych informacji, a w razie konieczności – udzielenie gwarancji.

Orientacyjny harmonogram

Informujemy wnioskodawców, że niniejszy harmonogram podano wyłącznie dla celów informacyjnych i że może on ulec zmianie w ramach corocznych zaproszeń do składania wniosków:

- 1) **grudzień/styczeń „roku n”**: publikacja zaproszeń do składania wniosków (zawiera: informację na temat ostatecznego terminu składania wniosków, formularz, którego należy użyć oraz wszelkie inne istotne informacje mające zastosowanie do roku, w którym ma miejsce dana selekcja);
- 2) **30 kwietnia „roku n”**: złożenie wniosków;
- 3) **maj–czerwiec „roku n”**: ocena i selekcja wniosków;
- 4) **lipiec–sierpień „roku n”**: przedstawienie wyników selekcji wnioskodawcom i przesłanie umów finansowych do wybranych projektów;
- 5) **jesień „roku n”**: rozpoczęcie działań w ramach projektu.

8 ZAŁĄCZNIKI

8.1 WYKAZ BIUR KRAJOWYCH PROGRAMU ERASMUS MUNDUS

http://ec.europa.eu/education/programmes/erasmus-mundus/doc/national.pdf1515_en.htm

8.2 WYKAZ DELEGACJI UE

http://ec.europa.eu/external_relations/delegations/web_en.htm

8.3 PRZYDATNE ADRESY INTERNETOWE I DOKUMENTY

Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiająca program Erasmus Mundus na lata 2009-2013

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:340:0083:0098:EN:PDF>

STRONY ERASMUS MUNDUS NA STRONIE INTERNETOWEJ KOMISJI EUROPEJSKIEJ – DG EAC

<http://ec.europa.eu/erasmus-mundus>

PROGRAMY WSPÓLPRACY ZEWNĘTRZNEJ KOMISJI EUROPEJSKIEJ

http://ec.europa.eu/europeaid/index_en.htm

STRONY ERASMUS MUNDUS NA STRONIE INTERNETOWEJ AGENCJI WYKONAWCZEJ

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/index_en.php

STRONA INTERNETOWA STUDIUM W EUROPIE

<http://www.ec.europa.eu/education/study-in-europe>

STRONA INTERNETOWA STOWARZYSZENIA STUDENTÓW I ABSOLWENTÓW PROGRAMÓW ERASMUS MUNDUS

<http://www.em-a.e>